R O M A N

ILIE IENEA

ARD LUMINILE-N VITOL

T i m i ş o a r a   1 9 3 7

Un strop a căzut pe geam şi s-a risipit, subtil, într-o puzderie de globule.
La producerea minusculei explozii, ochii verzi ai Linùei au tresărit. Ca o aducere de aer matinal în casa preocupărilor cu atmosferă groasă, momentul era virginal... Îşi surâse.

Iar un strop!

Bizar. Căzut fără pulbere apoasă, în acelaşi loc. Consecinţa a fost că pe sticlă s-a născut un strop cu picior. Însă la această apariţie Linù se gândi puţin fiindcă undeva se auziră mârâituri cosmice, înfundat.

Pocni şi al treilea strop, cu o semnificaţie de aviz digital.

Privirile Linùei alunecară în vag. În mintea ei apărură mâini incolore de apă care fugiră spontan pe corzi de harfă şi stropiră un arpegiu dur cu vârful în acute. Dar fragmentul de poem muri ca un vis, în metaforă şi banalitate. Traversând fuşteli de oţel ai instrumentului, degetele lichide se roaseră de jumătate ca o rădăcină de hrean dată pe răzătoare. Aroma ploii se rată, fără explicaţie, pe plan interior.

Privi afară. Dealul cu cocotierii în palmele cărora îşi culcase de nenumărate ori gândul era astupat de a culoare de fum. Din ea se închegau şoldurl pluviale şi dansau din ce în ce mai frenetic. Le urmări până când cerul se crăpă incendiar. Izbucni un tunet. Pe ocheţii de la fereastra ei căzură stropi mulţi. Deşi. Tot mai deşi... Veni un tren nervos de tunete. Lanul de flori de pe câmpia din faţa el deveni o fierbere cu clocot. Năvăli o flacără ca de magneziu pâlpâind. Trăsni. Ploaia se înteţi. Se albi. Asaltă în valuri sticla câteva minute.

Între timp genele superioare ale Linùei se făcură de plumb, fiecare. Nu de somn. Monotonia, pe care încetară de a o mai tulbura descărcări electrice, provoca acest fel de alchimie capilară şi o îmbia în plus să se dizolve în ceea ce auzea. Să fie adică un şâşâit, o trecere, un cântec uniform, printr-o confundare totală cu el. Cum ţi s-ar reprezenta lumea dacă ai percepe-o astfel? voi să ştie ea.

Întrebarea îi deschise contrastant o paranteză a lucrurilor mici care nu mai aveau individualitate şi importanţă. De aceea se simţi moleşită şi nici nu observă că se înclină ca o lumânare la căldură.

Furtuna începuse să scadă.
După terminarea ei, Linù, cu fruntea pe unghiul catetei-braţ şi catetei-antebraţ asculta încă. Asculta în ea paşii ploii coborând pe scări de sunete. Jos... Jos... Jos...

Unde coborau? Şi de ce nu încetau odată?

Nepăsători, paşii îşi păstrau cadenţa transcendentă şi se duceau ca muzica: în profunzimi, în miez, în inimă.
Îi părea ciudată constatarea. Moare ploaia, încetează stropii, bobul lor nu mal atinge pământul şi cu toate acestea, în sinea ei, supravieţuiesc. Şi nu ca simplu ecou. Cu sfârşit adică. Nu. Ci ca o realitate care poate fi oricând actualizată.

Avu impresia că o strigă cineva:
— Linù!
Tresări dar nu răspunse. Putea fl ploaia care o chema? Ciudată întrebare, decise ea, şi naivă.
Numele I se repetă mal tare:
— Linù!
Cunoscu vocea. Totuşi tăcu.
Auzi paşi apropiindu-se de camera ei.
— Linù! Linù! înregistră ea a treia oară.
Se ridică şi deschise uşa.
— S-a declarat vreun incendiu, Bion? rosti Linù în glumă.
— Tu nu ştii? S-au aprins toate oceanele! răzbună ironia întrebării Bion.
— Atunci dezastrul va ajunge până la noi? se prefăcu Linù.
— Desigur! s-a anunţat prin radio că flăcările au cuprins gura fluviilor şi că înaintează cu 50 km. pe oră.
— Arde şi Vitolul în acest caz.
— Da! Poimâine focul va ajunge pe Nivrada şi la noi, s-a spus.
— Ce ne vom face?! întrebă Linù afectat.
— Te mai gândeşti?! Ne urcăm în aeronave.
– ?!...
— Şi ne delectăm. Ca după ploaie de exemplu... Trebuie că e frumoasă vederea acuma, Linù. De ce nu zbori? Ia-mă şi pe mine. Vreau să respir aerul răcorit. Ori mai bine zis să-l văd. Bine?
— Cum bine?
— Mă cari pe sus?
— Parcă nu ştii că nu pot să te iau şi pe tine.
— E adevărat. Însă nu peste mult voi avea şi eu diploma de pilot plus un avion ca al tău, pentru o singură persoană. Voi zbura zilnic. Sus. Întotdeauna dincolo de nori...
— Cu mine? se informă Linù.
Bion se uită la ea examinativ.
— Nu! zise el. Fiindcă şi tu tot singură te-ai plimbat. Crezi că sunt mai fricos ca sora mea? Noi bărbaţii...
— Hahaha!
— De ce râzi, Linù?
— „Noi bărbaţii“! Hahaha! Tu, de 16 ani, eşti bărbat? În astfel de situaţii oferta mea evident că a fost sortită insuccesului. Hahaha!
— Linù, dacă mai râzi, nu-ţi spun o ştire!
— Importantă?! rosti serios Linù.
— Sau să o las până după ce zbori?
— Nu mă atrag azi pârâiturile de elice. Poţi să mi-o comunici. Fii oaspele meu, îl invită ea.
Bion intră în cameră şi închise uşa!
— Ce-i?
— Linù, îţi reproduc o scenetă dintre Zait Ramun şi Ala, rugându-te să mi-o explici.
— Sper că sceneta nu e conjugală.
— Pentru mine e mistică, spuse Bion meditativ.

Linù se miră din sprâncene.

— Eram toţi trei în coridor, continuă el. Eu cu Ala povesteam. Zait Ramun se pierduse pe gânduri. Ala, observându-l, l-a întrebat: „Unde ţi-au fugit preocupările, Zait Ramun?“ Să întreacă viteza luminii Ala. „Stelele... Secretul uneia dacă l-aş afla!“ i-a zis el fără ca să-şi revină... Tu ce spui?

Ecoul întrebării păşi pe puncte de suspensie şi se pierdu în perspectiva tăcerii, ca o tulburare.

Din crisalidă cuvintelor lui Zait Ramun, Linù vedea cum cresc aripile fluturelui-minune. Îi urmări în închipuire o clipă pâlpâirea şi abrupt buzele ei rostiră încet, în loc de răspuns:

— „Să întreacă viteza luminii Ala“...

— Înţelegi ceva?...

— Poate, afirmă cu întârziere Linù.

— Ce?

— O insectă cu motor...

— Cum?

— Simplu... Ţi se va limpezi. Dar Ala?

— A tăcut.

— Şi?

— Parcă i-asculta cugetele...

Amuţiră.

Bion se îndreptă spre fereastră. O deschise. Aerul pătrunse ca nişte avalanşe de parfum înăuntru. Ce pur, ce tonic şi incomparabil e, îşi spuse el. Nările i se dilatară inconştient. Pleoapele voiră să i se închidă. Simţi o bucurie fină, un fior aproape religios, un extaz olfactiv nemaiîntâlnit, cu vibraţii de argint şi răcoare sacră.

În mintea Linùei descinse, dintr-un continent al preocupărilor apropiat, Zait Ramun, părintele lor. El avea 58 de ierni în păr. Anii păreau însă că nu i-au atins esenţa. Ţi-o demonstrau ochii lui despre care cineva spusese că sunt lanterne. Într-adevăr irişii lui îi colorau cumva albastru pe cei intraţi în câmpul lor de lumină şi le dădeau credinţa că prin pupila din el te contemplă eternitatea.

Iar în galeria de savanţi, Zait Ramun era piscul piramidei de valori. Dar pe Zait Ramun nu-l interesa primatul său intelectual. Muncea în laborator şi ţinea cursuri la universitate, unde îşi plimba ascultătorii pe culmi de ştiinţă, din necesitate organică şi fără calcul, ca un sacerdot al iubirii de oameni.

Va reuşi oare în lupta lui? Va întrece cu ajutorul materiei iuţeala iuţelilor? Se va naşte insectă cu motor? îşi zise Linù.

Consecutiv mintea i se opri în partea dreaptă a uşii, pe pânza portului Tayg. Contemplă marea de o palmă, docul, edificiile de pe ţărm, cerul cu nori de vată.

Zait Ramun fu uitat.

Un negru de noapte îi învălui toate propoziţiile în legătură cu el şi faptul se petrecu ca o despărţire neobservată. Pentru ea nu exista decât pictura din faţă, acum, cu un tremur colorat de probleme. Îşi aminti de discuţia pe care o avuse cu Seida ieri după ora de estetică. Linù afirmase că îţi place într-un tablou nu natura fardată elegant. Nici expresia contururilor. Deloc sugerarea mişcării.

Dacă vrei le poţi gusta mai deplin uitându-le la ele în original. În el totul e nefalsificat, viu. Îţi place într-un tablou altceva. O ciudăţenie. O scamatorie optică. Micşorarea planurilor. Strângerea lor pe un câmp vizual îngust, şi izolarea lor totodată.

Peisajul, aşa cum e, colosal uneori şi fără margini, oboseşte ochiul. Împrăştie atenţia în loc să o adune. Din această cauză Linù avea curajul să-şi divulge un mare defect. Era capabilă să râdă de cei transfiguraţi, de un apus de soare fastuos împurpurat. Bineînţeles în original. (Originalul era natura.) Şi era în stare să rămână neclintită, ore întregi, înaintea unei pânze. Colţul interpretat aici, se situa ca un arcuş peste corzi de cântec: umplând cu viaţă ţinuturi veştede în ea.

Ca o banană pe cer, Zienda îşi pulveriza, la câţiva coţi de zenit, pastelul gălbui spre acoperişurile palatelor din Vitol. Prin această cernere de raze-făină, mergeau două siluete de cerneală, pe drumul care se pierdea în direcţia muntelui Emagid, afară de metropolă.

Alături îşi şerpuia faţa de plumb Nivrada. Compact de credeai că e şosea plutitoare.

Cele două făpturi se opriră spontan.

Un râu deci, o lună debilă şi case poleite, încolo niciun cuvânt. Ci o tăcere de gravură în lemn.

La răsărit apăru un vârf de disc mov.

— Omda! se anunţă masculin.

— Zienda şi Omda, completă scandat vocea Linùei. La care ţii mai mult Bion?

— La Omda. Uită-te cum creşte. Ca o minune. De ce nu mai are planeta sateliţi? Al treilea să fie verzui. Al patrulea roşiatic. Inchipue-ţi firmamentul cu ei. Eu cred că atunci noi am avea cu totul alte impresii. Nu mă mal leg de literatură nopţii cu 5 sau mal multe luni pe cer.

— Da! Rosti automat Linii.

— În ce. FeJ?

— Precum spui tu.

— Eşti distrată Linù? L

— Deloc. Admir pe Omda. Ea & frumosul Tn Sine. Dacă o priveşti fix. Îţi hîpnotează Nmbal Al slmţlt-o vreodată? '—' '

Nu i se răspunse.

Plecară Tn sus. Făpturile lor de cerneală se subtilizară Tn perspectivă. Iar când gândul care rămase locului alergă după ele şi le ajunse, Bion întrebă:

— Ascultă Unu, tu n'al Impresia că viaţa noastră-i un râu Interior? Văd Nivrada şi mă gândesc la activitatea mea de azi: înainte de amlaz elev cuminte, în bancă, Tntre colegi, ascultând, din oră Tn oră, lecţlIle de la catedră. Eu: cui bătut în soliditatea acelulaş, loc. Cu toate acestea nu pot spune că am fost imobil. Ba nici nu pot spune că ml-am oprit mintea sub vre-o umbră verde pentru o clipă de popas. Am călătorit în mine prin Istoria civilizaţiei, prin fizică, pr (n algebră şi am avut sensaţla perfectă a fluvlalităţll din eul meu, fără ca să scurtez spaţiul cu vaporul, maşina sau avionul.

Spune-ml Linù, ce-l acest curent de realităţi venite fără corp, Invizibil şi dinamic, Tn câmpul nostru de existenţă? Când am fost mic, Invazia lor îmi era necunoscută. Atunci o poartă nouă îmi stimula admiraţii demne de o poartă nouă şi pentrucă toate lucrurile erau pentru ml-
Ne porţi noi, şi pentrucă numai ele mă impresionau, eram ocupat pe întreaga suprafaţă a cugetului de arătarea lor. Îndepărtarea uneia din văzul meu însemna o substituţie fără linie de hotar, fără hlatus între substitută şi substituită. Porjile se chemau unele pe altele. Ca verigeie lanţului, în ce mă priveşte ţin minte că le-am fost sclav terorizat. Mă dominau toate prin aspect, formă, viteză şi socoteam că

sfârşitul lumii începe acolo unde se termină ele. Iar de sfârşitul lumii îmi era groază.

Nu de mult m'am scăpat de tutela chinuitoare. Irv mine azi nu mai sunt por)!, ci o curgere de vorbe, de imagini, de idei. Azi sunt Nivrada. Nu oglinda celor din jur...

Un patruped de curând sosit sări ca o minge dinaintea lor, iătrând emoţionat.

— Sugor, Sugor, taci odată! Nu înţelegi că discursul lui Bion este atât de nepatetic că nu suferă aplauzele lătratului tău? Îl apostrofă Linù.

Proaspătul oaspe s-a oprit la trei paşi, în două picioare şi drept indiciu de penitentă şlia lăsat ghiarele de la labele anterioare în jos.

— Bine Sugorl a apreciat Linù.

— Mânueştl îndemânatic Ironia Linù, observă Bion.

— Dimpotrivă! Constat că nu eşti în contrazicere cu mine, îi spuse ea.

După încetarea furtunii de azi Linù şl-a pus în variantă aceeaş întrebare, fiind mirată de supravejulrea metafizică a stropilor de ploaie. Coincidenţă, prin urmare, trecea dincolo de Indiferentă. De aceea voi să continuei cu dialogul. Dar fără efect. Trenul vorbelor el se încăr- case cu plumb şi în plus şinele gândului erau de nisip.

O hipnotizase oare Omda?

Omda s-a înălţat la un pătrar de cer.

Linù se îndreptă spre masă şi îşi lui de pe ea hârtia pe care o scrise nu de mult, în pat. Reciti:

Poate Bion tu leneveşti încă. De aceea î} i cer Imediat Iertare pentru curajul meu şi al Iul Sugor, de a-} l conturba trândăvia. Spre binele tău comitem în colaborare această impietate. Eu cu Ideea. Sugor cu partea executivă. Cu gura Iul: Iască sentimentală, când e vorba despre tine. Din cauza acestei slăbiciuni lirice să nu te superi pe complicele meu, dacă dupăce ţi-a tras plapoma cum ai trage cortina ca să prezinţi lumii un aş oarecare şi intervenţia d-sale nu te va verticaliza, zburdata Iul gură electri- că (!) va aprinde în corpul tău becurile elasticităţii stinse. În această privinţă cred că îl ştii pe Sugor tacticos: îţi sărută în scena doua reverenţios mânlle, uneori chiar obrajii (mi-a spus el) şi numai epulzându-şl procedeele cu mănuşi îţi ţine canlnu-i discurs vibrant, într-un limbaj foarte dramatic. (Aud marele final prin conductlbilltatea a patru pere) i).

Pe mine m'a trezit un tentacul (i) din plăcinta soarelui strecurat hoţeşte prin storuri drept pe buzele mele. (Probabil se credea comestibil). Necuvlnciosul nici n'a bătut în uşa permisiunii. (Are permisiunea uşă?) A intrat simplu cum ar intra o raţă în salon. '

------Eâ să-l dau afară a fost nevoie să sar

Din pat. Am sărit. Sărind, sărită am fost. Te> legării somnului n'au mal vrut să tragă la căruţă. Am încercat fără rezultat aducerea lor pe drumul cel bun. Telegarii somnului au devenit rebeli. Telegarii somnului s'au subţiat. Telegarii-

nălucă s'au pierdut în trestia clipelor dense. (Îmi pricepi cadenţa?)

Al doilea vizitator a fost domnul factor postai Sugor. Cu el m'am certat de moarte. Pentrucă profitând de neatenţia mea ml-a furat prăjitura cu migdale pe care ieri am lăsat-o pe noptieră.

Restul ţl-l poţi imagina. Cleptomanul a îndurat torturi auriculare formidabile. Lovitura supremă l-am dat-o cu ruperea relaţiilor diplomatice. Nu mal pot admite schimburi amicale între mine şi delicvent.

Tu fă ce ştii. Dăscăleşte-I sau nu. Ţine-I cursuri despre respectul dreptului de proprietate sau predică-i renunţarea la bunurile lumeşti. Metoda te priveşte. Eu ţl-l trimit cu prezenţa scrisoare de acreditare îrv

Regulă şi te rog să faci cu el ce crezi de cuviinţă.

Linù.

Adaug: Fiind zi de repaus, dacă î} l produc plăcere, propun ascensiunea Emagi- dulul. Invităm pe Selda şi pe Taav. Da?!

Linù împătură hârtia, îi căută un plic, o aşeză în el şi îi spuse Iul Sugor:

— Pentru Bion!

Disgraţlatul şi-a ascultat suverană. A luat scrisoarea în dlnîl. A plecat. La pas. Trist. Cu botul Jos şi coada inactivă.

Când a sosit la destinaţie şi-a anunţat Intrarea lovind uşa. Nu I s-a răspuns: intră! Bion nu răspunde dimineaţa. Ştia Sugor. şi din această cauză a deschis el uşa şi şl-a strecurat făptura păcătoasă în camera noului domnitor.

Aici întregul ceremonial s-a îndeplinit rapid. Plapoma s-a tras imediat la o parte. „Iasca sentimentală" s-a omis din program fiindcă am- narul (l) voioşiei fu adineauri confiscat. Pe deasupra botul Iul Sugor era mai mult amărât decât electric. Nu. Numai avea curenţi de Inducţie. Sărind peste punctul doi, a pus în practică procedeul atacului sonor. În acest scop lăsă Jos plicul lângă patul Iul Bion. Din experienţă aflase Sugor că sunetul e decisiv. Când îl vedeau pisicile fugeau, nu fugeau. Dar când le arunca bombele ham-ham-ulul, succesul nu cunoştea alte forme în afara Instantaneităţii. Inamicele se trezeau dintr'odată cu dinamită în labe. Privitor la Bion acelaş basm. Minus explosibilul.

Sugor începu asediul.

— Ce-i calamitatea asta nebunuleil? Se răsti la el Bion trezit din somn.

Melancolic graţios Sugor a luat de jos plicul şi i l-a prezentat.

Bion a citit scrisoarea zâmbind, apoi încrun- tându-se şi la urmă dând din plin drumul volei bune. Adausul el i se arăta în camera obscură a îndeletnicirilor Infime din ultimele zile, ca o fereastră deschisă spre vederi întăritoare. Spontan fluidul vieţii i s-a concentrat într-un punct şi a izbucnit în sus ca un glonţ. Repede spAlatul. Repede hainele. Repede. Repede. Microbul animaţiei s-a propagat în progresie aritmetică şi în sufletul sfărâmat al lui Sugor. Făcea Bion doi

paşi, făcea şi Sugor doi. Sfredelea aerul în piruete Bion, se învârtea şi Sugor în două picioare, păstrând pe unul Tn acelaş loc Iar pe celAlalt purtându-l târîş ca partea cu creon a compasului. N'avea margine Bion Tn exuberanţă, nu cunoştea nici Sugor graniţe pentru dansul păgân. Pentru beţia mişcării. Pentru flacăra deslnfectantă a mişcării.

Puiul tristeţii a spart coaja opresoare. Ciocul aurit s-a înfipt ţandără'n lumină. Starea de asediu a rămas uitată la muzeul memoriei.

— Ham! Afirmă Sugor.

Pauză.

— Ham! Ham!

Pauză. Pauză.

— Ham! Ham! Ham!

Pauză. Pauză. Pauză...

— Ham!

— Ham! Confirmă Bion.

La ora 8 Sugor deschise uşa Linùei cu răspunsul în gură.

Peste două minute claxonul maşinii silabisea cu timbru de gânsac apelul nominal.

Nu a făcut minutarul trei roţi pe cadran, până când terţetul a fost gata pentru plecare.

Poarta s-a retras bilateral şi din gura el automobilul a pornit ca o evadare.

Pe ambele părţi ale şoselei trunchiurile copacilor alcătuiau şiruri paralele de zăbrele alergătoare.
“"~Sub frunziş, vuiau într-una insecte metalice, întins şi rectilin. Cum înaintează bilele pe suprafaţă netedă.

La prima furcă a drumului fraţii Ramun au apucat spre stânga şi au reintrat în Vitol. Locul „zăbrelelor" fu brusc umplut cu o sensa- ţie continuă pentru văz. Faţade multicolore prezentau lui Sugor capete curioase în ferestre ierarhizate. Deoparte şi de alta se mişcau trecători-sardele. Soarele îşi turna poleiul argintat peste tot ce nu cădea în umbră. Maşina aluneca mai lin acum, reflectând în jurul el aureolă de raze. Linù tăcea. Bion tăcea. Tăceau amândoi, scăldându-şi faţa în lumina acelulaş zeu. Dătător de relief, de adâncimi, de tonuri, de variaţii, de mişcare. În lumina celui ce schimbă în fiecare clipă nuanţa lumii.

Ocupat de alte gânduri, Sugor n'avea cu tovarăşii de călătorie, în afara Inevitabilei tangen- Jlalitâţl fizice, nimic comun. Inconştient convertit la maimuţăreala pozei, se conserva grav. Intr'o gravitate vecină cu portul monoclulul. Noroc că nu-i permitea conformaţia craniului astfel de adaptabilităţi. Ar fl fost capabil atunci să nu-şl lase monoclul nici când[1] Intra prin case ca să fure prăjituri. Ce l-ar fl fost Iul grijă că mâne zl s-ar fl asasinat timpanele cetăţenilor de către vinzătorll de ziare, cu: „Un câne Cu monoclu prins în flagrant delict de furt. Cercetările poliţiei anunţate prin radio imediat, au reuşit să Identifice pe Infractor, descoperind că el se numeşte Sugor şi că e cânele savantului Zait Ramun".

Bucuriile nu pot ţine lung timp. Caşi aburul gândului de fugară e strada'n fotoliile mânate de 4 roţi cu cauciuc. Nici

n'apucă mulţumirea să prindă consistenţă şi vine sfârşitul lăsând în urmă scaunul încântărilor, ales, nu pentru popas zorit, ci pentru şederea stabilă.

După o traversare rapidă de bulevard, o cotitură la dreapta, ca {lva metri alunecaţi sub frână, automobilul se opri.

Bion deschise uşa maşinii descinzând din ea.

Sugor a sărit deadreptul pe trotuar şi a dispărut pe poarta clădirii din faţă.

Spirală cu treptele cunoscute prea bine de el, în urma curselor pe care le făcea zilnic între Linù şi Seida, din pură inutilitate, pentru flecare mic accident şi la orice oră, Indispus sau nu, fu parcursă Tn salturi*

Nici nu mal înreglstră reflexele anemice de sticlă albastră, pentru care avea un cult religios.

La al treilea etaj îşi puse în funcţiune soneria guturală.

I se deschise uşa prompt. De Seida, căreia Sugor îl oferi laba.

În clipă a doua apăru şi Bion.

— Mergi cu noi? Întrebă el.

— Unde?!

— Pe Emagld, Seida!

— Da? L... Neapărat! Uite, c a . . . vântul!

S'au dat Jos toţi trei, numaidecât.

Linù nu l-a observat că vin.

— Atât de mult...

Linù a tresărit.

— ... am dorit să urc pe Emagid, încât cred că ţl-am transmis prin telepatie proectul excursiei, Linù, rosti vibrând Seida.

— Darul tău magnetic poate gravă, în acest caz, un nou fapt pe placa succeselor.

— Al acid carbonic azi. Unu?

— De unde Seida!? Urcă} i-vă. Trecem şi pe la Taav.

— Nu! Atunci nu merg Linù...

— Pentruce?

— Presimt o catastrofă. Taav e chibritul in- cendiilor verbale abătute asupra noastră oride- câteori am fost împreună. Azi însă cuvintele mele şi-au mărit prodigios volumul: în fiecare se ascunde o forţă de ^feu]/* Inchlpue-ţi consecinţele ciocnirii. Fum. Cenuşă. Ruinl.

— E interesant! Fără îndoială. Să nu-Ji ima Ginezi însă că Taav trimite în contra leilor tăi, mârţoage, glumi Linù.

~ — SusTîître!! Îi invită ea.

Au ascultat-o.

Trecerea de la nemişcare la viteză s-a produs aproape nebăgat în seamă.

Irişii Seidei, boabe simetrice de cafea arsă, scăldau, în bruneta oglinzii lor, pietoni minus- culizaţl cu neoprit freamăt, feţe de clădiri micşorate într'atât încât să încape în lentilă ochilor.

— Tu îţi dai seama de ce al în ochi Seida?! Îi zise, Bion dupăce se văzu şi pe el în ei.?!

— . . .

— Un cinematograf!

Râseră.

Ca pedeapsă veni o stopare regulamentară.

Privirile Linùei se încrucişară cu ale Sei- dei. Îşi surâseră. Mulţumite că se înţeleg omi- tând vorba. Comprimate dealtfel de zarva circulaţiei spusele lor s-ar fi Irosit fără rost.

Porniră.

Privirile fetelor s'au încrucişat iar. Zâmbetul a înflorit din nou pe buze. Bion surprlnzându-le a surâs complice. Decis să scoată din uz graiul. Să comunice nu prin schimb lexical. Prin soli adică. Nu. Vorba de multe ori e oaspe nepoftit. Linù o ostraciza mai des. Intrigat de molima taciturnităţii agravante la ea, Bion, asigurându- se cu un surplus de curaj, a căutat mai de mult, printr-o întrebare, explicaţia. Nesupărată Linù îl răspunsese atunci:

— Nalvulel Ca să ai căi comunicative între tine şi alt om socoţi că e Indispensabil nevoie de vehlculul-cuvânt?

— Da Linù, susţinuse el.

— Nu Bion! Cuvântul e o jucărie creată de un mare maestru. Numele Iul e anonim. Tu e destul să ştii că Invenţia datează din vremuri ancestrale, moştenindu-se din mamă în fiu. Facilă cum e, ademeneşte la joc până şi pe copilaşi! De un an. De atunci; te câştigă treptat mo- delându-se tot mai desăvârşit. În cele din urmă devine perfecţiune la superlativul absolut. Şi de aici porneşte teribila dramă. Răsfăţata jucărie uită, în multe creere, că'e entitate artificială confecţionată după comandă, Intrusă pentru a servi drept pârghie spiritualităţii şi nu pentru a o înlocui. Invadată de grandoare (într'o măsură justificată) jucăria-vorbăi se proclamă[1] omnl-* potentă şi neatârnată.

Marele maestru bine'nţeles la sărbătoarea literelor e pus pe rug. Ars...

Vrei să ştii cine e omorât şi clne-l marele maestru? — E fluidul treaz din noi, treaz şi când îi bate la uşă degetul unei Idei, treaz şi când îl flutură pe geamul minţii Insistenţa unei melodii rătăcite, treaz şi când penelul se frământă deasupra pânzei, treaz şi când ciocanul bate fierul roşu pe nicovală şi când coasa fâşie şi când sapă taie lutul. Pasional, poate fi bun, poate fl rău. Cerebral, poate fi turbure, poate fl limpede. Dar oricum ar fi, el e creatorul maşinilor, adevărului şi artelor. Nu surâde Bion!... şi pentrucă nu mă... crezi, îţi spun numai atât: să nu-ţl închipui că fluidul e un mozaic îmbinat din diversele aspecte ale spiritualităţii tale. Spiritualitatea e un produs al său îmbrăcat în silogisme, în culori, în tonuri. Ea e variabilă. E mai mult sau mal puţin perfectă. E relativă deci. „Fluidul" din contră. E identic în noi toţi, dacă ai reuşi să des- llpeştl de pe fiinţai Iul lipitoril@ obsesiilor, prejudecăţilor, orbirilor. E un domeniu pur, viu nu abstract, inteligent numai. În el formele nici odată nu şi-au pus piciorul. El fabrică însă forme în- tr'una. Pentru cei ce cred în forme. Şi pentru ti- ne Bion în cazul că mai surâzi. Atât. Sau doreşti să continui?

— Da Linù. Apariţia surâsului meu n'a fost semnal de oprire pentru tine. Ascult Linù. Ascult.

Dar Linù nu era supărată, în discuţiile cu el se folosea mereu de felurite stratageme. Prin ele intenţiona să-l captiveze atenţia pentru Iun* gile el paradoxuri. De data asta, fiind în posesiunea efectului aşteptat, observase Bion, a continuat cu seriozitatea oamenilor maturi care s'au angajat să înalţe copiilor palate din chibrituri:

— Bine, cum asculţi: cu timpane logice şi minte critică Bion? Ml-ar fl necaz atunci. Pentru- că m'ai pricepe formal. Iar lecţia mea ţinteşte să-ţl descopere realităţi pline. Butorcile mascate de coaja raţionamentelor seci nu-ml sunt dragi. Din această cauză te rog să alungi prezenţa criticii din ascultarea ta. La capătul „con- ferlnţll" poţi în schimb să zâmbeşti chiar Ironic.

— Linù, să nu fii rea. Întotdeauna te-am ascultat cuminte. Stropul greşelii în oceanul momentelor bune să rămână strop. Ascult LinO.

— Da?

— Da I Da!

— Dealtfel, n'am să-ţl spun multei Cuget doar la ravagiile produse acolo unde Jucăria e suveran. Mă gândesc la bieţii profesori al cuvintelor, la Iremediabilii verballştl, la cel ce nu văd. Viaţa decât în fardul vorbelor puse pe roate.
Naivi îndrăgostiţi de forme, ei trăiesc pentruca să le fie sclavi. Sclavi mărginiţi. Legaţi la ochi. Liberi şi totuş sclavi mai r ă u . . . E sigur Bion că ar fi timpul copt pentru dărâmarea castelelor de carton văpslt aşezate prea posesiv în pădurile frământărilor noastre. În scopul anunţat aştept o generaţie revoluţionară. Clarvăzătoare totodată. Fiindcă întunerecul a menţinut idolii. Pe zei 'lumina, în vechime. Întorşi la matcă vom lăsa jucăriile sintaxei în postul de jucării şi ne vom privi în suflet. Diredt.

Maşina înainta molcom. În aer ar fi fost cutie cu plutiri line. Pe pământ nu putea fi astfel. Dar era mai aproape de aripi decât de mersul sul târîş. Cel patru călători, afară de Sugor, excepţia deficitară pentru armonia grupului, se confundau pe întâiul plan~cu~ea7~RestuT planurilor n'a- vea existenţă în simţirea lor. Învingeau spaţiul feriţi de zgură oboselii mulţumită maşinii şi maşina era bucurie Intimă în ei.

Între figurile geometrice cercul e împărat. Cuprinde infinitul. Fugi în juruTcercului un veac, două, nesfârşite veacuri şi nici odată nu-l epuizezi. Pedeasupra, în orice loc ţl- ai Instala observatorul pe tangenta cercului, perspectivele legate de el sunt jumătăţi egale şi veşnic aceleaşi. Monotone. Aşa e poate şi viaţa dupăce o cunoşti în toate direcţiile suprafetii. Monotonie circulară, din ce în ce mal grăbită, turbată, exasperantă. Ori nu. În delirul vitezei îi va fl cră- "pTriici într-un loc perimetrul şi scăpată de Infinitul rotativ se va lungi ca un şarpe comod prin covorul ierburilor primitoare.

Ce nebuni sunt unii. Caută infinitul în cantitate, în lungimi, în adâncimi, în mărimi neîm- brăţişate nici de ochi, nici de mintea omului. Degeaba. Degeaba umblă după el pe aici.

Infinitul nu e nalt, nu e profund, nu e lung, nu e lat. Nu e nici departe, nici aproape, nici material, nici imaterial. Infinitul e o realizare arhitecturală. E problemă de construcţie.

Privi) i pe împăra'tul infinitului: e cercul, e roata, cele patru roţi de sub Linù, Seida, Bion şi domnul Sugor. Pătrunde acest lucru Sugor cum pătrunde nucă în perete. Bion cel pufln n'avea intenţia să-l pătrundă. Îl interesa altceva. Convorbirea avută de mult cu Unu de^re „marele maestru". Spre nucleul acelei discuţii săpa mereu rejele confluente de reflecţii... „Şl ne vom privi în suflet. Direct." Mut. Dar limpede. Cu limbaj optic. Prin ferestre lăsate în pereţii ʷ------
„fluidului" şi astupâte în urma neuzulul. Sau şi fără limbaj optic, în urma ascuţirii simţului părăsit, creat anume.

Privirile fetelor s'au întâlnit din nou. Din nou şi-au zâmbit. Din nou a zâmbit şi Bion augmen- tându-şi veselia iniţială. Veselia Iniţială venea de la orizontul aşezat între cele văzute şi între cele nevăzute. Acolo sub cer matinal, era punct minuscul şi venea în formă de inele, şirag mic la început şi apoi tot mal mare către el. Venea pe inele de lumini spectrale, cu nuanţe vil, duioase, calme. Corespondent se desvălula şi voia bună a lui Bion: crescând.

După un sfert de oră parcurs în zig-zag-ul străzilor, farurile maşinii plecate spre munte, con- templau clădirea universităţii. La stânga el, în aripa de nord a pleţil Larunsa, se ridica edificiul în care locuia Taav.

Tot Bion cu Sugor au plecat ca să-l aducă şi pe el la excursie.

Opus universităţii, se înălţa, serne), palatul astronomic. Aici îşi petrecea ZaiT~Ramun partea mare din timp studiind alături de amicul său Llven Graenot, directorul observatorului, problema cerească.

În mijlocul Larunsel, licărea la soare un tablou vegetal în care petalele reprezentau, floral, vapoare pe mări albastre. (Când adia vântul, luje- rele mlădioase sugerau valuriI) În centrul Iul şedea pe soclu un ceas. Din loc în loc fântâni săritoare completau decorativ lacunele cu mărgăritare de apă____________

— de ce nu vin? A şoptit Linù, într-un târziu.

Seida nu l-a răspuns cl a înălţat umerii a nedu. Merlre. Aşteptarea puţin încordată a durat des

Tul. Împrăştiată parţial de ivirea Iul Bion înainte, ea a fost risipltă'n întregime când a apărut Taav.

Dar venirea lui fu ca o schimbare în minor a partiturii. Pe calea muzicii păşise un bemol al melancoliei: surâsul Iul Taav, care se comentă tacit şi cu mirare, de public.

— Să nu mai fii astfel, TaavI Decând ai venit tu, nu vezi că Sugor are nevoie de batista mea pentru mormântul lacrimilor Iul?! Zise Linù dupăce se mişcă maşina.

— În acest caz îl sunt recunoscător pentru simpatie.

— Dar Taav ştii că Seida are Intenţia să lanseze planul unei formidabile coaliţii contra ta? Anumite precedente discrete îmi îndreptăţesc bănuiala. Proximul aliat războinic îl va fi Bion. E drept că s-ar contrabalansa prin reuşita pactului de bellgeranţă, raportul forţelor între line Seida şi Bion şi noi. Rezultatul luptei, după prognosticurile domnişoarei luptătoare, aliata fra- ţelul meu, va fl catastrofal...

— E cert, cert Taav, a Intervenit şi Seida. Mobilizarea ml-am început-o de alaltăeri. Flota sâcăelllor pentru tine, aşteaptă febril ordinul de atac. Similar tremură de nerăbdare artileria argumentelor. Infanteria cuvintelor delirează!

Însă avalanşa provocării lor cochete n'a avut succes. Taav a rămas nealterat.

— Taav vrei să tac şi eu cu tine? A reluat Unu.

— În cazul că tu vrei.

R— Nu. Să vorbim. Nu ne-am văzut de două zile şi dacă ne încăpăţinăm în muţenie prindem rugină.

— Eu nu mă oxidez.

— Tu eşti aur?

— Nu.

— Eşti platină?

— Nu. Eu nu sunt metal.

— Ce eşti tu?

— Linù, {ii, orice ar fl, să-mi auzi graiui? A întrebat Taav lăsând cale străvezie spre un suav reproş, pus expres în vitrina indispo. Z!] iei, cujâlc.

— Tonalitatea preocupărilor tale, Taav, ţi-o simt şi văd că^aŢe suTnB’rTT'ÎTa'r fl deci necesar ca să te mal provoc. Mă amăgeşte totuş ceva ce seamănă a impletare, aproape: nuanţele concrete ale el, pe care vreu să le cunosc imediat.

— Şi nu ţi-e teamă că aj să superi depozi- jtarii de, nuanje"? s-a amestecat Bion.

— Mă apropii de ei pios. Nu mă crezi Taav? A vlza't Linù şiret.

' Taav s-a încruntat de formă şi în loc de răspuns\ia servit o apostrofă:

— Te mustru Linù.

— Pentruce? Pentrucă te fac orator?

— Pentrucă... nu-i mai dai pace gândului. şi gândirea îndepărtează pe onwiela exuba-^ ranţele vieţii. Il plerdeprlngalerIi de pVobîeme întunecate cari, cu toate surprizele descoperirilor, fie chiar de Importanţă mondială, nu vor echivala gingăşia florilor de măr, decorative numai şi fără însemnătate pentru formulele căutate. Meriţi prin urmare avertismentul meu?

— Deloc. E urâtă existenţa dacă e despoiată de ornamentaţiile pe care I le aşează gândul, ca pe o suprastructură, pe toate suprafeţele, după capacitatea de a decora a fiecărui Individ. Ca să ajungi însă la această haină pictată, personal, cu care îmbraci corpul Impresiilor, trebue să te faci un ocnaş al cugetului, să fugi de luml- vna frivolă a zilei accesibilă tuturora într'o uniformitate sufocântS şi să rătăceşti în sensul ară- far de tine, căutând să articulezi cu o

semnificaţie, de exemplu, până şi explozia stropului de ploaie căzut ca o bombă minusculă în podul palmei tale barometrlce, aflând în... detunătură ceeace eu spusei, sau mal mult. Gândirea e_biflderie pe o pânză monotonă. Aşa-I că nu merit avertisn tuT'TSUTt "

Deşi obişnuit să contrazică şi să expună, pentru a stlmulapuelurl oraleDpuncte de vedere care nu-'l erau proprii, de data asta Taav a tăcut. Prea i se^ părea (sbitoare coincidenţa felului de ^cugetare/al LinCiei cu al său." Din frecvenfete Tor" încrucişări de Idei, a constatat întotdeauna că ea-i este un alt-eu. cu care el merge în paralelism intelectual. Prin urmare şi Linù caută nuan- ţeteTTucrurTie mflme, unităţile mici (unităţile
Adică) şi ermetice ale lucrurilor.

Nu de mult Taav a tresărit descoperind un adevăr banal: că veşnicia se compune din clipe. Ca să câştigi timpul aşadar prinde clipă, toate clipele, mărgelele clipelor înşirate pe aţa vremii. Din şir nu Jăsa pe nici una afară. Lipsa ei Tjl aduce trofeul eternităţii ştirb.

Mulţi cred în clipe mari, mântuitoare, cllpe- trâmbiţl de căi noi. Copii. Învăţaţi să stea la umbră cu mânlle încrucişate aşteptând paradisul, în timp ce adevărata viaţă le trece pe dinainte neobservată.

A doua descoperire simetrică, privind nu viaţa practică, ci gustul cu toate ramurile sale, gustul în arte, l-a fost: nuanţa. Întregul (poezia, tabloul, baletul, romanul, palatele, operele muzicale) e compus din unităţi diferenţiate. De valoarea lor în parte şi de fericită plasare a lor în configuraţia ansamblului, depinde preţul estetic al lucrării terminate.

Şcoala lui Taav s-a mutat din momentul acestui contact cu noua lume la catedra nuanţei. Ea a devenit pentru el unicul fir conducător prin întortochierile sensaţiilor şi atingerile cu mediul. Purtând lanterna nuanţei în mână, e imposibil, îşi zicea Taav, să nu alungi întunericul din lucruri, din Inşi, din tine chiar şi să nu ai orientări precise. Iar pe teren creator pitica unitate are rolul cărămizii Indispensabile la edificarea frumosului.

Automobilul şedea Tn garajul celei mal apropiate cabane de Vitol, de o oră.

Cvintetul excursionist urca turistic.

Soarele pitulat după frunziş, cădea jos insular. Aerul aburea parfumat de frunze. Din direcţii imprecise se auzlau râsete, coruri cântând deodată melodii deosebite, fraze frânte, lătraturi amplificate de rezonanţa pădurii. Pe ambele părţi ale serpentinei, tăia larmă, longitudinal, flrl- zul apei de pârău, cu şopot neîntrerupt şi moale. Grupul se mişca liber savurând răcoarea şi transformându-şi simţurile, după construcţia verbală a Linùei: în sugative noi ca să poată acumula, până la ultima picătură, cerneala Impresiilor silvice! Indispoziţia lui Taav pierise. Seida Intrase în morfologia Interjecţiilor. Linù păşea dansând. Bion improviza din trunchiurile copacilor subţiri prăjini pentru căţărat. Sugor încerca marea cu degetul: să-l imite pe Bion.

Pe nesimţite s'au trezit Tn vârf. Emagldul se înălţa la nord-vestul Vitolulul. Înspre răsărit şi sud se perdeau în «7ur mnnti da culoarea prunei coapte. _Nord-estul se forma din câmpie. Drept către nord se vedeau colinele cu vil.
Dela ele spre apus mergeau descrescând spinări de dealuri lungueţe. La poalele Emagldului, unde începe estuarul câmpiei din ce în ce lărgite, zace oraşul Vitol. Argintul solzos al Nlvradei se apropie de el dinspre sud-vest, curge până du-pă colţul oraşului (sfârşit spre miază-noapte şi asfinţit cu vilă lui Zait Ramun) încovoiat cum e capul cârjei şi dupăce desenează acest semicerc, restul lung al cârjei, despică în două VI- ţolul, pentrucă părăsind oraşul să-şi îndrepte direcţia (apus-răsărlt prin oraş) din nou spre nord-est. Majoritatea celor sosiţi pe munte se obosea ca săi vadă Vltolul de pe Emagid. La distanţă de 2 kilometri în linie dreaptă, Vitolul, de la înălţime de 1200 metri, devenea miraj multicolor. Impresionau în primul rând bulevardele largi, multe, aglomerate, apoi grădina din faţa universităţii, palatul astronomic cu 99 de etaje, grădina-cerc din centrul oraşului cu parcul din jur scăldat la margini de Nivrada tăiată Tn două ca să-l captureze.

După puţine clipe de la această revistă panoramică, Linù, Seida şi Bion l-au lăsat pe Taav singur în piscul Emagidului, fără ca el să observe, pentrucă îl văzuseră adâncit.

Taav privia lung VltoluL Nu în aspect acum, cl în cea mai concentrată esenţă. Din această cauză, sub căldura acidulată a razelor de soare care ŢI cădeau pe faţă şi mânr, în mintea Iul nu veni mirat gândul că fără concentrările indlvlzl- lor într'o mare massă, umanitatea n'ar fi putut clinti nici cu un milimetru la deal civilizaţia şi cultura ei. Şl-I imagina pe oameni condamnaţi să rămână zăvoriţi în cadrele tribului. Zilnic aceleaşi feţe sălbatice, acelaş vocabular, aceleaşi probleme stereotlpe: ingerinţele triburilor vecine, pânea cea de toate zilele, eventual supărările fetişllor răzbunători. Săptămâni de-a rândul. Ani. Toată viaţa. În creeri absenţă ermetică de expresii proaspete. În priviri nici un chip răscolitor cel puţin o secundă, în inimă... Inimă nici nu aveau.

Mai departe îi vedea cum pe măsura părăsirii primitivelor legi strâmte de existenţă, atraşi cine ştie, de zorii altei lumi şi în măsura treptată a întovărăşirii lor prin care au înjghebat mulţimi sortite ca să fie izvorul arhaic al actualelor oraşe, oamenii au început a se simţi dinamizaţi de un element nou neştiut sub zodii străvechi. La un moment dat, ei au constatat că sub raport social, ajung în contact cu surplusuri de fiinţe necunoscute. Reciproc, îşi erau apariţii interesante. Curiozitatea i-a atras. S'au desvăluit sus- pectându-se la început şi în cele din urmă devenind fie prieteni, fie Inamici, fie indiferenţi... Între timp mentalitătl|<=> rrmtraHIrtnrli «s'aH po-^ netrat osmozlc dând naştere elementului nou: lovirea cu consecinţe fecunde pentru Individ de diverşi tipi şi Iryţersecţiunea caracterelor, concepţiilor, aspiraţiilor, generatoare, proporţional

Ciocnirilor, de conţinuturi psihologice şi intelectuale inedite, de pe urma cărora n'avem decât profit. Câştigăm siguranţa în manifestări, tehnica prezentei de spirit, lărgirea orizontului în toate domeniile.

Punea apoi alături felul de manifestare al primitivului gata caşl masculul tribului galinaceu, când se întâlneşte cu un alt funcţionar suprem similar, să-şi coboare ciocul la pământ şi Intermitent să se arunce unul în ochii celuilalt şi îl compară cu felul de a fl al semenilor săi contimporani. Reminiscenţele războiniciei îl mai îndeamnă pe adolescenţi doar să rivalizeze, antitetic serios, pentru teme care le conferă grade anumite de cultură, nepărăsind însă unul faţă de celAlalt reguiele loialităţii. Dar intră}! În etatea matură şi acest simulacru al ostilităţii încetează, fiindcă indivizii suni pregătii pentru colaborare.

Peste Vitol staţionau nnrl ca nişte uriaşe rasuri de lapte. Fâşiile de cer erau pete din linte albastră. ŞI astfel peisajul ar putea să pâră o pictură, dacă în liniştea lui n'ar Interveni mii de avioane şi sute de dirijabile. Aceşti peşti aerieni dădeau mint» o Impresie de agitată poveste marină din sânul căreia gândul visa suprafaţă potolită şi nouă, Involuntar.

Taav simţi că se porneşte în sinea Iul un fel de spirală, ascendentă înspre ceva insesizabil care semăna cu un luminiş. Scurta excursie socio- logică făcută adineauri de el, îl demonstra un drum în calitate. Azi vârful tuturor căutărilor se atinsese. Ce se afla însă dincolo de ele? De azurul lor?

Cineva îl prinse de mână, pe furiş. Se întoarse.

— Linùl Ce faci Linù? Rosti mirat Taav.

— Sunt prezentă.

— Nici n'am observat că am rămas singur.

— De câtă vreme încă.

— De o oră? Vezi nu mi-am dat seama.

— Nu, de atâta nu. Însă nu timpul acesta e important. Ascultă Taav! Doresc să aflu un secret...

— Care?

— Unul extraordinar!

— Indispoziţia mea?!

— Fle| şi ea!

— Fleacuri! O lectură... din epoca diligentei. Ori al volt altceva?

Linù înclină afirmativ din cap de două ori.

— Ce?

— Iţi plac afinele?

— Ca şi ţie.

— În acest caz te rog să primeşti invitaţia noastră la o gustare.

— Cu plăcere!

— Să plecăm atunci!

Taav îşi îndreptă ochii spre Vitol şi nu se mişcă din loc.

— Nu vrei?!

— Da?? Taci? Unde, unde călătoreşti Taav?

— În Vitol Unu... Cât îl datorăm noi Vitolu- lul. Cărţile, pânzele, cinematografele, aviaţia. Scoaterea braţelor de

munc£ din uz tnir^jira» Iqrcu măşînâ'TâpTff^şi mal producătoare, egali- tatea economică (abia cucerita egalitate economic?, '""pentrucă înaintaşii noştri nu s'au lăsat uşor convinşi că toţi flămânzii au dreptul la | £ceeaşbucată de pane), minţile de elită, sensibilităţile multiple... şi totuş...

— Doreşti să spui că nu e destul?

— Aproape.

— de ce Taav?!

— Mai lipseşte ceva. Ce anume ml-e greu să descoper... Un ventilator? Sau un robinet?!... Nu ştiu!... Al privit de multe ori cerul Unu, desigur. Ji-a părut el o limită? şi noi cuvântătoare de ode şi tirade Tn colivia lui? E Imposibil... Pentru mine el a fost întotdeauna un fel de cortină-clopot care într'o zl sunt convins că: se va da în lături.

— Ca să urmeze ce?

— Prânzul afinelor Linù. Gustarea aceea a unor fructe cu miez închis, care nu cresc decât pe înălţimi.

Trenul aerian „9 şi 10" apăru dlntr'odată Tn

Dreptul lor cu fluturi de batistă pela ferestre. Din cauza lui Linù uită să răspundă.

Taav o întrebă:

— Mergem Linù?

— Da... Da... imediat, rosti ea urmărind sborul. Aş dori numai să văd aterisarea.

— Cunoşti pe cineva?

— Nu, dar îmi pare că sunt călători de „dincolo de clopot"... Te-ai duce să-i vezi?

— Cu tine Linù.

— Hai!

— Hm! Dacă ar fl e i . . .

— E adevărat. De aceea nu mai ţin să văd cum se coboară trenul!... Accept îndemnul tău.

Plecară.

Emagidul era un oraş al chioşcurilor şi vilelor de toate stilurile. În ele ţi se oferea confort, distracţie şi alimente, săptămâni, lunL ani, cât ai vrea. PuteaîlS sfuHrezi aici, să seri, să fugi_dş_ lume pe durată voluntară. Aflai cartiere cu oratori sau plictisiţi de vorbă, cu pictori sau muzl-^ cîani, dupl “~pîăc. Îţi stăteau la dispoziţie planoare, avioane, telescoape, biblioteci. Ţi se permitea să umbli în costum de baie, în frac ori goi.

Dar LinCi şi Taav nici nu înregistrau aceste amănunte.

La vale sl dovlecii sunt cai slrepi. ^Din cea mai selecţionată rassă încă. Simţul vitezei, adormit complet Tn călcâile celor cinci călători, s-a trezit, sprinten, la o nouă viaţă, înspre seară. Coborau tăcuţi împinşi din spate către Vitol. Forţe nevăzute aveau mâni nevăzute şi mânlle mânau tare corpul, tn voia forţelor nevăzute. Pe alocu- rea cărările deveneau orizontale. Mânlle pauzau concomitent atâta cât ţinea porţiunea Indiferentă pentru gravitate. Cel cinci respirau uşuraţi atunci de jugul ei tolerabil la vale. La deal nesuferit. Pe câmpie te mişti în lung, în lat şi nu dai de ea. E pitulată fără ca să simţi, în tine numai. De aceea cum s'o

remarci între patru ziduri sau pe străzile Vitolului. Ea se arată'n munţi la suiş şi scoborâş. În munţi observi că nl-e guvernatoarea permanentă. Chlagul lumii. Genera- toarea mişcării. Cauza vântului. Cauza ploii. Cauză că apele curg. Că pletrile nu se clintesc din loc. Că avempp » 'm î*n
în
Trebat de nenumărate ori pentrul cei avem picioare. Dar răspunsul îl sosea totţjrriiînn'n înʷ°- llş opac. Nlcăerl nu putea să-l afle. şi viermele întrebării ŢI rodea:

— Pentruce avem picioare?

— Ca să parcurgi kilometri, îşi zicea uneori.

Şi iar se neliniştea:

— Nu, nu-l asta finalitatea funcţiunii lor fiziologice. Kilometri nu sunt creatorii anatomiei. Totuş un rost au toate piesele animalice. Caută-I. Caută-ll •

Îl căuta chinuit pentru a-şl satisface gustul său faţă de un pronunţat luy Intelectual Explicaţiile pornite din teorlă UTIIHarl&IS le considera expedientul ignoranţei. Utilul nu e ultima raţiune a lucrurilor cl nisipul aruncat în ochi. Peste util funcţiunile se articulează cu realităţi greu de aflat, îndepărtate.

— Pentruce avem picioare Bion? Se întreba acum.

— Ca să învingem gravitatea!. I se răspundea.

Dacă rămânea prizonier toată ziua în cameră nu simţia mânile nevăzute la spate şi nici n'ar fl deslegat nodul încâlciţi

Ca să învingem gravitatea!... Îl va spune şi Linùel. Va râde ea de el? Să-l spună?... Cuteză:

— Unu, Linù.

— Ce-I Bion? Rosti Linù placid.

— Nimic... Nimic Linù...

Se răsgândlse.

Acasă Taav s-a culcat imediat pe dormeză.

De afară Vitolul îi trimitea zgomotul neîntrerupt, contopit într-un susur uniform, facil urultor, somnolent. I se părea că sunetele multiple de pe străzi vin spre el prinse în gura unei pâlnii uriaşe şi că în cursul drumului se ate- nuiază şi îşi adună afluenţele strâns, până când pe conducta pâlniei fluviul fonic cu sursele eterogene topite îşi aduce amalgamat melodia perpetuă. La extremitatea conductei, scoica urechilor lui Taav prindea atent concertul. Crescând atent. În timpanele lui se concentrau toate sârmele de legătură pornite sonor de la diferite locuri din Vitol, nenumărate ia plecare şi toate micşorate fn urechea lui. Mici cât vârful acului. Mici. Mici. Peste aceste minusculozită) i totalizate într-un punct era stăpân Taav. s-ar cuveni să fie indispus. Nu e. Nu proporţiile ascund valori. Nu. Punctul condensează nesfârşitul. El este uşlţa din care poţi cuprinde largul. de la el începem noi. În el se rezumă avânturile mari odată, amintirile, adevărurile. Într-un punct îndesat, îndesat.

Furat pe nedrept şi peste hotarul firesc de o nouă formă de măsură a sensaţiilor: punctis- mul, Taav şi-a revenit, auditiv, printr'un efort, la pâlnia aşezată între deosebitele

izvoare ale larmei şi auzul său. Însă în faţă îi stă chemân-< du-l o altă potecă. (Prima alunecare târăşte pe a doua. Dar şi acţiunii îi urmează reacţlunea.) Taav niciodată nu s-a mulţumit să fie simplu clişeu, hârtie grefată, burete absorbant. El răspundea ia toate. Nu numai când ajungea în contact cu oamenii ci şi când lupta (o, cu oamenii nu lupta Taav) ca „să cucerească idei" cu ei înşuşi. Pentru Taav nu era destul că vine larma şi la loc în salonul urechii Iul. Mergea el în măduva larmei, părăsindu-se, împingându-se acolo unde nu ajunge decât văzul şi auzul, corpul nu. Întâiul învăţător al Ieşirii din carapacea eului fizic i-a fost simţul tactil. Experienţele cu el l-au îndemnat să-i spună Linùei:

— La ce bun să pui mâna fugar pe mătasă! Opreşte-o puţin. Şi dacă ai oprit «o nu te duce cu gândul altunde. Adânceşte sensaţia, coboară-te în ea, trăeşte-o. Nu peste mult vei vedea că mătasa şi toate obiectele au feţe duble. Pe una
O cunosc toţi. Toţi zoriţii. Pe ceealaltă cei ple-[1] caţi în viaţă cu viteză de melc...

Niciodată Taav nu privea şi asculta pasiv. Nivrada nu se situa pe retina lui numai ca o echivalenţă optică, rece şi precum în general este, ignorată. Taav îi contemplă religios făp

Tura, confundându-se cu ceeace povestea aspectul valurilor el în continuă călătorie.

Proces la fel a început şi cu fenomenul ima- ginar al pâlniei sonore, li auzla larma şi nu era dominat de ea. Nici jucărie pasivă în mânile el nu era. Simplu birou de înregistrare. Ci nervii Iul stăpâneau, într-un punct mic, Vltolul. Şi era conştient că e dominator. Alţii poate ar fi supăraţi pe această prezenţă acustică. El nu-l. El e hotărât să o frâneze şi să frâneze Identic toate punctele. Nu să fie el frânat de ele. Să-şi frâneze sensaţille, să le conducă. Să ştie că el e suveran. Să palpite dominant. Dominant peste toate amănuntele. Fără a fl supusul vreuneia. Fiindcă nu ne înving pe noi lucrurile. Ci pasivitatea noastră. Capitularea Indiferentă în faţa neglijabilelor amănunte...

Uruitul somnifer se încuiba lent în simţurile lui Taav luând fortăreaţă după fortăreaţă, pe ra/id. A rămas însfârşlt cu una. Cu ultimul post vigilent. Iluminat la graniţa adormirii. În lăun- trul acestuia gândurile nu alcătuesc stoluri de abstracţiuni. Iau înfăţişare plină şi defilează material, vii, colorate, cu relief. Pentrucă e poate cea din urmă staţie în drumul către întunecimi, trenul zbuciumărlior întârzie într-un recapitulativ popas. Se deschid în acele secunde cerurile. Problemele muncite îşi trimit ploaia soluţiilor. Bezna nedumeririlor e revanşată prin lumină. Cad măştile aparenţelor. Vin pe blnă per-

Sonagiile căutate. Ziua se face mănunchi, se încheagă, se împacă. Aici era Taav şi, captivat de limpezirea ultimelor momente superlativ volubile, îşi spunea:

— Ce proşti suntem. Credem că unele puncte sunt mai grele, decât altele. Un punct e ca altul. Noi doar le mărim... Pentruce pe unele? Amplificându-le, devin mai mari decât

forţele noastre şi nu le putem stăpâni. Pe toţi îl distrug majorările, majorările vizuale, sonore, sentimentale. Fiinţele din Vitol, conferinţele, profesorii, eu, Linù, suntem, pentru ochiul lumii, puncte mici. Egale. Ce nebuni suntem... Viaţa nu e luptă. E o teză Intelectuală. Unu... Linù... “TTTtÎCi...

A aţipit zâmbind. Zâmbind vesel. Matur şi totuş cu o umbră de cochetă naivitate în colţul stâng al gurii. Respira abia perceptibil. Somnul Iul Taav era somn de copil. De copil lăsat să se joace şi în vis. Ce inimitabil dorm copiii. Calm. Fără nori de griji pe buze. Numai pentru slava somnuluL—

~----

Schiţa surâsului nu l-a părăsit pe Taav. Persistă în poză nealterată. Fixă. Astfel Taav parcă ar fi fost o statuie dormind. O statuie reprezentând un copil de 24 ani adormit pe căpătâi adunat din gânduri voioase. Căci era copil în veşnic neastâmpăr. N'avea stare nici cât clipeşti cu ochii. Nu în sens sportiv. În spaţiu se deplasa mlădios, nuanţat de o sobră eleganţă veritabil masculină, degajat. Neastâmpărul Iul Tav avea timbru mintal. Se Insinua deci pe un plan sortit sS rămână întotdeauna proaspăt, tânăr. Şi el se voia astfel. Pentrucă oamenii sunt bătrâni nu la
50 de ani. Sunt bătrâni când intelectul la dauiae senii. Unii chiar la 20 de ani.

Treptele coboară oblic, frânt, în spirală. Umerii Iul Taav merg sinonim... Paşii cad accelerat. Numai la genunchi Ies din uz regulele flexiunii obişnuite. Unghiul susţinut de rotulă se sgârceşte, se încoardă, se resimte mal pus în funcţiune pentru a-l da torsului aere malestoase, de zbor, nu mersul zgâMdărlt cu grafic de con- vexităţl ţuguiate.

Amurgul începuse să-şl topească reziduurile transparenţelor de sticlă. Peste dantelăriile acoperişurilor, vitrallul vesperal, pictat, din loc în loc, cu îmfolerl de nori moduri şi albi, îşi juca scena finală. În uşă Taav şl-a ridicat ochii spre zenit. Nu zărea decât câteva stele Ivite temerar.

— Câteva prime pioneze Incandescente înfipte ca să ţină pânza firmamentului în altitudini siderale. Altcum ar da-o jos peste case, peste noi, noaptea, gândi Taav.

Trotuarul era râu uman. Se aprindeau luminile în mii de locuri. Sus, pe faţade, ardeau multicolor numele clădirilor. Albastrul conducea. În al doilea rând eşea în evidenţă ediţia domestl- că a roşului: roşul deschis. Apoi veneau alte culori uşoare. Lumina lor unică îl chema pe toţi la plimbare. Sub reflexele el, siluetele prind relief, fetele îşi confecţionează expresia cea mai nimerită, proeminentele se accentuează îndulcit, umbră se lipeşte, deasă, de corpurile lipsite peste zi de cărbunele el revelator. Nici când oamenii nu sunt atât de plastici şi întreaga lor înfăţişare atât de putln materială. Aici o gurS conturată. Dincolo un nas retuşat estetic. Înainte ochi diamantini. Şi peste tot arătări neobositoare, estompate, mal mult sugestive decât reale.

Auricular, pentru Taav, trecătorii apropia)! Se expuneau cu fraze zdrumlcate:

— Inima artificială a rezolvat atunci problema??!...

— E beneficiul climei dirijatei
— Vlduril...
— Combinaţiile sulfului...
— Dacă poezia e un corolar al tehnlcel (prin tehnică înţeleg exerriţliii» |nnt. Ta reroltS^ are rost să scrii poezii. Dacă însă poezia, considerată ca facultate de a sesiza şi trăi frumosul, e atribut organic în flecare Individ, atribut capabil să se realizeze la orice oră, strofele poeţilor sunt cana de apă întÎnsă gurii nesetoase. Eu cred că „frumosul" tău din natură nu e nici măcar material modest de poezie. Copia celor văzute nu mă Interesează. În cazul că da, mă
ŞI
Servesc de aparatul fotografic. Pe mine altceva mă interesează. Pe mine mă Interesează construcţiile poetice făcute peste capul acestei lumi intoxicante. Nu filmul necazurilor mele şi dramelor mulţimii (fie ele versificate), nu, nu. Ele nu mă mişcă. În poezie vreau o lume nouă, originală, brodată cu firul de aur alimentat din ghemul cutezanţelor personale, cutezanţe iscate prin comprimări de planuri, excluderi de poze terestre, obişnuite şi vizibile la toate colţurile.

Poezia nu este atribut organic, accesibil tuturora şi versurile o simplă traducere a existenţii lui aşa cum e în stare nativă. Poezia o fa- ce^ o fermentează, o cultivă, o creează Individul.. din elemente dispărâTe™prTrf combinaţii foarta- greu de mânuit la început, rpflft execctyiuy-pfin tehnică.

Astfel, debita curgător în spatele Iul Taav un profesor de liceu.

Terminându-se această emisiune, a luat din nou fiinţă cascada parţialităţllor:

— Ce faci?
— Veniţi la noi neapărat!
— Mâne sunt zece mii de ani de la Inven- ţia automobilului.

Mergând alături de Taav, o doamnă cu dicţiune argintie Ţi spuse unul domn mic:

— Prea e avântat Zait Ramun. Zborurile in- terplanetare sunt utopii sortite ca să ajungă sub lespedea funerară a încercărilor ratate. Căci nu
Există forjă capabilă să scape din cătuşele gra- vitaţiei chiar dacă s-ar uni toate energiile de pe pământ. Las la o parte riscul şi inutilitatea unei astfel de călătorii în ipoteza că vreun avion- rachetă s-ar deslipl din sânul ei. Proximii sori, sunt la zeci de ani-Jumină. Sori, nu planete de aterisat.

Simultan cuvântării el minţea lui Taav s-a cutremurat.

Aici ne stăpânesc puterile, rezistenţele în calea realizărilor şi adevărata greutate măsurătoare a evaluărilor noastre e Obstacolul, permanentul Obstacol. El dă actelor noaslre înălţimi, suprafeţe, amplitudini. Pe noi ne domină inegalitatea pledecilor (piedecile adică) raportate la inegalitatea opintirilor. Un olog se chinue ani de zile ca să

parcurgă câţiva kilometri, iar şoferul fără trudă, prin inteligenţa descoperitorilor maşinii, îl devorează în minute.

Acolo, sus, nu poate să fie decât avânt.

Dar dacă munca Iul Zait Ramun nu vizează Imposibilul! Dar dacă el are la îndemână date victorioase! Dar dacă el învinge nepătrunsul!

Cu un mugur optimist în soiilocVTsâu păşea Taav printre trecători, acum somnambul pe crestele transcendentelor pe care 1 le înălţa febra creerului, ca o beţie de grandori. Demult a uitat că există. Demult era orb. Demult Tn Vitol nu mal ardeau lumini multicolore. S'au stins demult pentru un singur om, pentru un sân

Gur pieton. Locomotlunea i se urnea mecanic. Vecinii tăcuseră parcă, sau deşi nu tăcuseră el nu-l auzla. Uşile urechilor I s'au închis.

În decor omonim bulevardului luminos vibra Taav în sine, metamorfozat de crâmpeiul despre Zait Ramun în navigator pe apele aspiraţiilor umanităţii străvechi, prezente şi de mâne, cu siguranţă.

Ce bine ar fl să nu-şi întâlnească prietenii, să rămână mut, să se plimbe solitar.

Bulevardul a cotit la dreapta. Perspectiva s-a deschis ca o magie. Lumini noi, cadru diferit. Impresii străine. Retina e sesizată. Lentilele aleg, intră în mişcare, se fac ventilatoare, sorb. ÂâQdul dus de aripi departe, revine, descalecă^ pentru cercetări la faţa locului, se coboară „cu hârtie şi condei" în ventuzejj&JpJuiţiei.

Etapei bătrâne F-a urmat una nouă. Asimilări deosebite. Şoapte deosebite. Conseclnţi, direcţii, zor deosebit. Fără ca să observi îţi părăseşti palatele clădite de arhitecţii cugetului, pleci altundeva, spre forme căutate de Inconştientul nomad, spre ritmuri diferenţiate, spre un alt eu al tău. Taavul de pe bulevardul anterior e alt Taav.

— Cum se succed Taavll în mine şi totuş sunt eu prin toţi. Unitar în segmentele diverselor aspecte, constată el.

Surprlnzându-se pasager pe străzile propriilor lui digresiuni făcute în probleme fără
^alegere, a încercat să-şi verifice supapa de sl- ""guranţă a unei legitime chestiuni. Făptura i se dinamiza, recunoştea Taav, cu aburul eşit din cazanul unei existenţe subiective. T^nfeâ “TuT ptr- tea deci sft greşească, Îndoiala a năvălit în el ca o soluţie care dizolvă palatele de zahăr ale reveriilor. Într'o clipă. de pe ruinl lâsafe sulET noapte sufletească de tuş, întrebări scrise cu fir roşu, îl fuglau înaintea ochilor, în sus, în Jos, într'o. Parte, într'alta, chlnulndu-l. Prin ce I se confirmă că tot ce el crede e cert? Unde-i adevărul? Sgnt reale în toate sensurile reţelele Iul de preocupări? Sau sunt două realităţi şi chiar mal multe, una a iul, alta a terţelor persoane, de exemplu a doamnei sincer convÎnsă de catastrofa încercărilor lui Zait Ramun, şi în sfârşit, ca un etaj deasupra noastră, a treia realitate absolută, abstractă, Imaterial vie. Sigur. Către cea din urmă, către a treia realitate, greşind adeseori calea, se duc fizicienii, astronomii,

savanţii. De ea ţine seamă Zait Ramun, căci dacă ar ţine seamă de a doamnei şi el n'ar şti decât să vâre băţul Ignoranţei Tn rotaţia avânturilor înspre cer.

Sigur. În univers, peste, sub şi în materie se aşează reguli, legi fără corp. Nu e dig să le ţină piept. Păitrunct Tn Inima pietrelor, pătrund pământul, pătrund sorii, pătrund vidul eteric, pătrund pretutIdenl, şi sunt pururea prezente, nesecate, oferIndu-se oricui vrea să le cuprindă.
Nouă nl le prinde mintea. de ce ? Nu ştia Taav. Nici nu-l interesa. Principalul erai cert. Că ele se descoperă Identic şi oriunde în mintea multora. Se elimină deci teama de iluzie. Spiritualitatea Iul dacă e filtrată prin criticism acerb (supapa lui de siguranţă) se propteşte pe beton armat. Cum nu. Ţi se pretinde numai grijă. Ţi se cer ochi în patru, în opt, în optzeci şi opt. Atenţie Taav la locomotivă gândurilor. Vine din a treia realitate. Vine abstract. Vine viforoasă. Vine cu clipe. Vine cu nuanţe. Vine cu veşnicii. Atenţie Taav. Atenţie la linie. Atenţie, să nu treacă peste tine. Nu te mutilează. Nu te zdrumică în bucăţi. Te lasă doar setos. Setos după lumina lămpa- şului ei metafizic, în orbecăiala simţurilor încinse de noapte, de spasm, de centura vijeliilor. Ascul- tă-mă Taav prinde lămpaşul. Nu poţi merge în munţii vrerilor tale fără lumină... Îşi zicea Taav altui Taav. Taavulul devenirii. Taavului de peste câteva secunde. Taavului realizat din aluat de Idei proaspete.

Separat nu examina pe nici unul din cei ce se plimbau. Privea vag, înainte, într-un punct ambulant. Acolo, în prezent, I se legănau semenii, gesticulau mânIle, trecea Vitolul redus la un optic numitor comun, pentru el, fără Individualizări, fără specific, fără a fi descompus în moleculele componente. În mulţime nu-l mal interesau pe Taav inşii. Aşa cum nu I-ar fl interesat dacă un tablou are sau nu verde, galben,
Violet. Emanaţia părticelelor, tuturor părticelelor, îl preocupa. Impresia. De prezent comodă, superficială, mai ales superficială. Învelişul. Măştile cinetice ale învelişului. Trecerea adică. Eternă, universala trecere. Nepotolita undă.

Oamenii e bine să-i observi o singură dată „cu rrîîCToscopuT. Tricolo fugar, extrem de fugar. Nici o dată slatit Îşi pierd sensurile atunci. Semnificaţiile. Se distramă. Devin o monotonă defilare de amănunte repetate de la o vreme, repetate.

Viteză îţi împrumută o indispensabilă febră. Gândul discerne agil. Luminile amorţelii se aprind pe rând, flecare cu para ei, fiecare cu farmec propriu, fiecare unică.

Nimlc-iUL-e.. mai. Giozav. Jdecât-să şt» că-siai- pe Jjoc... Că eşti rotiţă oprită în mecanismul universului.

Nu stă locului Taav. Nu-ţi face templu dintr-un singur gând. Nu-ţi face templu din nl «ţ mic. Templele sunt făcute pentru închinat. Templele durează. Viaţa nu aşteaptă închinări. Ea se frânge'n Infinite feţe. Toate micuţe. Toate scurte. Toate accelerate. Nu-ţi face temple Taav. Sau dacă îţi

faci, nu intra în ele. Nu le Institui zel. Nu te apleca lor. Ci părăseşte-le „îndată, pentru noi temple. Pentru revoluţionare decoruri. Pururi revoluţionare. Nu. Taav, nu-ţi lăsa mintea să se oxideze stând locului. Schimbă-I\haina. Învaţă-te în orice clipă.

Abajurul mov îşi dilua câmpul vederos din ce Tn ce. Pe o parte Unu, Tn pat, acoperită, cu privirile Tn carte, trăia Tntr'o atmosferă. Prlns&Jo. Anul 2654, de la În vonţJa-automobilii lui.. Originalul opului scris Tn limba tangheză, limba naţională a vltolenilor, a fost tradus la anul 3690 Tn limba universală lamvu. Autorul lui, Dlmlo Sagafun, era cel mal celebru romancier al antichităţii. Prin el limba tangheză şl-a trăit apogeul înmuljlndu-şi până la uimire suplefa tiparelor de eXpresiune şi totuş el a fost întâiul lansator teoretic al llm- bel lamvu. Mobilul acestei Inovaţii credea Unu că a fost profundul Iul umanitarism alimentat de socialismul fervent al secolului în care a trăit. Îl vedea pe oameni desblnajl şi Incapabili sS se Tnfeleagă, un popor având, pentru acelaş gând, un vestmânt lexic, celAlalt altul. Pe când Tn fond to {i slmţlau durerea, foamea, bucuriile, frumosul, urâtul, la fel. Cât de la fel. În cele din urmă, cine ştie dacă utopia lui Dlmlo Sagafun ajunsă peste 1000 de ani realitate n'a fost determinată de Insuficienta limbii tangheze. Sensibilitatea civilizatului cult se complică prodigios şi toate paginile albe nou născute îşi cer botezul. În caz de omisiune te trezeşti, la utv momenjţ.. d «t, " că ţi-e strâmt dicţionarul, că al re- giuni sufleteşti moarte pje, care nu le POli fecundq cu sămânţa cuvântului. Şi scoate la iveală. Mereu ţinuturile oarbe se măresc, te turbură la început şi în cele din urmă condamnă la părăgi- nire gingăşii dornice după lumină. Nu simt această dramă speriaţii apariţiilor fără precedent. Ca să o simtă miopii ar trebui să-şl pună ochelari pentru contemplări interioare. Sunt uragane acolo. Sunt cataclisme. Sunt crize dese.

Câţiva lucizi neobsedaţi de persoana lor, de necazurile lor, de aspiraţiile lor, au acceptat Ideea Iul Sagafun, entusiasmaţl de multiplicitatea nesfârşită a viitoarei limbi artificiale.

Atât i-a fost însă de ajuns lui Dimlo Sagafun. S'au răsculat împotrivă-i cohortele flaşnetei reacţionare şi l-au declarat eretic, ţicnit, zgârăe-norl. Cei cuceriţi de infailibila „experienţă" şi cei grevaţi şi'n oase de ipotecă tradiţiilor, au secat butoaie de cerneală înegrin- du-l prin reviste şi broşuri. Anecdota muribundă şi-a părăsit subit aşternutul, s-a încălţat în spirite de Idiot gust, şl-a pus pe corpul mlădios decolteul Injuriei şi a prins să danseze din timpan în timpan, dând capetele pe spate sub convul- slunea râsului eşit segmentar din tunelul gurii.

A suferit bună intenţie a lui Sagafun. A tăcut. Până când trupul istovit de bătrâneţe i-a devenit un pumn de cenuşă preparată în cre- mator. Dar cotiledonul Iubirii lui de oameni şi-a scos la suprafaţă din mormântul prostiei multora, după cinci veacuri, triumful înverzit. Florile de mucegai ale prejudecăţilor, sub presiunea curentelor cu aer moral

sănătos, au pierdut treptat virulenţa orbitoare. În oameni s'au născut necunoscute norme de trai, necunoscute preferinţi, necunoscute ambiţii, odinioară. Se impunea în consecinţă o nouă etică şi îmbrăcăminte socială. Înainte au observat-o unul, doi. Acum o vedeau toţi. O pretindeau toţi. Nu puteau exista fără ea.

Expropriaţi de la grija pânii de maşini, oamenii au ridicat ochii de pe scoarţa pământului şi au plecat hoinari să cunoască lumea. Dar de la frontieră, în faţa fiecărui fenomen străin de cultură sau monden, s'au Izbit de un inconvenient. Greu, urât, supărător inconvenient. Să fii enigmă pentru semenul tău, fiindcă ţie din alt centru politic ţi s-a impus o limbă deosebită. Apelul Iul Sagafun fu, însfârşit, înţeles, mal mult din con- sideraţiuni utile şi ca să-i fie realizat proectul, s-a instituit o comisiune care a creat, după legi simple^jjp—graL.GeŢi¥faf. La titanica oper3 “S’a lucrat cu intermitenţă cinci veacuri şi iamvu s-a prefăcut vis prins. O sută de ani apoi a fost obiectul principal în şcoală, obligator pe tot globul. În răstimp a penetrat cuceritor, prin muzicalitatea ei, alături de toate limbile naţionale.

II era simpatic Linùei acest spărgător de

Ghiafă. Din deferenţă i-a luat cartea Tn mână, dorind să vadă pulsul vremilor străvechi în conservele literelor. Titlul romanului se afişa discret: „Paşi Tn iarbă". Ediţia lui primă s-a epuizat imediat. A doua s-a bucurat de soarte similară. A treia identic. Şi succesul nu s-a consumat Tn acest stadiu. Cartea i-a fost tradusă în toate limbile, ducând pretutindeni numele lui Dlmlo Saga; fun.

Subiectul romanului se torcea din caerul unei poveşti zbuciumate: Talutha, o. elevă de 16 ani, sclipitor inteligentă, poetă, singura descendentă a părinţilor ei fabricanţi de automobile bogaţi, dispare într'o zi. Planul fugii i-a venit în minte el, rătăcind prin pădurea de lângă oraş. Doria să se cunoască fără propte, fără protecţia mamei, fără confortul inepuizabil de care dispunea. Se doria eliberată de narcoticele luxului, desmorţită, trează prin viaţa aspră, crudă, naturală, şi a plecat către ţinte, Indecise ca să-şi exploreze fiinţa adevărată, ascunsă decând a păşit în viaţă, sub epiderma el, ca într'o colivie.

Însă traectoria prin ţara cunoaşterii I-a fost fatală.

După trei zile, Talutha soseşte la o fermă. În poartă se întâlneşte cu un domn elegant. Prin maniere distinse, domnul îl captivează Interesul, din primele clipe. Eroina întârzie la fermă o zi, o săptămână, un an. E sedusă. Gravidă. ÎmpÎnsă la avort.

Prefafa dramei s-a scris.

Urmează balastul.

E alungată.

Colindă.

Intră ca servitoare.

Vinde ziare.

Serveşte în restaurante şi Tn cele din urmă se prostltufază.

Intelectul i-e asaltat de împălnjenlre. Arde Tn ea numai petrolul sexualităţii. Stanţele au amuţit, şi ea nu era decât hamalul plăcerilor aţâţate de alcool, stupefiante, perversităţi. Zilele şi le-a şters din calendar. Şi părinţii, prietenii, pe ea, ani în şir, fără ca să lasă de sub tutela nopţilor cu spasme şi posesiuni orgiace.

Odată, se abate în camera ei un student mânat de presiunea conţinutului din vezicolele seminale, la un closet pentru spermă. O vede cu vestigii de distincţie pe faţa prematur obosită,
i se face milă de ea, milă stropită cu lacrimi, îl vorbeşte cald despre viaţa scăpată din lanţurile sensualismulul şi trăită prin creer şi sentiment, sobru, cuminte.

Pupilele Taluthel îmbătrânite cu patru ani, se iluminează. La periferia mocirlei în care se află, printre stuful îndeletnicirilor nocturne, răsar timide panglIcele hotărîrli, răsar matinal, subţiri la început, apoi definite, precise, răsar scoţând din genunea rătăcirii corola incandescentă a orientărilor el viitoare.

Îşi tale rădăcinile obişnuinţei, se smulge, aleargă la părinţi, la amici, avidă după ea cea de altă dată.

Îşi întâlneşte părintele. Il îmbrăţişează. Tatăl ei încărunţit de ruşinea făcută o respinge brutal. Mama Taluthei, prezentă la scenă, trece plângând în altă cameră şi încuie uşa.

Prietenii se fac că nu ştiu cine-i. Nici Oncub nu vrea să-i vorbească. şi cum se iubiau el. Talutha îl iubeşte şi acum cu dragoste pornită nu din văpaia simţurilor. Il iubeşte dintr-un sentiment născut deasupra pasiunii inconştiente puse în funcţie de mâna oricărui mascul iniţiat, îl Iubeşte sincer, suprauman...

Dar e târziu. E târziu. Toţi îi văd stâlpul infamiei în spate.

(Conform calculelor artei clasice, momentul suprem îşi profila piscul aici. Posterior lul, reţeta operii de efect nu ne prescrie decât pistolul la tâmplă, aruncarea în Nlvrada sau alte moduri <fe voiaj în neant.

Sagafun a prelungit Istoria, adăugându-l un epilog. N'a stins Linù becul până nu Na citit.)

Restul personagiilor pier la cotitură decisivă şi rămâne în acţiune Talutha, încolţită de o delicată problemă: dacă îşi poate uita trecutul şi şterge petele tipărite hidos pe feţele memoriei; dacă poate trage cu buretele peste nopţile de erl... Nu-l mal era grijă de părerea părinţilor şi cunoscuţilor. În jurnalul el Intim

Notase: „Mă vreau schimbată. Aşa precum un glas din mine mă vrea. Bună, candidă, castă. Pentru mine numai...

Ce m'ar împiedeca să n'o rup cu drumul celor patru ani?!

Nu, nu sunt eu pierdută. Ea e moartă, e o sinistră amintire.

Cine îmi spune că nu mă pot reclădi? Echilibrul nostru e întemeiat pe Iluzii optimiste. (Să nu mă desmlntă nimeni, căci e mărginit atunci.) Mă voi plămădi şi eu din gânduri roze. Voi fugi cerşitor după bine, adevăr, frumos. Patimilor mele le voi substitui renunţarea tenace şi restauratoare.

M'am lepădat de mine..

Un dor magnetic a dus-o apoi în pădurea fatidică. Era toamnă acum. Frunzele ningeau funerar. Ochii I s'au înmuiat. Boabe mari s'au prelins pe obrajii el ofiliţi. N'avea pe nimeni şi era toamnă acum. Toamnă. Frig. Şi ea o epavă...

Fără ca să ştie, a eşit din pădure. Nu mal plângea. Păşea a doua oară, prin verdeaţă, spre necunoscut, cu revărsat de zori în inimă...

Cartea s-a închis şi Linù a rămas neîmpăcată de aşteptările ei. Prea erau croiţi eroii pentru anumite conflicte. Întreaga acţiune se punea calculat în scenă. Ciocnirile se predestinau de autor, indiferent că ar sau n'ar putea fi veridice.
La răscrucile dificile, 'personagiile se dozau
Meşteşugit cu alcool literar ca să-ţi fure ochii. Pe lângă puţinele accente într'adevăr duioase, Linù considera epocala operă a Iul Sagafun, ca şi pe celelalte opere antice, joc de marionete trase după culise cu sforile. Viaţa rare ori are conflicte dramatice. Ea se desfăşoară pur şi simplu Tn timp şi spaţiu, fără ca să pună aureolă de fiinţă principală pe umerii unuia în dauna restului rămas decor numai. În faţa el nu sunt eroi principali şi eroi secundari. Sagafun şi să-gafunii greşesccând, sub pretextul că înfăţi
Şează realitatea, Iau dintr-un ocean de tipi, pe unul şi nl-l prezintă, speculat, în toate faţetele psihologiei lui personale, neglijând că aceeaş cantitate de material ai putea să o afli în al doilea, în al treilea, Tn toţi tipii existenţi, originali fiecarl. Lipsa aceasta) de legătură logică între lumea externă aşa cum e: de aceeaş greutate şi servitorul de pe la anul 3000 şi ministrul, şi între Importanţa care se acorda, ca un monopol, celui ales, îi era neplăcută Linùei. În artă. Indivizii unei societăţi nu se subordonează. Dacă se face totuş, se comite un fals, deoarece raportul adevărat dintre oameni e de coordonare. Concluzia? În loculeroilorprincipali să se
punã
Idel-erol, fiindcă ele sunt comandamentul superior care guvernează Inşii. Omul este un instrument al ideii şi nu unealtă) ori umbra altul om copleşit de graţiile
scriitorului. (Nu omul.
Oamenii.)

Miezul nopţii trecuse. Trezită LinCi din reflecţii, a privit automat fereastra, s-a ridicat, s-a dus la ea, şi a tras storurile. Cerul se făcuse muşuroi de stele. Văzându-I, l-au venit în minte cumintele lui Zait Ramun:

— Secretul uneia dacă l-aş afla, Ala...

S'a reîntors.

A ţâcălt butonul electric.

Genele I s'au lipit într'o linie încheiată.

Şi a urmat tăcere. Lipsită de formă, de importanţă...

Dupăce liniştea, s-a instalat deplin, titularul • catedrei de estetică şi-a început expunerea pe tonul discujiei, fără emfază, cu metafore adecvate materiei, vioi, într-un limbaj

fluent, pre- sărând o ilară vegetaţie de glumi, pentru a ex- pulsa din sală atmosfera rigidă şi a Institui în locul ei clima tropical scolastică. Pilulele râsului se consumau respectuos. Studenţii luau note ste- nografice. Se trudeau să-l prindă orice silabă, şl, îndeosebi, să-i dibulască şerpulrlle propoziţiilor în afara celor predate, lateral, fiindcă lectlunea conferenţiarului nu se termina în pereţii cuvântului. Continua încolţind descoperiri, drumuri către pădurile asociaţiilor de idei, şl, mal ales iremediabile dueluri oratorice în auditor.

Cine a prins gustul comunicărilor de volubilă înălţime Intelectuală, transmise prin creere înaripate, e în măsură să nu scape însemnătatea şi consecinţele acestora. Vorbele au funcţiune de polen. Fecundează lumi, sterpe fără el. Produc recolte. Trezesc Iubiri desinteresate. Prin capilaritatea lor cerebrală leagă, precum se leagă vasele comunicante, cugetele. Tuburile se
A
Umplu şi golul e alungat...

Când s-a terminat; ora Linù a rămas pe gânduri. Ar fl volt să-şi asculte încă profesorul. Pe timp nelimitat. Până s-ar fi obosit. de ce se tale plăcerile dlntr'odată?!

Seida i s-a adresat de alături:

— Eşim Linii? Să ne plimbăm puţin. Nu însă în aerul de pe Emagldi

Au eşit. Seida a reluat:

— Emagid... Aş vrea să bisăm excursia pe el. Ar reuşi proporţional cu pătratul repetiţiei!

— Mie mi s-a părut că nu te simţiai strălucit. Ai tăcut aproape tot timpul.

— Da, tristeţile mă influenţează. Îmi devastează verva... iar refacerea ţine destul.

— Şl cine-l autorul descompunerii tale, Seida?!

— Nu-i vorba despre descompunere Linii... Văd dureri fizice îngrozitoare şi trec suficient de impasibilă pe lângă ele. Nu tot aşa sunt în faţa celuilalt gen de suferinţi...

Aici s-a oprit. Ochii i s'au pierdut, prin transparenţa geamului care sta înaintea lor, pe bulevard. Pietonii îşi încrucişau mersul, automobilele zburau şi soarele poleia, cu alb de cretă, clădirile.

Peste câteva secunde, Linù auzi abia şoptit un nume:

— Taav...

Anexat lui mai simţea că se află, şters, şl
Semnul exclamării. A tresărit. s-a uitat la Seida.

— Taavl Uite-ll a continuat ea, arătându-i trotuarul opus, cu aceeaş voce scăzută. de ce suferă el?... N'ar avea dreptul... Ceartă-I Linù. Eşti mal bună prietenă cu el.

— Dar Taav nu suferă Seidai Exagerezi...
Clasul Linùel a înaintat până la cuvântul
„Seida" în linie dreaptă şi pe „Exagerezi" şl-a frânt direcţia în jos, dlminuându-se către afun- zimi pe care le cunoaşte tăcerea singură. A urmat vid lung. Apoi Linù, pentru a înlătura atmosfera, îi comunică:

— Am citit erl noapte: „Paşi în Iarbă". Tu i-al citit?

— Demult... Sfârşitul le ridică valoarea! Problema pusă cu mii de ani în urmă de Sagafun, e actuală încă şi va fi... Nl-e viaţa un lan {de verigi deterministe. Sau corect zis: existenţa, grafic, ni se desemnează în formă de lanţ compus din două feluri de verigi: interne şi externe; ambele deterministe. Determinismul extern scapă forţelor noastre. Ţigla fatală căzută de pe acoperişul casei în capul tău, din cauza vân- tulul, fie din cauza părăglnirii (la bază sunt deci verigile deterministe), pe când treceai visător pe stradă, nimeni nu e în stare să o prevadă şi să o dirijeze. Determinismul Intern rezidă în complexitatea eulul nostru. Verigile Iul sunt şi sen- suale şi sentimentale şi intelectuale. Nici un cuvânt nu poate să nu-şl aibă, la temelie, veriga pre de ce soare. Nici un act nu e fără străbunice- acte la spate. Binele e determinat. Răul e determinat. De verigi albe unul. De verigi negre ai tul. Bineînţeles sunt logic determinaţi ambii. (Logica asta e inevitabilă!) Din unghiul acestei constatări, după mine, pleacă importanta pedagogiei. Ea are misiune dublă. De faur. pe de o part». Să facă prin intermediul intelectului din ferul afectivităjilor (iartă-mi duritatea metaforei) bune, egale la 'nceput cu verigile rele, verigi pentru invizibilul lanţ amestecat implacabil în actele noastre. Şi de plasatoare, pe de altă parte, a produselor fabricate.

Acum revin la eroină din „Paşi în iarbă", Linù! Dintre animale numai omul e capabil să observe aceste[1] forţe amestecate în activitatea lui. Omul are facultatea de a tăia calea determinismului rău, cu verigi aduse din lanţul gândurilor albe. Sagafun mânecând de aici, adaugă un plus admirabil la teză. Prin personajul principal din roman, încearcă să rupă lanjul cauzal: lanţul destinului, înlocuindu-l nu cu verigi funcţionate pasiv, la discreţia puterilor existente în afară de tutela contributlunilor noastre voluntare, Ci cu posibilităţile unei autocrea {ii, fără verigi precursoare, desfăcute integral de trecut, prin care ni se deschide favorul de a ne modela pe noi înşine. Sagafun a ţinut să sugereze că ne putem Influenţa determinismul, şi nl-l putem Linù. (În paranteză, te rog: scuză prolixitatea.
Insipidă a lecţiei meie!) Ne putem elibera de imbolduri irezistibile, lutul nostru poate deveni material de capodoperă, dacă ştii să-l smulgi din prejudecăţi şi să-l tratezi ca pe un obiect extern, rece, în vederea scopului pe care ţi l-ai propus să-l ajungi...

Seida a pauzat. Ochii i s'au perdut elegiac în vag...

— Insfârşlt, Unu, doresc să-ţi spun multe şi nu pot. Mă zoreşte cursul următor, un punct determinist acceptat de mine... Toţi paşii mi i-am întrebat unde se duc. Orice vorbă am vrut să ştiu din ce tărâm îmi vine. Analiză peste analiză... La capătul el, am înţeles ce-ţi spusei.

Clopoţelul cu ţărălt mărunt, a dimicat grupul studenţilor răspândiţi pe coridor şi i-a invitat în sală.

Seida a prins pe meditativa Linù de mână:

— Eşti supărată, eşti supărată rău Linù? Nu fii. Proxima oară vom vorbi despre rochii...

A intrat uHImul student. După el a intrat şi profesorul. Acelaş profesor de estetică. s-a dus la catedră şi când era să'nceapă lecţia face o mişcare reflexă cu mâna stângă, atinge creta lăsată în colţul mesei şi creta se prăvăleşte. Din banca întâia, sare domnişoara Seini Revua, care purta ochelari, şi din băncile posterioare sar încă trei studenţi. Mioapei îi cad ochelarii. Stu- denjli râd. Profesorul râde şi el. Din cei trei, unul triumfă. Cretă e repusă. Tăcerea se îngroaşă. Profesorul se pregăteşte să înceapă Iar. Deo* dată cu prima silabă îi răsare pe buze un zâmbet, probabil provocat de scena cretei. s-a electrizat din nou sala. Din nou s-a râs. şi Seida a râs. Linù deloc. Nici nu era atentă. O muncla altceva. Seida o muncia. Când i s-a spus că merge şi Taav pe Emagid, voia să se întoarcă. Intervenind ea, Seida a cedat. Iar azi a întrebat-o contrar acelei atitudini:

— de ce suferă Taav?

Naivităţi. Naivităţi potrivite pentru a împodobi sufletele copilelor.

ŞI totuş Linù s-a întristat.

Avea impresia unei despărţiri. Se vedea singură pe bord, într-un pachebot care înainta.

La ţărm era Seida.

Ori îşi închipuia- că e Insulă înconjurată de fâşie îngustă de apă la 'nceput şi apoi tot mă- rându-se până când nu zărea decât nesfârşit de mare, pretutindeni...

Au trecut orele următoare fad, fără conţinut, greoi.

Pela catedră s'au perindat încă trei profesori. Frunţile se încordau şi mânile alunecau febril cu vârful creonulul pe caete.

Linù pauză. O rotiţă din mecanismul bucuriilor el, s-a stricat. Cea mal gingaşă. Cea mal vloae. Cea mal de preţ. De câteva ori, a încercat

Să se regăsească, să fie ea şi n'a putut. Se prăvălia Linù intim. I se sfărâmau cretele visurilor albe, suporturile, decorurile, cu toată opunerea ei.

Citindu-I pe Sagafun se indlspusese. Prezenţa Intrigii se afişa, prin toate încheieturile cărţii. Ea era sarea dozatoare. „Excitantul papile- ior gustative, pentru o foame literară pervertită" condamnase Linù. Ea n'a cunoscut boala. Trăise în vid de aţâţări, de ţinte, de tresă-iri venite din afară. Motorul dinamismului ei, activa în ea. Zait şi Ala au învăţat-o să fie astfel, când Linù a prins să descifreze literele adevărurilor hotărâtoare. Atunci l-au spus adeseori:

— Nu depinde, Linii, de nimeni, de nimic! Fugi de lucrurile care îţi opresc atenţia prea mult timp şi nu uita că, oricât de plăcute ar fi, ele te pot ţintui locului. Iar Linù trebue să meargă, Linù trebue să crească nu numai în statură. Fugi?! Aşa-i Linù?

— Aşa-i Ala, răspundea ea. Sunt gânduri de multe culori. Linù le va ştii pe toate. Ea nu se va opri la unul. Ea va circula! Aşa-i Ala!

Între timp Ala o legăna sau îi împletea sfori din şuviţele părului. Dupăce erau term'inate, Linù alerga la oglindă, îşi privea ciucurii: stalactitele micuţe, mai subţiri decât creonul şi începea să danseze. Stalactitele tremurau coreo- grafic şi ele. Linù râdea. Râdea Ala. Râdea Zait Ramun.

De primeie învăţăminte, o despărţia un de ce niu trecut. Şi nici azi nu le-a uitat. Îşi aducea aminte despre toate textual. Potrivită lor era Linù în manifestările ei. Ea. Veritabil ea. Ce rămâne: oamenii, convorbirile, inevitabilele distracţii. — Apariţii optice şi mărunţişuri cotidiane, incapabile să o reţină.

În fixitatea tiparelor vechi însă îi intrase o prezenţă nouă turburătoare...

(Stai Sugor!! Îţi fac portretul! Nebunuie nu fii neastâmpărat. Mi-e teamă că nu reuşeşti astfel.

Vino înaintea mea. Sau nu, sări pe un taburet. Pe taburetul din faţă! Repede Sugor. Sunt grăbit. M'aşteaptă, demult, cu o vizită de politejă Taav. Iar Seida tremură tot după bătutul meu în uşă. Linù rămase acum necăjită şi tu ştii: n'o pot lăsa aşa. Vezi de ce sunt zorit?!...

Aşează-te Sugor, în două picioare! Statuia ta ţin să fie cap de operă. Din linii simple, definite, expresive. Pe piedestalul timpului, te văd Sugor, nealterat simbol, nici de curentele artelor plastice, nici de condeiul scribilor intraţi în literatură ca să facă obtuze oficii de măsuri şi greutăţi.

Cuminţeşte-te Sugor! Auzi??!! Îmi displac modelele nervoase. Pe de asupra corpul tău nu e ponderos, nu e coerent, nu se poate spune că e cu relief, că e tri ori pluri dimensiona!. Tu eşti din invizibil născut, din hău, din inexistente. Mă pricepi?!

A! Unde mi-e paleta, pensulele, ucenicul, uleiul, culorile, pânza?!

Vai bată-te să-te bată, câne! Am uitat.
Voiam să te fac statuie. Duceţi-mi la loc uneltele Invocate. Îmi trebue lut, lut, lut! Repede cu el la Bion în cameră. Ce vă miraţi mirului! Netrebnicilor! Parcă e plumb în picioarele voastre. Vl-s mânile ţeapene, de tuci. Până aţi terminat voi un pas, gândul meu a străbătut universul. Cu voi să lucre omul?! Greoilor! Matahalelor! Gasteropo- zilor în vitezăl Fiţi acceleraţi ca mintea, realizatori ca ea, voioşi ca ea! Trudiţl-vă să nu rămâneţi de trăsura ei adormiţilor!!...

Lut, lut, lut! Daţl-mi-l! Descleştaţl-vă odată! În Vitol e lumină, e soare-aur diafan. Părăsiţi zâmbetele, subînţelesurile lor, haina prostiei voastre. Ucenici pentru dumnezeu pricepeţlll

Li observi Sugor? Toţi sunt cremene. Toţi sunt surzi. Toţi sunt fără ochi. Ce să-iji fac?! Am intenţii bune, dar... Totuş, stal pe taburet. Mal la urmă, de ce să te imobilizez în sculptură Ipocrită? Tu eşti viu. Tu eşti dinamic. Tu eşti complex. Te torn dracule în punga literelor! Te întind în suprafaţă, îţi dau lungime, scurgere de ecran, flux epopeic! Nu?!

Pe taburet Sugor!! Pe soclu adică. Da? Fă din labele anterioare două columne. Coada evantai leneş, în balansare. Botul ţi-l afişează puţin cochet, puţin înclinat, spre stânga de exemplu. Imaginează-ţi că urmăreşti atent, foarte atent, extraordinar de atent, ceva, o piesă de teatru cu joc hazliu, un concert, o conferinţă despre fabricarea ciocolatei. Vrei Sugor?!
Binel...
Discretule! Abia ţi-am observat pată neagră, umedă, mofturoasă, din vârful năsucului tău, prea explorator. (Ţi-o credeam sură, petec der- mic de reptilă băloasă, repulsivă.) Şi ochii tăi, tot negri, lucioşi; serafici însă. Sugor, ai cel mal frumoşi ochi din lume! Mă văd în ei împăcat precum nu sunt, vesel, aproape zvăpăiat ca tine. Nu-ţi clinti ochii Sugor... E prima şi ultima oară când (l-l umplu cu figura mea şi când nu te povestesc... Poposesc numai Sugor, poposesc numai.
Destul! Destul din lâncezeală!! Eu trebue să merg... Ţinta mea nu cunoaşte opritul. Mal departe. Prin pustiul de omăt al hârtiei albe, lăsând din creon peisagii, deschizând drumuri, schi) ând fâşii de azur peste munţi improvizaţi, peste oraşe ireale, peste Nivrada imaginară.
Dar tu Sugor stal. Mai am să-ţi conturez şt urechile ridicate ca palmele făcute scoică. Ele te Individualizează. Ele îţi sunt necesare. Te fac unic Sugor. Sugor, Sugor! Dobitocule!!!...
Ul Incă. Incă! Ipotenuza spinării pe suprafaţa taburetului. E cea mai graţioasă linie. Nu mişca! Momentul culmlnă..
Gata! Bravo Sugor! Poftim jos de pe soclul
— Ham!
Uită-te la el! Nu te cobori?
— Ham! Ham!
— Ei, nu mă plictisi cu lătratul tău prezentat.
Repetifia ucide interesul, banalizează, intoxică.
— Ham! Ham! Ham!
— de ce protestezi? Că te-am stilizat sumar? Asta-i Sugor??
— Ham!
— A! Culoarea!!?? Pedantule! Ji-am uitat-o. E gri. O public în post scriptum. Despre aspect tac. Ji-I deduc toţi: vânjos, de lup îmblânzit, pieptenat.
Hal, dă-mi laba! Şi să nu scoţi limba că ţl-o tai!!!! Mă indispune forma el, de lagună, spân- zurată'n aer!)
Cu fruntea lipită, aproape, de uşa bibliotecii, Bion privea indiferent la şirurile volumelor aşezate vertical. Nu-l tenta nici o pagină.
Pentru mulţi lectură se impune în momente slabe'n convorbiri cu tfne. Bion făcea parte din numărul acestora. El considera literatura surogat Indispensabil perioadelor sărăcite în produsele creerului propriu. Citea, deci, în fazele deficienţelor. Când era silit să se alimenteze artificial.

În prezent, nu era flămând. Alergau glasuri prin frământările lui, săltăreţ, pâlpâind aripi de flutur, aripi bizare momite către cLinùrl verzi.

Bionul actual nu e cel de pe Emagid. Cum ar putea şi fi? Singur, neastâmpărul ţi-se domoleşte şi la periferia liniştii, răsar vizitatorii meditativi: reveriile cu flexibilităţi de salamandră, îţi cad brumă din necunoscut paiaţele fantasmagoricelor combinaţii, te Inundă ciudăţenii potcovite, creezi monştri, cazanul himerelor începe automat să fiarbă, şi se păturesc în noi panorame peste panorame.

Mereu.

Iţi fug preocupările încotrova?! Un fel de ingineri constructori, echipa}! Complet, pleacă după ele şi acolo durează palate, fabrică munţi, adună mări. Ce banali am fi fără aceşti muncitori pitulaţi îndărătul cortinii puse deasupra nimicului garantat. De aceea, din toate slujbele de pe glob, cea de cullsar e demnă de lauri. În ea se rezumă una din tendinţele cele mai subtile ale omului: să ruleze decorul. E acordată în plus cu Inima.

Ca pe Emagid prin urmare se agita Bion şi în tăcere. Cu aceeaş febrilitate. Dacă există cu toate acestea în el un cât diferenţial, provenea din schimbarea de plan. Pe trunchiurile altor arbori sare Bion când e cufundat în mutism.

Globuleţele afinelor sunt uitate. Iarba le-a urmat soartea. Orizontul şi-a destrămat noţiunea cuprinzătoare de larg şi nesfârşit. Mimetismul probabil i-a tăiat în pătrăţele configuraţia cugetului. Pentrucă sistemul său de gândire avea formatul cutiilor. Se diviza, celular, în nenumărate unităţi. Prima unitate era încăperea lui. Ea închidea, limita, în sens figurat colora o fiinţă: pe el. În vecinătate, în jur şi mai departe, alte cutii conţin în captivitate voluntară milioane de indivizi. Tot atâtea! Minţi se sbat în ele. Suferă unele. Sunt avânturi într'altele, poeme. Ce- ar fi să cadă pereţii despărţitori şi să surprinzi Vitolul? Teribilă glumă.

— Ai auzit Sugor?! Căută să verifice Bion.

Sugor bătu aflrmitiv din coadă.

În sală se instalase parcă tăcerea miezului de noapte.

Bion continuă să contemple cărţile. Fiecare raft reprezenta o epocă şi-i cuprindea operele importante. El ajunsese cu lectura pela sfârşitul anului 3000... Un indicator anunţa, sus: Epoca lui Enar Enares. Sinteza ei era „Nouă sociologie", scrisă de acest autor dupăce un ca^ taclism fusese pe pragul de a decima total omenirea. Ea se născuse din mirosul prafului de puşcă şi avea printre rânduri panica morţii care ar putea reveni ca să distrugă şi ce a lăsat. Frazele ei posedau o lirică inimitabilă, brodată de un stil unic în lume. Posteritatea a intitulat-o: Cartea fundamentală a statului modern. Lângă ea se afla „Frumosul creat" de Ţi Meniş. Pe aceasta n'a răsfoit-o Bion, dar Zait Ramun i-a vorbit mult despre ea.

Dintr'odată, ochii I se acoperiră de mâni
Reci.

— Linù! Zise el.
Mânile i-au înclinat capul spre dreapta, spre stânga.
— Ştiu cine-1! Seida!
A fost eliberat.
— Cum al intrat la mine detectivule?!
— Am eşit din pământ, glumi Seida.
— Sper că nu pentru a mă controla.
— Nici o îndoială. Pentru a te invita.
— Unde?
— La recepţie.
— Da Seida. Ştiu.
S'a uitat la ceas. Arătătorul indica 16 şi 5 minute.
— Nu credeam că întârzii.

Recepţia o da Zait Ramun. Nu demult l s-a permis şi lui Biort participarea între scriitori de marcă, profesori universitari şi doamne savante. Mal erau întotdeauna prezenţi la ea Seida şi Taav. Ei cu Linù, alcătuiau Ironlzatul „triunghi isoscel" de către astronomul Liven Graenot. Triunghiul forma o entitate aparte în cercul celor adunaţi. Se poate zice despre el că era notă discordantă în raport cu restul greţos armonic. Altă factură purtau discuţiile „triunghiului Isoscel". Frazele lor curgeau mai suplu, mal aprins, mal cântat.

Între aceste două stătuleţe rivale, separate printr-o elegantă ostilitate, ezita a treia mică putere: Bion. Incapabil să se hotărască la o anexiune, se împărţea, în continuă navetă, de la unul la alţul.

La intrarea neobservată a Seldel şi a lui Bion, recepţia îşi silueta verva obişnuită prin paradoxele Izvorâte din spontaneităţi enigmatice şi pentru autorul lor: Bughln Crat, prodigul rege al ziariştilor prodigi.

— Crezi tu Zalte, zicea el, că ţl-al vârît dege

Tul în grandoarea Infinitului, mâzgălind pe cartoane manivele şi rotiţe, examinând lichidele din eprubete... Eu admit că ele rezolvă ceva. Dar acest ceva, înainte de toate util, neapărat util, extrem de ulii Incontestabil, servind domenii practice, ne falsifică substanţa rostului nostru. Chimia ne-a obişnuit să trăim exclusiv pentru elementele mono sau bi valenţe, fizică pentru năzbâtii, spre exemplu, cinetlzarea locomotivei în aşa hal încât, prin energia dematerializată dintr-un neglijabil conţinut de Inel, sa hurducăiască eşltă din minţi în jurul planetei de zece, cincisprezece ori...

Cuceririle tehnice! Au eliminat munca şi au redus spaţiul. Azi ocoleşti globul în opt minute; înainte nu ajungeau vieţi de oameni. Folosul to- tuş s-a dus de partea rubricii cu deficitul, lată pentruce: câştigul realizat prin comprimarea depărtării s-a repercutat asupra necesităfilolr de ordin artificial. Trenul de marfă facilitează procurarea stofelor, într'o durată minimă nici visată de străbunici. Bucătăriile automate îţi aduc mecanic farfuriile umplute şi le spală, şterg, pun la loc, numai prin roboţi. E suficient să atingi un buton magic pentrucă tot ce-ţl poate inventa fantezia să al imediat la îndemână. Nu ştiu însă dacă umanitatea

„butonului magic" a tranşat litigiul capital dintre antagonismul tendinţelor noastre. Îmbrăcămintea, distracţiile, ştiinţele chiar, absorb cu aviditatea sponglel minţile.
(E şi firesc; omul oricât ar voi să nu fie preocu- pat nu poate. Ceva trebue să te frământe!) în atmosfera lor de structură exterioară, de ţinut aşezat dincolo de fiinţa noastră fizică, de ţinut străin şi contrar adeseori intimităţilor ei, de ţinut iuxtapus doar, uităm, neglijăm, ne facem că nu auzim glasuri plecate din adâncuri imposibil de falsificat cu tartine literare şi zaharină filosofică. Nu-i nimic. Glasul persistă. În narcoza ocu- paţiunilor copleşitoare, bate, când nu te aştepţi, la uşă şi îşi insinuă prezenţa comandând altă melodie. Străbună. A cavernelor poate.

Un singur merit are totuş tehnica. A dat puls dacă nu energiilor vitale, atunci ochilor. Aceştia văd, scormonesc, consumă, febril şi ne'ntrerupt, teatre, privelişti, străzi iluminate fascinant noaptea. Faţă de timpurile străvechi secolul actual merge, circulă'. Circulă ferft de sincope. Uniform pentru toţi. Dar nu pe calea adevărată, din nenorocire.

Noi ne îngropăm tumultul, freamătul lipsit de calcul, prin spectacol. Prin spectacole fără sfârşit. Însă şi la ele, cu cât temperatura de participare e mai scăzută, cu atât e mai bine, apreciaţi voi înţelepţii. Pasiunile (nu vorbesc de patimi!) obosesc şi fugiţi de ele. Sunteţi o sectă de consumatori la ghlaţă ai vieţii. Căldura vă zăpăceşte...

În lipsa specimenelor din soiul vostru frigid, eu n'aş fl ziarist. Nu ar fl tipar atunci, trotuare.
Patefoane. Mintea mea nu s-ar fi chinuit să memoreze piesele maşinilor, nici să pătrundă texte dificile. Aş fl fost un om simplu, mângâiat de femela mea tandră, fericit că îmi cresc şi protejez copiii, vesel că inspir aerul pădurii şi mănânc rădăcini în loc de caviar...

— S'ar putea să-ţi răspund ţinându-ţi o conferinţă în care să fie demonstrate beneficiile şi gradele superioare ale felului de trai contrar. Omit. Le cunoşti şi tu. Te Invit numai să părăseşti Vitalul, cu avionul meu, imediat şi să nu te opreşti până în junglă, i-a răspuns în glumă Zait Ramun.

Linù şi Taav ascultau. Pe Linù o Interesa re- acţiunea ziaristului. Dar, spre de ce pţia ei, ea s-a produs pentru un pahar de nectar care aştepta, în camera alăturată, pe bufet.

— lată cum se termină ideile mari, a încheiat Linù, gândindu-se la pozatul admirabil al lui Bughin Crat.

Manifestările tuturora sunt poză, îşi zicea ea. Înaintea fiecărui om suntem cu o altă mască. Pozatul mai la urmă e organic. Cine se scrutează serios o poate remarca. Omul vrea Instinctiv să Impresioneze. Dorinţa de a produce efect există aproape la toţi. Măsura diferă. Unii simulează gran- dilocvenţe pentru a fascina: poseurii de rasă. Alţii aşteaptă rezultate mediocre, comune zdrobitoarelor majorităţi. A treia categorie de neposeuri are aderenţi foarte rari. Resorturile acestora sunt enigmă şi ei sunt drumeţii pleca)! Ca să afle

singuri adevărul, cu ambiţia de a fi eventual împăraţi peste el.

— Ce-I pozatul? Ipocrizie?! s-a adresat LinCi către Taav.

— La nici un caz... E un joc firesc, o cochetărie a fiinţei. Fără pozat LinCi, raporturile omeneşti ar fi private de pitoresc, a suplimentat Taav.

Ca să devenim astfel, s'au mal coalizat concepţiile despre existenţă care caută, în orice domeniu, să şlefuiască din noi executanţi cât mai perfecţi.

Linù, actorii geniali sunt poseuri geniali. Prin ei dramele închipuite se declină verosimil, suferinţele imaginare devin reale, poveştile învie.

În fond întreg mecanismul jocului e simulat la actori...

Ciudat LinCi! Când îl priveam pe Bughin Crat, s-a petrecut în mine un fenomen hazliu. Faţa lui a început să-şi topească opacul. Peste puţin s-a făcut străvezie şi, ca'n-tr'un glcb magic, mi-au trecut în revistă, în cadrul conturului ei, frescele moravurilor de prin secolele II şi III. Massele inculte aveau pe atunci hipertrofiat gustul mesianicului. Omul excepţional era tipul acelor vremuri. Pentru a fi astfel, câţiva profitori au forţat gesturi, vorbe, concepţii. (Ciuma se petrecea pe teren politic.) insul „deosebit" era numaidecât lansat, prin scris şi grai viu, luceafăr pe cerul celebrităţilor şi mulţimile ŢI decretau spontan dictator. Restul carierii urma simpatic. Dictatorul proclama regimuri de autoritate cazonă iar problemele grave îşi obţineau prin comandă soluţia. Oratoria, dovedin- du-se inutilă, a căzut de pe pedestalul gloriei şi i-a luat locul poza mută.

Eri am dat peste o colecţie fotografică în care mi-au defilat până la saturaţie diferitele genuri de frunţi bombastic încruntate ale acestor exemplare fără descendenţi, de atunci.

Biata omenire de pe la anul 200. Cinci procente din ea trăia princiar. Nouăzeci şi cinci sclavi. Îndobitociţi. Cu speranţele în venirea mântuirii narcotizate de alcool şi teoriile despre supremaţia rasselor „alese", naţionalismul integral sau ura de clasă. Spre întuneric venea lumina lumii noi şi pentrucă toţi simţiau ceva'n atmosferă, se iroseau în surexcitarea aşteptării, înşe- lându-se repede, exaltându-se pentru nimicuri, hazardându-se în absurdităţi economice şi legislative. Gândurile exploataţilor neputincioşi aveau impacienţa peronului de gară, iar înfăptuirile se urneau încet.

Dar privite sub unghiul pozei, întâile manl- festaţiuni de organizare socială au o abundenţă deadreptul caleidoscoplcă. Ţinuta primilor reformatori, a preoţilor investiţi cu nimb sacru de „cer", e vădit exagerată. E drept că turmele

Aveau ioghurt în loc de creerl. Adevărurile ascuţite nu le percepeau deloc. Se impresionau însă de arătări massive, de ficţiuni cu proporţii. Anecdota cosmică direcţiona avânturile şi zbl- cluia patimile sângelui, pe vremurile vechi răufăcător. În aer pluteau prezenţe atotştiutoare. Peste omenirea

„păcătoasă", groaza cataclismelor cu sfârşit de lume. Vocabularul ctitorilor se desfăşura simbolic, încărcat de ameninţări împărţite celor greşiţi prin fiinţe extramundane.

Purtătorii de cuvânt se îmbrăcau în legende cu zei saul zeiţe, cu misiuni divine fabricate undeva, în saloanele palatelor din azurul misterios. Din când în când, fiinţa superioară vizita, invizibil, globul, dădeai porunci, se amestecă în certurile dintre popoare, favorizând pe unele contra altora. Aşa pretindeau credincioşii înscrişi în registrele dumnezeului comun dealtfel. Pentrucă massele să fie captivate, li se etalau semne bizare însoţite de fior extatic, II se predicau tremurător recompense ori infernurl. Nu neg folosul farsei. Capul ticăloşilor porniţi spre cruzimi şi anarhie era bine să fie dominat de frica intervenţiei legiunilor cu lagărul în eter. Lor le-au fost necesare parabolele despre ploi cu foc şi ceruri gata să crape şi să cadă cai un plafon peste ei. A guverna mulţimea înseamnă a şti să o preocupi. Economist respectabil n'a fost nici unul din trimişii cerului. Totuş, au întrezărit uşa evadării din impas. Dovadă că mii de ani au

Ţinut în mână cohortele de flămânzi cu biciul pedepsei eterne...

Doi stropi de tuş, înverigaţi de câte un inel verde marin, priveau alţi doi stropi, dilataţi. Drumurile lor se întâlniră. şi întâlnirea îi lăsă Linùei impresia unei tresăriri în adânc de mare. Suprafaţa nu se turburase. Algele doar au luat la cunoştinţă neînsemnatul accident...

— de ce eşti tristă Linù? A întrebat Taav.

Indiscreţia o surprinse că lanterna întunericul.

— N'am nimic... îi răspunse Linù surâzând. Mă interesează numai corelaţia dintre idee şi psihic, continuă ea, cu intenţia de a-i şterge impresia. Discuţiile, Taav, îţi aduc arome inedite, sub ceruri de lumi noi, cq aer variant suflat ca pentru răni interioare din buze filosoafe. La Imboldul lor albesc, primăveri în gând, se organizează pe sisteme debitul vital, cantitatea lui de flux rafinat prin intelect într'o secundă adică. Acordurile seriei de metamorfoze convin. Tei fac să circuli, să clădeşti proecte, să-ţi realizezi o avere spirituală a ta.

Discuţiile îţi dau materialul mintal gata, sintetizat, fiindcă şi cea mai simplă propoziţie e o complexitate distilată, o sumă. În momentul când străbunicii noştri au descoperit subiectul şi predicatul, omenirea a luat în mână cheia civilizaţiei actuale şi a intrat în rostul el adevărat. Cu aceste două elemente, de tracţiune intelectuală, omul a urcat prima treaptă fnspre noi. Gustul celor din caverne, gustul lor setos după sensaţli dure, după sânge, după moarte, a fost lent înlocuit cu jocul speculaţlunlilor^ s-a descoperit de acum o nouă viaţa tentantă, calmă, cuceritoare... Ereziile fără îndoială au urmat şi ele copios. Subiectul şi predicatul, în mintea multora au plecat la galop nebun, au plecat vijelios parcă pentru a eşi din aria capului... înebuniţi ca la curse...

Linù s-a oprit. Vorbise repede, cu o viteză care întrecea mult ritmul el normal şi se slm- {ia obosită. Ar fi vrut nici să

nu fie prezentă aici, să nu vadă oameni, să nu-i audă grăind. În starea el, Nivrada i-ar fi fost mai apropiată. Vârtejurile de apă, frunzişul oglindit printre care cerul părea o şosea' în adâncuri neumblată, foşnetul de mă- tasă al undelor, erau climatul tonic pentru ea.

— Linù, ce e cu tine?! Încercă să afle Taav.

Linù a tăcut.

În jur se desfăşura un cor de voci pluşate.

Bughin Crat discuta teatral cu Seida.

Taav a privit spre ei.

— Mergem la Seida?, a întrebat Linù dorind să scape a doua oară de o precizare.

— Nu. Stăm singuri. Dacă m'ar interesa cineva, acela ar fl Zait Ramun.

— Vrei să-ţl fac protecţie pentru audienţă?

— Nu. Altădată. Rămân cu tine... Dar Bion ce face?

— Educaţie fiului său adoptiv.

— Cui?

— Domnului Sugor!

— Şi în ce ape se sbate?

— Caută să deslege enigme. În prezent ar dori să ştie dacă mânlle au fost create ca să ne fie pârghii sau destinata lor are la bază alte calcule.

Taav zâmbi.

Bion în cenaclu poseda două calităţi gemene: era taciturn şi neprezent. Printre figurile agitate de variate probleme, el părea apariţie aeriană. Nu om, fantomă, prietenă însă tuturor, desmerdată.

S'ar putea spune că restul forma o pluralitate de corzi groase, subţiri, mijlocii şi el era cutia lor de rezonanţă, locul unde sunt primite cu egală importanţă părerile. Bion era neutru. În derivaţie: pasiv, receptacul, placă sensibilă destinată imprimărilor. În faţa unei fraze funcţiona ca uzina: înregistra, analiza, prelucra, punând în mişcare toate roţile asociaţiilor de idei.

Avea însă Bion o defecţiune suficient de incomodă. Când voia să vorbească unui grup sau cu necunoscuţi, cuvintele îi îngheţau repen- ţin pe buze, avalanşele de gânduri piereau şi Bion simţla cum o minge i se sbate speriat între pereţii pieptului. Persecutat de acest boicot lăuntric îr> repetate rânduri, renunţase definitiv la cuvânt. Faptul i-a ascuţit drept recompensă controlul. Concomitent înfăţişarea Iul sfioasă câştiga în expresie, liniile I se înmulau Iar ochii îl deveneau când elegiaci, când vigilenţi. Captivi într'o frecventă alternanţă de tonuri, trădau şi celui mal slab observator o mobilitate stranie.

Fără a fi remarcat, Unu şi Taav s'au trezit că e lângă ei.

— Taav pentruce discută oamenii, pentruce sunt preocupajl? N'ar putea trăi şi altcum?

Taav i-a privit mirat câteva secunde, apoi şi-a strâns genele într'o privire aproape adormită. Părea că se pierde în pădurea medltaţiu- nilor condus de o cale străină celei indicate de Bion. În aparentă. Căci de fapt el îşi căutat în corola problemelor lui chinuitoare de odinioară, stamina care

îi va fecunda răspunsul. O află. Ea era Identică. Totuş o. deosebire cronologică exista între ele. Taav a devenit posesorul el cu doi ani mai în vârstă. Îl întrecea deci Bion în precocitate. Dar semnificativ I se părea faptul că doi indivizi cugetă la fel. În Vitol nu de mult se lansase o formulă de către un cerc de literaţi, prin care se predica o totală Integrare în spiritul colectiv, „în marele spirit al masselor". Timpurile deveniseră propulsive. Peste etajul terminat se Impunea alt etaj. Individul trebue să moară, cu veleităţi, cu ambiţii, cu pasiuni. „Civilizaţia noastră, proclamau ei, e. matură pentru a-l constata de ce sul. Cine mai doreşte azi să-sl afl-

Şeze, de exemplu, arta în vitrine, saloane, săli de reprezentaţie, cu scopul de a determina legende în jurul numelui purtat. Conducătorii, pontifii, genii au fost, egalaţi prin difuzarea universală a culturii şi scoşi din uz".

Intr'adevăr, Vitolul înaintea celorlalte centre, a simţit că păstrarea Insului în mijlocul lumii înseamnă să crezi în Idoli destituiţi. Individul în sine nu mai avea rost. Maşina şi ştiinţa îi punea toate lucrurile la dispoziţie. Oamenii ajunseseră sătui de el. (Mizeria şi incultură te face să ai psihologie opusă.) Plictisiţi de interiorul lor îngust, s-a născut în ei dorinţa depăşirii lor. În calea pulsului necunoscut se aruncau obiecţiunl cu duiumul. „Nu sunt doi indivizii la fel", se flutura şi în Vitol ca aiurea.

Doi indivizi... Nu! Pot gândi la fel doi indivizi. Trei. Toţi.

Bion întretimp privea pe Grenuv Tamln, prietena Alei. O privea absent, secundar, vorbind cu Linù.

Taav i se adresă:

— Cum ai spus tu Bion?)

— Despre ce?

— Ai uitat ultimele tale propoziţii adresate mie, la coada cărora ml-a rămas înfipt în minte semnul întrebării ca un gât alb de lebedă pe un lac fantezist? Rosti maliţios Taav.

— Îmi faci apă nedumeririle!

— Nu apă mică, apă simplă. Cantitate re

Spectabilă. Fii măgulit.

___?!..,

— Cadoul meu poate fi considerat calmant pentru tine.

— Invitaţie la baie! A completat Unu.

— Nu. Invitaţie la vâslit pentru voi I replică Bion.

Avu de gând să-l părăsească brusc. Se voia ferit de contra-atac. A şi făcut un pas.

— Unde fugi Bion? Stal şi pronunţă-te: dacă ne oferi lacul voi avea deosebită plăcere să vâslesc. Da? L-a întrebat Taav.

— Capitulez!... începe lopăţltul...

— Eşti nemulţumit fiindcă oamenii discută. Cum îl voieştl?

— Dormind, răspunse Bion rotund.

— Culcă-tei atunci, îl invltăl Unu.

— Mi-e teamă de lac. E Imaginar şi dacă nu veghez mi se destramă. Il seacă apa. şi ce se întâmplă cu vâslaşii?! Deasupra lor nu e cer, nici stele. Lămpi nu ard. Sunt altruist.

Le păstrez încă apa. E bine să ai pe umerii tăi o parte din lume. Îmi vine să cred că oaspeţii Iul Zait Ramun au această bucurie ceva mal consistent decât fabula noastră cu barca pe undă.

Seida s-a desprins dlntr'um grup şi s-a îndreptat spre el întrebând:

— Ce? Bion vă fascinează?!

— întocmai, cu un abia schiţat început de parabolă sub învelişul căreia pâlpăesc mlstul- toare griji: de ce discută oamenii? Pentruce...

— Taav!

— .. sunt preo...

— Taav, te rog să nu divulgi!

— Blonl i se adresează Seida, doreşti într'adevăr să ştii pentruce discuţi?

— Aproape...

— Ei bine, continuă’ ea accentuând cu emfază ironică fiecare grup de cuvinte, pentru fecundarea minţii, pentru o Imperioasă nevoe de a simţi căderea frumosului în ploaie de seminţi peste câmpul tău arăt de frământări! Dar, a te'ntreba pentruce discuţi, este egal cu a boidl bobul de grâu ca să-ţi răspundă pentruce încolţeşte. Nu-l mai examina filosofule ci ia-l ca pe o realitate dată, notează şi te apleacă. Neadml- tând preocupările nl se face semn că tu ăl de gând să te anihilezi!

— Te'nşeli Seida!

În sala de recepţie se făcu deodată tăcere.

Din aripa dreaptă, Grenuv Tamln, urmată de Bughln Crat, păşi spre microfon. Rostul acestui act se afla în uzul de a încheia flecare şedinţă cu o cuvântare. Înaintea instalaţiei, rejferenta discuţiilor a fost prezentată publicului adunat şi celui care îl aştepta comunicarea anunţată, în faţa aparatului de radlotelevizlune.

Apoi Grenuv Tamin a rămas singură.

Tăcerea s-a făcut precipitat densă.

La dreapta oratoarel, pe o coloană de mar-
Mcră roz, veghea una dintre cele mai cunoscute opere a sculpturii. Simboliza cu linii viguroase un moment de svârcoliri disperate: evadarea spiritului din cătuşele corpului. Doi ochi eşiţl din orbite trădau, în concordanţă cu zbuciumul muşchilor de pe obraji, paroxismul unei lupte acerbe. Mâni firave, alimentate de suprafiresc elan, încercau să desfacă în două crisalidă unul, înveliş opresor, care nu era decât haina eulul carnal a luptătorului. Din raportul încordărilor deduci victoria celui captiv.

La stânga Crenuvel Tamin, pe altă coloană simetrică, respira ca libert luptătorul din dreapta. Urmele efortului nici nu I se mal zăresc pe chip. E năpădit de viziunea unei primăveri parcă. Au înflorit înaintea lui la câţiva paşi cireşii şi el le zâmbeşte, la răsărit dimineaţa se expune opalin şi privirile Iul se resimt, în aer e aromă de iarbă nouă şi el nu ezită s'o înregistreze discret nazal.

ŞI Grenuv Tamin a grăit întregii lumi:

— Natura nu se mai ascunde pentru noi. L-am pătruns demult secretele. Mânăm locomotive cu grame de fier. Fiecărui microb l-am descoperit serul ucigător. Între oameni tronează o străveche egalitate economică; pace deci şi mijloace uniforme de progres cultural peste întreg pământul, pentru toţi. Orice Ins e azi şi savant şi artist; nu în accepţiunea relativă, absolută. Prin eugenie am distrus bestiile din sânul nostru, omul-animal părându-ne a fl capitol în

Domeniul inexistentelor. De câte mii de ani nimeni n'a ucis, nimeni nu s-a certat, nimeni n'a insultat. În locul codului penal, domină la noi codul politeţii permanente.

Fază nouă, precum ştiţi a fost precedată de generoase jertfe. Gurile tunurilor, bombele, gazele au dictat tinerei noastre civilizaţii. Cuvântul era substituit prin glonţ, viaţa prin moarte. Clişeele acelor vremuri văi stau mărturie sinistră şi neînţeleasă. Spre salvarea umanităţii torturate de sârmi ghimpate, avioane lugubre şi un cimitir universal, au apărut câteva conştiinţi lucide, care prin forţa Ideii au înlăturat falangele imense ale mor {ii armate. Dar multe dintre ele au căzut victimă propriului lor altruism. Înalte formule de stat le-au revendicat milosul sânge. Cronicele spun că şi l-au dat neprecupeţit. Omenirea le rămâne totdeauna recunoscătoare.

Noi trăim timpuri cu arhitecturi sublime. Cu zece mii de ani în urmă felul existenţii noastre a fost dispreţuită utopie. Nu ne oprim însă aici. Glasul meu, cred în asentimentul tuturora, anunţă, că odată cu ultimul secret smuls pământului, noi am citit ultimul şir din volumul întâi. Al doilea urmează. Misterele necunoscute îşi aşteaptă eroul descoperitor. Locul e drept că ne depăşeşte planeta. El se pierde în marea spaţiilor siderale. Acolo ne vor duce perfecţiunile noastre tehnice şi vom coloniza unde se poate universul.

Primul articol al model cochete făcea mal mult decât un canon însuişit pentru interese de estetică superioară, ca o molimă galantă, pa trotuar sau la reprezentaţii, prin simplă vedere şi nu cum sunt întocmite normele de patologie veritabilă, care reclamă neapărat contactul fizic cu microbul. Ineditul monden apărut dimineaţa pe străzile Vitolului recolta, până la amiaz, lanuri de exemple urmate. Dar succesul nu se oprea aici, fiindcă alt inedit apreciat răsturna efemerul modelor-ciuperci, făcând loc noutăţilor de seara. Nici o rochie nu era afişată pe străzile acestui oraş de două ori. Curajul repetiţiei ar, fi fost, în gura indignată a tuturor cucoanelor, neiertată ceartă cu bunul gust. Acelaş acid critic ardea reputaţia doamnei care îşi permitea să o poarte chiar ziua întreagă. De mii de ani se decretase că fustele au viaţă de trei ore maximum.

Tradiţia însă nu se menţinea pe stâlpii mofturilor. O Impuneau doflnţi pornite din străfundul fiinţei omeneşti, întotdeauna cu adresa către lumina realizării. Lipsa pune'n

calea lor baricade. Atunci ele mocnesc, dau subconştientului o culoare alterată, şi se prefac în concepţii care dacă trădează elasticitatea putinţii de adaptare la împrejurări, nu înseamnă că nu sunt negative adevăratelor noastre tendinţe. Dar în Vitol nu exista lipsa. Impresiile trebuiau să fie fluente. Sufletul lui Zait Ramun şi alături de el sufletul oricui se voia cursiv. În abecedarul care îi difuza mecanică, se citea că în faţa portiţii Iul de Intrare: ochiul, peisajul trebue să fie mereu altul. „Să nu priviţi nici un lucru în aceeaş haină, de mai multe ori. Icoana lui se va opri în mintea voastră şi vă va obseda ca un loc de odihnă din care ai voi să pleci, iar picioarele minţii vă vor fi de plumb", grăia una dintr'o serie de legi create de sensibilitate dispreţuită în alte părţi. Şi oamenii mari sunt copii plictisiţi dacă le dai aceeaş jucărie. Chiar sunt răi de la o vreme pentru absenţa alimentului: noutate. Preocupă-i în schimb cu subiecte pe care nu le-au cunoscut, vărsându-le dinainte decoruri nevăzute şi vă veţi convinge subit că încetează de a fi nedisciplinaţi şi că se înhamează ca să-şi cţucă pe un drum calm căruţa lor de nimicuri.

Creerul avid după distracţie nu mai e ticălos.

Vitolul, din ştiinţă, s-a conformat.

Totuş, în Vitol, şicul pălăriei atârna de două articole inflexibile. Primul legifera orizontalitatea el pe cap, dispunând că bordul anterior să fie lat mai bine de o palmă şi îndoit dintr'o parte, cu rol de marchiză, până la vârful nasului, pentru a stimula priviri printre gene, desigur somnolente şi în acelaş timp languroase, aşa cum unor femei le place să arate. Al doilea vorbea despre poziţia ei oblică pe cap, cu unghiuri de înclinare şi borduri benevole. Latitudinea purtătoarei inserate în el se bucura de largă elasticitate, prin faptul că ea şi-cţ putea plasa mai la ceafă sau înspre ureche, lăsând descoperită mătasea părului de ceealaltă parte.

Linù le era însă cu totul refractară, dIntr'un instinct al cochetăriei care înciudat pe formule fixate în cleştele vremii trecea drept anarhic. Vara de cele mal multe ori pleca descoperită pe stradă, cu buclele moi, încâriionţate pe creştet şi de o parte şi de altă până pe umeri, expunând parcă o pădure de verighete trecătorilor, discret.

Răsăritul soarelui a găsit-o, după noaptea recepţiei, înaintea oglinzii, gândindu-se la aceste mici nimicuri. Dungi de arglnt-lumină îi cădeau, dinspre fereastră, pe şoldul şi braţul drept. Cu genunchii îngropaţi în periniţă, Linù privea la corpul Linùei a doua, ca la o statuie care şi-a lăsat greutatea torsului pe călcâie. Privea rece. La linii numai. Le urmărea Incisivitatea de la mijloc până subsuoară, onctuosltatea de pe umeri, flexiunea fină a lor pe coapsele cart aveau profilul potirului de lalea întoarsă, copleşită de sen*‘mente proprii pictorilor dornici să descopere cheia cuvenită pentru a putea Intra în imperiul unui limbaj, pe cât de cifrat aparen- ţial, pe atât de revelator în mâni experte. Orice umbră, orice plan, orice dezordine într-un grup de

obiecte, orice relief, exprimă, reprezintă uşi de gânduri. Unu ţinea să' bată în toate. Apoi intră, fără selecţiune, cercetându-le pulsul Intim ca o şcolăriţă diligentă care a descoperit că în afară de făptura literelor cu trup învăpăiat, şerpuit asemenea trenurilor cu geamuri aurii prin negrul existenţii, mai există material demn ca să fie silabisit, descifrat şi dupăce a fost par* curs, într-un recapitulativ epilog, gustat

Mai mult îl dădeau de cugetat cei doi nasturi bruni aşezaţi pe piept deasupra ambelor eşirj semi-ovale şi decoraţi în mijloc cu câte o alice de aceeaş nuanţă cromatică. Îşi alunecă, din când în când, peste el degetele şi căuta să le desprindă, contrariată nu de bizareria lor anatomică ci de suavitatea lor, tâlcul, ca dintr'o inscripţie menită anume rătăcirilor. Uneori mâ- nile i-se opreau pe ei, îndemnând pe Linù să-şl imagineze că ţine în palmă măr abia scăpat din crud. Muşchii provocaţi de rezistenţă i se încordau cui tenace porniri spre represalii tactile. Intr'una. Ajunşi la punctul matur pentru a opera strângeau pe captivi din ce în ce. Până la Izvorul durerii. Acolo Linù se oprea brusc, lăsa victimele libere şi contemplă cuprÎnsă de mirare neînţeleasă dezastrul epidermic. O secundă.

Căci valuri de mângâieri veneau să şteargă urma şanţurilor lăsate pe locul unde se răzbunaseră degetele vindicative.

Susurul Nivradei sosea pe geam înviorător ca o matinată care îţi povesteşte, cu motive de pastel melodic, despre cântecul cristalin al apei. În albia ei trecea, în închipuire, chipul botului fricos de căprioară oprit să bea din suprafaţă staniolată, răcoarea dorită. O aromă cu miros de frunze îi acompania melopeea.

Fâşâiturile de maşini la început rare, apoi îndesite, şi-au vârît în câmpia liniştitor, coasă. Din cauza stridenţii lor Linii şi-a ridicat umerii zgugulindu-se, s-a sculat în genunchi, şi-a privit fruntea, buzele ingenui, a sărit în picioare şi a dispărut în baie.

Iluzia unei ploi de chibrituri transparente căzuţi în lung: duşul, fu, pentru Linù, sărbătoarea boabelor, în fiecare dimineaţă miraculoase. Tub lichid vertical, el cobora peste făptura ei bronzată, giulgiul diafan al stropilor ricoşaţi în formă de abajur, sub care se simţia întotdeauna, mişcată de beţia mângăerllor reci şi pârâitoare, renăscută. În drumul lui îşi ducea fajţa, primind, cu ochii închişi, sensaţiile pure incontestabil. Spre el întindea braţele schiţând poza implorării şi îşi înclina mijlocul subjlre, alternativ.

Când a părăsit scalda, pielea îi era o colonie densă de mărgele-rouă. Momentul estetic,

\

Al băii rezidă în acest aspect împodobit cu nestemate, pentru care ştergarul e sugativă distrugătoare.

Duşul s-a oprit automat.

Din cuier pelerina i-a sburat pe umeri, pa-* pucii dresaţi aşteptau să fie încălţaţi, uşa cabinei s-a deschis şi Linù s-a pomenit iar în faţa oglinzii.

Pârâiaşe minuscule i se prelingeau încă pe obraji aburind nouraşi abia vizibili. Tenul purpuriu ţi surâdea. Din sectorul stâng al gurii i-a apărut răsărit de melancolie, dar imediat s-a dizolvat, aducând după sine, parcă trasă de mână, lumina plină a voiel bune, pe toată faţa ei.

Pedant şi toaleta s-a terminat.

Linù echipată în costumul de zi, a venit cu mers rar, dansant, la fereastră. Înaintea ei Ni- vrada şerpuia sur. Câmpia îşi clătina domol printre lamele firicelelor de iarbă vânătă, bănuţii florilor pestriţe. În mintea Linùei, ea nu era decât o masă enormă presărată cu monete policrome. Monete pentru frumos, pentru cumpărarea frumosului. Allntându^le cu ochii a îngânat în sine: bănuţi-corole... Ce pot cumpăra cu voi? Amintirea noastră, păreau că răspund petalele. Amirjtirea voastră, repeta ca un ecou duios şi estompat de depărtări un glas din Linù. Amintirea, Din toate bucuriile nu ne rămâne decât această mască supravieţuitoare şi ascunsă, un- deve, în muzeul aducerii aminte. De multe ori

I

Prezenţa măştii îţi ademeneşte mânile în gol ori îţi seduce graiul să o strigi pe nume, dar masca nu se lasă prÎnsă şi gura el tace.

Dansul florilor dirijat de adierile vântului se legăna zglobiu. Veseliilor campestre le răspuns dea aerian ciripit de rândunici. Pe Nivrada tre-< cea o barcă enormă. Larma Vitojulu! Uruia uniform...

Dela şes ochii LinOej au fugit către spinarea dealurilor, apoi s'au oprit în vag, conţi- nuând să privească dincolo decât vezi cu el...

Târziu a tresărit, s-a apropiat de birou şi a încercat să tragă sertarul. s-a lăsat... l-a venit în gând cimitirul clipelor de eri. Bughin Crat, Grenuv Tamin, Seida, Bion, lumea multă, defilau în toate posturile, pe dinaintea ei, cu frânturi de fraze. Din bezna acestor trăiri i-a rămas aprins sâmburul unei singure lumânări: Taav. Amin- tindu-şi „incidentul" cu Seida, supărată a început să suflet şi în para ei. A suflat de multe ori şi sâmburul nu s-a stins. Forţe oculte îl alimentau intens. Cu cât sufla mai tare, cu atâta mai intens. Lumânarea magică nu ceda, persistând să ardă într-un spaţiu imprecis, şi în privinţa restului care transcende globul vederos, enigmatic.

Îndârjirea lumânării a împins-o să se (gândească Iar la Seida, cu fior de spaimă, în inimă şi aducându-şl aminte de fazele prin care a trecut la universitate s-a înpurpurat. La recepţie a fost glacială cu Seida, Iar Seida încerca pro-

Babll să salveze aparenţele, căci prin nici un
Fel de simptom nu trăda că s-ar fl sesizat de
Temperatura el. I

S'a necăjit pe sineş. Amar. În crisalida fiinţei sale se afla altă fiinţă. Întunecată. Rea. Şi Unu nu se voia astfel. Nu. Glasurile bune o îndemnau să şi-o ucidă, să Iubească Iar deslnteresat, să fie cea de până acum, etern. Se pomeni cugetând cu un vocabular simplu şi poate naiv. Îşi zicea

chiar: tu nu te vel schimba Linù, tu vel primi din nou în dragostea; ta pe Seida.

Din învălmăşeala remuşcărilor îi apăru pe neaşteptate iar lumânarea Intrigantă. Dar buzele ei nu s'au mai ţuguiat pentru a o stinge. CI a întins mâna ca s'o prindă, împăcată...

Şi deschise sertarul.

Dacă Linù şi-ar vedea trecutul: pădure pe crestele timpului, din depărtare, frunzişul acestei păduri ar fi pânză galbenă cu motive ruginite'n dese locuri. Aproape, impresia I s-ar doza şi mai melancolic. Pâlpâiri de frunze, ca o ninsoare de mici plicuri portocalii şi funerare, cu un ritm care îţi furişează în preocupări cadenţa tristeţe- lor autumnale, l-ar pune stăpânire peste suflet.

Peisajul Ha trecut repede prin minte. Şi cum ar fi voit să prindă pe fugar! Printre straturile de foi defunctei şi-ar fi căutat păpuşa filosoafă, capabilă să discute, să meargă şi să gesticuleze provocându-i clipe inimitabile de haz. Din nou păpuşa ar fi trăit şi dupăce i s-ar fi epuizat re- pertorul, i-ar fi cântat cu superba-i coloratură:

Mă lasă'n pace Linù

Căci dacă nu te spun eu Alei

Şi să vezi! Atunci cucui

Cât turnul catedra-iha-ha-ha-aaa-lei!

Nu şi-ar fi uitat nici trenul compus din douăzeci şi una de vagoane. Pentru el mătuşa Vair, sora Alei, a cărat în grădină, spre uimirea oră-
Şelului Dancavur, un deal de pământ şi a pus ingineri anume ca să construiască prin munţi făcuţi cu lopata tuneie, peste prăpăstii viaduc- turi, din loc în loc gări cu funcţionari de cale ferată şi public, oraşe, drumuri, râuri şi pe ele plutind sprinten vapoare. Pe coaste se plantaseră şi parodii de brazi. Pentru; a le da suflul vieţii fu răspândită prin desişul lor şi o liliputană' mulţime avică. Prin undele celui mai trufaş fluviu: Fun, roiau peşti lungi cât pedunculul frunzei de cireş. Vânatul era reprezentat prin şoricei albi, cărora Linù le zicea urşi polari.

Opera mătuşii Vair se bucura de instalaţie electrică, avea conducte cu apă la gura izvoarelor şi o faimă superlativă, pe deplin justificată, între copii. Pe lângă locomoţiunea de pe şoseaua excepţie lată de câteva palme pe care automobilul LinCiei, bun şi el pentru o singură persoană, se ducea „în excursii", toată viaţa de pe deal se punea în mişcare cu ajutorul bobinei.

Dealul Jucăriilor, cum îl botezase mătuşa Vair, fusese proprietatea Linùei. Mai bine zis proprietatea LinCiei efectiv, căci, în afară de ea, ţinea de încă doi stăpâni: de mătuşa; Vair şi de unchiul Groo. E de reţinut că imediat după Inaugurarea Dealului, primită de cel zece ani ai Linùei, cu un holbat aiurit de ochi şi un strigăt de bucurie nearticulat, reală proprietară, adică LinCi, l-a spus mătuşii:

— Ascultă Vair. Tu eşti proprietara onorifică a dealului şi eu îl conduc. Bine?

— Dacă tu vrei Linù!... Ascult de ordinele tale, a zis Vair şi a luat-o în braţe aruncând-o sus şi jos, în aer.

— Şi şoseaua aceea, a întrebat Linù arătând cu degetul, unde duce?

— În munţi!

— În munţi?! Cari?...

Vair ca să-l facă altă surpriză, trebuia, în prealabil, să o lase pe pământ. A făcut gestul eliberator, dar picioarele protestatare ale LlnClel au manifestat negativ.

— Nu,nu mă da jos Vair.Spune-mi.Eu te
Pot auzi şi din braţe.

— Bine LinCi, atunci închide ochii şi să nu-l deschizi până când îţi spun,

Linù i-a închis ca în somn.

Vair a mers câţivapaşi înainte,
a luat-o
Spre stânga, iar înainte şi deodată LinCi a simţit că mătuşa se apleacă şi că ea e aşezată'ntr'un fotoliu.

— Să deschid?

— Incă nu.

Vair s-a pitulat.

— Deschide-i acum!

Linù a deschis ochii şi i-a făcut mari din nou. Şedea în automobil cu volan, pedale şi cauciuc pe roţi. La dreapta claxon. A claxonat. Sunetul a ţâşnit ca din guşă de gânsac. A claxonat a doua oară. Guşa de gânsac a gâfâit şi ea a doua oară.

— Mătuşă Vair! Mătuşă Vair!

— Unde eşti?!

— Gâf! Gâf!... Mătuşă Vair!... Gâf! Gâf I Gâf! Gâf! Gââf! I

— Aici e mătuşa! Exclamă Vair eşind de după garaj.

— Val cum m'am speriat! Zise Linù şiret ironic.
Şi ce drag mi-e de maşină! Dar ştii ce mătuşă Vair: nu ştiu să o mân!

Mătuşa Vair i-aexplicat pe rând didactic
Rolul pieselor şi modul de mânuire. Lecţia a produs, nu peste mult, rezultatul dorit. Linù a plecat întâi cu automobilul prin curte. După o săptămână i s-a permis accesul pe deal sub supravegherea doamnei proprietare onorifice: Vair Suna, din oraşul Dancavur.

Proba a reuşit fără accident. Drept premiu Vair l-a dat un costum automobilistic, ochelari şi a purtat-o în braţe până în cameră.

Noaptea însă somnul a refuzat să o fure. Toate clipele de pe Dealul Jucăriilor I se repetau în gând. Scena butonului, apăsat, pentru a trimite, prin fir, viaţa în figurile mecanice, plecarea trenului, încet la început, apoi progresiv ra

Pid, uruitul roţilor însfârşit, tacaind cu durată uniformă la încheieturile şinelor, sirena suflată înainte de intrare în tunel, opririle în gări, hărmAlaia călătorilor (jucaţi de marionete) o captivau reţinându-i trează atenţia peste ora obişnuită.

Nici n'ar fi voit dealtcum să doarmă. Pen- trucă brazii ei au rupt a povesti într-un gen ciudat. Le vedea crengile

clătinate pe făptura lor creonică. A cuprins-o atunci o teamă: dacă ar veni furtuna peste ei li s-ar întâmpla nenorocire mare? Ar fi smulşi din rădăcină? Un moment I s-a părut că asistă la dramă. Vâjâituri insolente se apropiau de Dealul Jucăriilor. Copacii se'n- doaie... Pădurea tremură. Ea e în automobil pe şosea. N'are unde să fugă. Un fulger negândit îi ia vederea. Ţipă...

Mătuşa Vair speriată deschise uşa şi veni la pat.

— Ce-i Linù?!

— Nimic mătuşă Vair.

— Tu nu dormi?

— Ba da. Am visat că Ala vo'ia să mă certe.

— Erai rea desigur?

— Rea?! Nu mătuşă Vair, fulgera şi mi-a fost frică... Dar Ala mi-<a spus să nu-mi fie frică de nimic... Vezi mie tot ml-a fost. Ala s-a supărat şi a fugit spre mine.

— Lasă că-i scriu eu Alei. O cert. Aşa s» poartă ea cu tine?

— Nu mătuşă Vair, să nu-i scrii, fiindcă Ala niciodată nu s-a gândit să mă certe. Ştii: s-ar întrista!

În uşă s-a Ivit şi unchiul Groo. Mătuşa Vair i-a zis:

— Vin Groo... Noapte bună Linù.

— Noapte bună mătuşă Vair. Noapte bună unchiule Groo. Să ştiţi că mă culc.

Mătuşa Vair a plecat. Paşii cădeau din ce în ce mai slabi. Închiderea uşii ieia pus punct. Du* pă ea, au urmat, semnolente, punctele de suspensie ale tăcerii. Sub imperiul lor, Linù, scăpată de un examen inopinat, s-a reîntors la firul basmului întrerupt.

Reminiscenţe de cicJon menţineau încă panica brazilor. Deastădată Linù le privea prin geam freamătul. În scurt timp, din norii violeţi s'au desprins stropi cât alunele, li vedea cum cad, poc! Poc! Poc! Pe iarbă: globuşoare; pe faţa apei: cercuri crescânde, micuţe, mici, mari, anihilându-se unele pe altele, într-una, cioc- nlndu-se advers, tangenţial, împinse de forţe centrifugale; pe sticla ferestrei altceva: cântec, note în şaisprezecimi pe clapele pianului, înşirate ca să redea transformat tot povestea ploii.

Se vede că norii aduceau cu iasca fiind cam seci! Deoarece au fost numai sperietoarea cfin buzunarul căreia a ieşit, strălucitor pe cer, o monetă în formă de galben: soarele, aproape de apus.

Linù l-a măsurat cu necaz, pentrucă din cauza lui se termină Ziua şi odată cu ziua şi activi* taîea de pe Dealul Jucăriilor, apreciind ce bine ar fi dacă la culcarea lui ar răsări altul dincolo.

Abia îşi termină indignarea când ce să vezi: din toate părţile- dă năvală tuşul nopţii. Ea, în automobil coboară pe serpentina şoselii. Fără ca să se aştepte simte o izbitură. Stopează. Nu- şi vede nici degetul. Îşi dă totuş seama că e bariera de la linia ferată. Aşteaptă. Nu-i grăbită şi nici nu se

teme. N'aude nimic. Bizar. Parcă n'ar avea nici ochi, nici urechi, li funcţionează o singură piesă: memoria, care îl relevă claxonul.

Îl apasă.

E mut.

Se impacientează. Undeva duruie. Departe. Nu se mai aude. Iar începe. Auzul îl revine!? şi duva-duv! Duva-duv! Creşte. Şinele încep să tremure. Duvăie. Tare. Se amestecă în tensiunea duvăitului glasuri metalice de ciocan, succesive, dese. Împletitura lor de la un timp la violenţă de gloanţe. Două faruri ca nişte coarne Incandescente de melc spintecă aerul negru. Zgomotul e asurzitor, e lângă Linù. O viperă îşi scoate limba de foc şi zboară pe roţi fâsâlnd...

Dimineaţa:

— Nu mătuşă Vair! Crede-mă. Nu m'am speriat. Ml-a plăcut chiar. Tu n'al mal văzut aşa[1]
Ceva. În locul trenului un şarpe... Ziua nu-l puteam vedea. La noapte iar mă gândesc eu la el.

— Spune drept LinCi că fi->a fost teamă!

— Mătuşă Vair, cum m$ poţi Imagina tremurând? I Ala mNa spus să nu-mi fie frică de nimic. şi o ascult după cum vezi şi în somn. Dar, mătuşă Vair, tu mă laşi să mă joc, să mă mal Joc, nu?

— Şl cu automobilul şi cu trenul şi cu puşca!...

— O, cu puşca nu, mătuşă Vair. Linù iubeşte animalele. Am un prieten în pădure^ zise ea, şi scăzând glasul adăugă: un ursuţ...

— Un ursuţ?! Se miră Vair.

— Un urs de... ghiaţă! Sigur, sigur. Tu ml-l-af
Dat. Sunt alb! Şi mulţi, însă numai unul mite favorit! ^
Linù fugi râzând în grădină. Primul lucru: scoatarea automobilul din garaj. Se aşeză în; el.

Dealul Jucăriilor murmura lichid.

Peste întâiul viaduct trecea lanţul celor 21 de vagoane.

Automobilul, Linùei începu să sforăie.

Un sentiment necunoscut produs de posesiunea minusculului volan din mânuţele ei, la care se anexa şi majuscula glumă pentru copil a mătuşii Vair: Dealul Jucăriilor, fermenta în LinCi noi configuraţii afective cu tonalitate nouă, atractivă şi mal plină de miez decât cele ştiute în lumea veche (veche pentru ea era lumea an-

Terloară maşinii) trezlndu-i la viaţă, într'o formă revelatoare, antenele curiozităţii.

Pe deal pricepea Linù, că, pe lângă instalaţia feroviară şi acvatică, trăieşte un coiţ independent, pe care îţi este imposibil să-l vezi pasiv sau odată şi apoi, indiferentă, să nu te mal uiţi la el. Structura lui te chema mereu, stabilind între tine şi el raporturi de simpatie serioasă. LinCi începu să-l bage în seamă cotiturile, numărul râurilor (cinci plus opt afluenţi) tunelurile, vladucturile, piscurile. În a doua săptămână, dornică de alpinism, şha însemnat locurile demne de a le cerceta în costum de turistă. La început nu cunoştea din această natură în natură decât numele: deal.

Cu timpul a simţit însă că sunt multe gări şi că pentru a le distinge trebuie să le zică într-un fej. La botez a luat ca reper metalele. Pe cea mal Impunătoare a numlt-o: gara de aur. În ordinea valorii veneau: gara de argint, gara de aramă, de bronz, de fier, şi pe ultima spiţă a scării, cea mal ordinară: gara de tinichea. Restul punctelor geografice, fu numit după Inspiraţie şi variabil. Crezând că a doua oară l-a pus numele cuvenit unui loc, îşi schimba, cu manieră de cameleon, nomenclatura în flecare zl. Bunăoară, unul măcieş situat la revărsarea afluentulul Pu-Go în Fun, îi zisese pe rând:

măcleşul odihnei, suavul mădieş, şi

Pentrucă a sgârlat-o după ce l-a dat al doilea nume, măcteşul scârbos.

De prea multul automobilism şoseaua anunţa o categorică trebuinţă de reparaţlunl. Linù, în ciuda protestărilor mătuşei Vair, s-a făcut drumar.

Hrană peştilor, a vânatului şi a păserilor, care mai rătăceau şi peste hotarul grădinii şi de cele mai multe ori nu se mal întorceau, o servi a tot Linù.

Ea supraveghia mersul trenului, activitatea flotei, având grijă ca seara vagoanele să fie adăpostite în hangar şi vapoarele să fie ancorate în porturi.

După cină se publică jurnalul oral intitulat „Dealul Jucăriilor", cu fastul comunicărilor ştiinţifice, într-un areopag de frunţi savante. Groo îndeplinea rolul splkearulul. Cu voce de bas cantabil, modulată anume pentru a corespunde stilului, vestea numerosului public:mătuşii

Vair (I), titlurile articolelor pe care timidă (întrerupere) suverană, Linù Ramun, a regatului de răsărit, de apus, dei miază-zl, de miază-noapte, de zenit şi de nadir, va binevoi să le rostească, întâi, contrar uzului gazetăresc, veneau ştirile. De exemplu: două furnici provoacă panică printre pasageri în gara de aur. O doamnă necunos- cându-le crede că sunt ploşniţe şi strigă după ajutor, dar lumea fuge speriată. Sau: azi la ora douăsprezece regina a văzut îrv fluviul Fun o balenă. Sau: un vulcan în erupţie a cutropit cu lavă şoseaua. Este o singură victimă: o albină

(vulcanul era opera unei cârtire, iar lavă de pământ).

După Groo urma Linù, povestindu-le, cu detalii din zi în zi mal multiple, viaţa din împărăţia ei. şi de flecare dată le spunea lucruri noi. Figurile de plumb prindeau cu încetul suflet, de la un dumnezeu al lor, care ştia să le prezinte celor doi soţi ca pe obiecte participative într'adevăr la toanele divine:

— M'am certat urât cu şeful gării de tinicheal

— Vai de mine! Pentru ce? L întrebă mătuşa Vair prlnzându-i jocul. Eu îl ştiu om cumsecade. Şha luat diploma de Inginer în Vitol cu răsunet strălucit. Unde mal pui că are o nevastă modell

— Te înşeli? E necrescut! Nici nu ştie să salute. E un stâlp şi jumătate! L-am făcut azi Inspecţie şi crezi că a scos din

gură o. vorbă?! L-am întrebat o mulţime de lucruri, în zadar. Îmi vine să-l dau afară!

— Şi nu ţl-e milă LinCi?

— Ii mai fac mâne o vizită şi dacă şi mâne are gura cusută, voi fl fără cruţare.

Mâne seară programul s-a desfăşurat cu adaptările necesare. A fost reluat şi şeful gării cu pricina.

— Am fost din nou mătuşă Vair la simpatia ta de tinichea.

— Şl?!

— A, e foarte, foarte drăguţ! Manierat, ln~

Struit, plin de vervăl întocmai precum ml l-ai descris. Ml-a povestit o mulţime de anecdote şi am râs cu lacrimi.

— Nu mal spune 1 Parcă! Nu-ml vine să cred.

— Da, da! Dar eu îl întrebam şt tot eu răspundeam şi povesteam în locul tlnlcheNI.

Odată LinCi dându-şl seama că în ultimele zile a fost secetă a luat Iniţiativa eroică a stropitului.

La văzul miriadelor de bobiţe străvezii, a uitat restul vlefii de pe deal. Le urmărea traecto- rla, în care soarele îşi depozita fărâme de briliant, dublată copios, alături de spectacolul Interesant pentru ea, şi cu plăcerea de a da brazilor şi ierburilor, din mânele el, seva reclamată în cutioare fiecărei celuli. Uneori. Îi venea să lase furtunul aninat şi să alerge ca o paparudă în faţa alicelor lichide, pentru a le simţi şi epidermic făptura. Noroc că în cea de pe urmă clipă a deciderii, îl răsărea în minte, de după uşa, prudenţii, mătuşa Vair, ca un antidot. Necăjită de oculta Interdicţie, schimba direcţia fuiorului de apă. Însă tentaţia revenea. Cum revin tentaţiile: debile, întărite, imperative. Se hotăra să plece. Uite Imediat. Dar uşa imaginară se deschidea zdrăngănind şi pe mătuşa Vair o vedea supărată.

S'a mulţumit atunci cu puţin. Şl-a dus nu- mal arătătorul stâng la coloana fermecată. Fricos. Se atinge şi sare cu el în sus exclamând:

— Arşii

Repetă.

Des.

Se împreteneşte, îşi vâră în coloană un deget, două, palma. Coloana tăiată se desface în petale de crizantemă, vânele de apă se întorc încovoiate şi LinCi fără să bănuiască, s-a trezit, într'o secundă, cu ispita satisfăcută pe loc.

— Pssrt! Linù! Îl zise un glas din ea.

Totuş ce să facă dacă nu plânge?! Să strige pe Vair? (Când n'o adula şi când era disperată o vocativiza numai: Vaîr!) Să lase furtunul? I Să închidă apa?!

Să închidă apa!

A închls-o.

S'a autocontemplat.

Rochiţa el cea mai drăguţă leoarcă.

Poţi s'o storci.

L-a prins o aripă, a răsucit-o până când n'a mat venit nimic. A desfăcut-o. şi s-a convins vă- zându-i boţeala că Inspiraţia i'a fost dezastruoasă.

Lanţul nenorocirilor a început.

Fie ce va fl.

A plecat spre casă.

Fără Inimă. Ce fără Inimă? Mecanic! Cum 9 şeful gării de tinichea. Amuţită. Pustie. Manechin ambulant. Se simţea prost astfel. Trebuie că
E grozav când n'ai suflet, când nu poļi să vorbeşti, să râzi, să alergi. Bietele figuri de plumbl De azi încolo le va înţelege tragedia. Nu~l va mai persecuta pe şeful gării de tinichea. Îl va face chiar Inspectorul suprem al căilor de comunicaţie. li va da posibilitatea să voiajeze după cum doreşte: şi cu vaporul şi cu trenul. Mal târziu şi-l va creea adjutant regal şi îl va face uniformă cu nasturi de aur, orbitori, cu şireturi) din fir de argint şi pentru fiecare merit mărunt îi va conferi câte un cordon. Iar gării de tinichea îl va zice: gara reabilitatăl

Şi-a adus Iar aminte că e udă. s-a întristat a doua oară.

Groo! Cum va jubila Groo isprava el. Îşi va ascu {i basul cantabil la altitudini de soprană şi va anunţa Vairei, caricatural titlul: o regină care- şi f. ace bala în rochie de gală.

Păşea trist.

Înaintea năsucului ei, barele şoselil s'au lăsat cuprinzând în mijloc linia ferată.

Trenul venea din sus cu viteză fantastică. Linù îl zăreşte dincoaci de semafor. E viforos.

Un ursut pui se joacă pe uşa de la canton, cu labele căţărate.

Explorează, se dă Jos, se urcă.

Reptilă de ojel nu-l sperie.

Bravo ursut! îi v,neLinCiei pe buze şi n'a^ pucă să sfârşească sonor admiraţia, fiindcă şoricelul distrat, observând apropierea Iminentă a

Locomotivei îşi pierde cumpătul şi intră direct sub roţi.

Au urmat trepidaţii de bielă cu apariţii intermitente de piston (stilul locomotivei era de la începutul istoriei sale), uruituri ritmice şi un sbor îndrăcit de segmente.

Unu a rămas paralizată.

Prima execuţie pe care a văzut-o şi primul spectacol al morţii.

Şi-a adunat puterile ca să plece. Ele l-au refuzat apelul. Nu putea nici să strige.

Cu groază ochii I s'au oprit pe locul funest.

Câţiva stropi de sânge.

Coada cu labele posterioare zăcea despărţită, dincolo de sâni. Se încolăcea încă agitân- du-se ca un cil. În jur bucăţi cruntate.

Pe obrajii Linùei s'au prelins două coloane calde şi ele Uau rămas de atunci că uni mausoleu în care dormea amintirea morţii unul ursuţ.

Uşurată astfel, i s-a înfăţişat Vairel sughiţând.

— Ce s-a întâmplat cu tine?! Unde te-ai udat? A întrebat-o Vair îngrijorată.

Unu sughiţă. Nu poate să răspundă. Priveşte, ţlnându-şi faţa aplecată, la degetul opo* zabll al mânei drepte pe care îl ţine în mâna stângă.

Groo se apropie. O ridică' în braţe.

— Spune-i LinCi Iul Groo ce ţi s-a întâmplat. Să vezi că el te răzbună. Ai căzut în apă?

Linù clatină negativ.

— Plângi pentrucă te-ai udat?

Acelaş clătinat.

— Nu??

— Pentrucă... (hâm!) trenul... (hâm! Hâm! Hâm!)... a călcat... (hâm!)... un şoricel...

Mătuşa Vair, Groo şi Linù s'au dus Imediat să-l vadă.

După masă rămăşiţele pământeşti ale de* tunetului, adunate într-un cosciug confecţionat de Groo în bine asortatele sale ateliere de tâmplărie, au fost înmormântate cu solemnă pompă funebră, la marginea pădurii din spatele cantonului, îrv locul însemnat mal târziu pe hartă topografică sub numele de: cantonul ursu- ţulul. După carul mortuar au mers sacerdotul Groo şi prietenele defunctului, îndoliate.

Circulaţia din Dealul Jucăriilor s-a oprit pe zece minute. La groapă Groo a rostit un fulminant panegiric, arătând extraordinara valoare decorativă pentru acest ţinut a mortului, cu vorbe scăldate în flaconul unui duios parfum sentimental şi subliniind cu poză pedagogică, pentru posteritate, consecinţele lipsei de atenjie în joc.

După ceremonie s'au întors toţi trei acasă. Groo glumea. Mătuşa Vair înaintai alături. Linù mergea cu amintirea bibeloului spart. Un cetăţean din regatul Dealului Jucăriilor, o gă- luşcă de nea căzută din cerul minunilor pentru ca să fie supusul Linùei a pierit.

Roata bucuriilor şi-a sfărâmat un dinte şt Linù neputând să-l înlocuiască a refuzat, în zilele următoare, până la întoarcerea în Vitol, să se mal joace cu automobilul, cu trenul şi vapoarele.

Cădeau pe Nivrada şi perspectiva adiacentă, candide scame de vată. De vată, numai din interiorul caloric al camerei. Afară, Linù, s-ar fi convins că acei cocoloşi albi, pe care îi excorta separat pe unul până jos şi apoi trecea la altul, continuând cu suişul şi scoborâşul privirii neîntrerupt, sunt departe de a fi ce crede ea. şi sfertul unui deget cu misiune de termometru ar ajunge ca să vadă că scamele sunt reci, că fiind reci te înghlaţă, că îngheţându-te nu pot fi vată.

Dar mal la urmă ştie ea că afară ningei şi e frig. Dacă se gândeşte astfel e pentrucă trebuie de ce trebue? Pentrucă trebue, trebue, după una, două, trei, patru... douăzeci de zile (enorm!), să răspundă la scrisoarea trimisă de mătuşa Vair. Ei şi?! De aceea e necesară această codire??!! Are

treisprezece ani şi jumătate! Şi a mal scris epistole. De multe ori. Prin urmare?

Se mai uită odată prin geam. Peste toată zarea e întÎnsă o coală de nesfârşită hârtie velină. Hârtie velină? Ba nu, nea! Cine a spus că e velină? Tu LînCl?!

— Eu??!...

— Tu nu??! Atunci cine? N'a venit nimeni
«r
Să-mi spună!...

Mătuşa Vair bănugşte oare că ea trebuie să-l scrie?

— Bănueşte!

— Bănueşte?!

— Desigur!

— De unde ştii că bănueşte?

— De acolol Iar l-a prinşi

Cine a intrat în gândurile el şi îi răspunde la toate întrebările?!

Mai bine ar fl să-l lase în pace şi să înceapă a scrie. Însă cum s'o pornească!?... Să-i zică: Mătuşă Vair?!...

Mătuşă Vair, azi am venit foarte veselă de la şcoală şi Ala m'a certat. M'a certat Iar. Căci mă ceartă rău de o săptămână. Fiindcă nu-ml place, să învă)? L Nu! Fiindcă aiş fl neascultă* toare?! Nu! Fiindcă mă joc prea mult? NuuM Fiindcă nu-ţl scriu ţie! Are dreptate Ala. De multe zile am tăcut necuviincios.

Mal alaltăerl am voit să fac ceeace încerc în aceste clipe. (Ala nu ştie.) şi tocul meu nu avea nici un strop din cerneala gândurilor. Vezi deci mătuşă Vair că nici Llnti nu-l rea precum cineva (cineva e autoarea cotidianelor Imputări) tinde să creadă. Eu am Jlnut mult să seamăn pentru tine pe hârtie Saci de vorbe, în ochii tăi aş fi voit să ajungă bineînţeles crescute şi mănoase ca spicele de grâu dlntr'un lan pe care seceră îl doboară în snopi, cu plăcere. N'am putut. şi dacă puterile nu m'au ajutat, tu nu te superi. Se vede că bunele mele Intenţii cereale au fost sortite să se arunce bob cu bob, după puţin necaz, în prezent, pe un ogor şi într'o atmosferă potrivită săniuşului.

Eri pe vremea asta, pretena mea Seida (Ji-o prezint) şi cu mine sburam de la marginea drumului până pe Nivrada.

Să ne fl văzut cum cădeam urcându-ne spre staţia de plecare.

Când lunecă Seida alergam eu repede s'o scol. Ridicând-o, lunecam eu! Li venise rândul la filantropie Seldei! Mă ridică pe mine şi cădea ea. De câtevai ori în şir. După- ce ne-am săturat, am construit amândouă un om de nea. Caraghios mătuşă Vair. În loc de nas, l-am pus cartof. Ochi, două nuci. Dinţi, beţişoarei rare. Pe cap, o caschetă de jandarm. La terminarea capodoperii, i-am ţinut Inevitabilul discurs de desvelire adre- sându-mă Iul:

— Domnule, Vltolul întreg te priveşte. Fii conştient de' poziţia ta. Pe la picioare îţi vor trece maşini şi lumea te va semnala. Tu să nu te sperii la auzul claxoanelor. Rămâi sfidător în măreţia pe care o al. Impertur

Babil. De ghiaţă. Poate că vor veni mulţi să-ţl admire sculptura şi-ţi vor lansa Interjecţii clocotinde. Să nu te sinchiseşti de căldura pe care o emană. Nu uita, în veci, că dându-i atenţie ei, urmează moartea ta: topirea!!!...

Seida a aplaudat şi a răscolit văzduhul cu „Bravo"-uri cărora m'am asociat şi eu. Şi am comis o imprudenţă! Copleşite de entuziasm, am vociferat atât de tare că Zait Ramun a ieşit şi ne-a certat.

— Na Seida, am zis după plecarea lui, o făcurăm!

— Tu eşti vina!

— Nu! El!!

— El?

— El! El!! Am acuzat eu.

Seida de supărare i-ia ras o palmă.

L-am ras şi eu una.

Seida alta.

Linù la> fel.

Incă.

O ploaie.

Bietului om i-a căzut chivără, nasul-car- tof, ochii şi Hau sărit dinţii. Aici ne-am pornit pe râs.

— Bravo Linù! Ml s-a adresat Seida. Întreg Vltolul, l-a privit! Maşinile l-au cărat pelerini la picioare. Secolele au vorbit despre el cu febră, şi în sfârşit a murit, precum tu nu voiai să moară: tot topit. Topit de bătăi...

O, mătuşă Vair şi nu ne-am oprit în acest loc cu isprăvile. Am înălţat al doilea monument de nea, după un plan care s-a dovedit a fi diabolic. În locul nucilor am deschis prin ceafă două oriflcil. În interiorul capului am scobit o cameră şi când s-a înserat am pus o lumânare în ea.

Să fi văzut ce frumoasă ne era opera din cameră!

Toţi trecătorii se oprlau şi se mirau.

Noi ne umflam în pene de bucuroase.

Dar nu crede că şi bucuria asta a ţinut mult.

Dintr'o sanie, pentrucă i s'au speriat caii. s-a dat jos un domn şi cu câteva lovituri de băţ ne-a decapitat pe omul eşlt din fantezia noastră.

Nu pot spune cu toate acestea că am uitat Dealul Jucăriilor. Uneori el ml-e foarfecă pentru firul preocupărilor. O foarfecă ciudată, care nu-ml pare nici când Indiscretă.

Lartă-imă că aici sunt nevoită să> mă opresc! Veni la mine Seida. Prezenţa ei e magnetul Irezistibil al zilei de ieri. Pricepi tu mătuşă Vair? Trebuie să plec.

Unu

După trei zile Ala l-a predat un pâlc alb, pe care era scris cu litere subţiri şi caligrafice: Elevei Unu Ramun, Vitol, strada Emagldului 37.

L-a desfăcut grav. Aproape de gravitatea oamenilor obişnuiţi să rupă zilnic sute.

— Dela cine ţl-a sosit scrisoarea Linù? A întrebat-o Ala văzându-i aerele.

— Dela Vair...

— Cum Vair îţi scrie? Imposibil!... Ar fl nesimetric din partea ei. Tu al lăsat să treacă douăzeci de zile şi ea trei. Nu

vezi că prea e disproporţionată atenţia? În cazul că Vair a săvârşlt-o totuş, îmi vine să cred că şl-a pierdut simţul măsurii...

— Ala!

Da! Da!

— Ala, eu am mal încercat să-i scriu.

Şi plânse.

Ala a tăcut.

Se găseau în salon.

Linù şi-a şters lacrimile abundente adunate parcă într-un rezervor, de la începutul reproşurilor Alei. s-a sculat şi s-a dus în camera ei.

Acelaş decor afară, de vată peste tot, văzut ca acum trei zile, intra în sufletul LlnOel, medicinal, ca să-l lege ranele durerii.

Fulgii azi erau fulgi şi Unu îl privea Indiferenta.

Nu se îngâna cu nimeni şi nimeni nu-l contrazicea afirmaţiile.

Era ea singură.

În mână avea o scrisoare. O scrisoare de la mătuşa Vair. Nu citise din ea decât „Zburdato" şl
i s'a părut în acea clipă că a înţeles şi a şi citit restul. Unele titluri de scrisoare surprind ca fulgerul şi îţi arată drumul tot atât de repede. Zburdato!

E zburdată ea?

Zburdato!

Iml pare f. f. rău că nu sunt cu tine. Nu te-ar mai certa atunci Ala, chiar dacă ai mai avea o mătuşă căreia ar trebui să-i scrii. M'aş opune eu tuturor încercărilor de a-ţl fura timpul bun la etatea ta pentru alte lucruri. Pentru joc şi săniuş...

Nu ascultă de Ala în privinţa ipoteticelor obligaţiuni pe care tu le-ai avea faţă de mine.

Mătuşa Vair e veselă când ştie pe LinCi mulţumită. Iar această ştire o primesc, după dorinţă, prlntr'un serviciu Informativ secret.

Nu mă crezi?

Uite, îţi probez pe loc: e adevărat, că nu demult, la şcoală, te-ai înţepat cu o peniţă nouă şi ţl-a curs sânge din degetul mic de la mâna stângă? Nu? — E adevărat!

Cu cinci zile înainte veneai spre casă. Aproape de poartă ai alunecat şi te-ai vătămat la cot. Corespunde? Da!

Mâne-zi ai răspuns la geografie şi al reuşit să uimeşti pe magistru. La sfârşit el te-a lăudat şi tu ai roşit. Te-ai convins?!

O singură escapadă ml-a scăpat. Cea mai recentă. Statuile de nea. Dar scrisoarea ta m'a făcut să particip şi la ea dimpreună cu Groo. În paranteză îţi spun că Groo e cam ofensat pentrucă Hal preterat. s-a observat fără ca el să se manifesteze verbal.

Am regretat amândoi lipsa prezenţei noastre la astfel de momente decorative şi sprintene.

Dacă ocupaţiunlle nu ne-ar fl mulMple şi nu ne-ar fl reclamat indisolubil aici, în ziua primirii scrisorii tale v'aţi fl trezit cu noi în Vitol.

O călătorie cu trenul, prin mijlocul peisajului de iarnă, nu poate fl decât plăcută şi în acelaş timp, fiindcă suplineşte pluralităţile de culori cu monotonia albului lejer, reconfortantă.

Tu LinCi poate nu simţi trebuinţa evadărilor din circuitul mediului tău şi din această cauză iţe vel mira de mine.

Etatea ta îţi umple cu miez Interiorul clipelor şi ea îţi ajută, prin exuberanţa el, să nu doreşti nimic.

Tu oriunde Linù te vel simţi bine. Mintea ta activă îşi va crea situaţii, probleme, reverii, pe care tot ea le va rezolva rever

Berând o plenitudine absentă când e vorba despre îmbătrânite ca Vair. Căci bătrâneţea Linù se caracterizează prin goana după sen- saţiile din lumea externă.

Cu cât procentul acestui raport e mal urcat cu atât omul e mai departe de anii tăi.

Eu le reclam ca pe un stupefiant sau în cazul cel mai bun ca pe alimentul indispensabil.

Prăvăliile din care mi le procur sunt cinematografele, lecturile şi călătoriile.

Vezi de ce te fericesc. Linùl Tu ai o lume, a ta, superioară surogatelor mele. Ea trăieşte prin sine. Nu-i exclusă putinţa prelungirii şi în fiinţele bătrâne, dacă ai preveni momentul ei de disoluţie şi al reuşi să-i menţii împărăţia prin mijloace proprii dăinuirii. Alegerea lor se prezintă însă foarte dificilă. Tu, pentru a nu ajunge bătrână ca mine, caută să le afli la timpul cuvenit.

În cazul că te-a plictisit prelegerea mea pretenţioasă despre elixirul! Tinereţii, te rog să nu te superi Linù. Pedanteria noastră de fiinţe cu trecut şi experienţă, ne face să dăm sfaturi, tot atât de spontan precum voi vă jucaţi.

Prietenei tale Seida spune-l că sunt încântată de mânlle el expeditive şi de mu* tualitatea care există între voi la căzături.

Vair.

Scrisorii de la Vair l-au urmat ore de şcoală şi de joc. Alternativ. Săniuţa înlocuia tocul după masă. Înainte de masă tocul înlocuia săniuţa.

— Ce vrei Seida, tocul sau săniuţa? A întrebat LinCi adusă în dilemă ea însăşi de aceste două capitole pe care le vedea gemene.

— Eu, indubitabil, săniuţa... E mal simpatică.

— E mal simpatică? I... Nu e mai slmpaticăl Cine ţl-<a spus?

— Văd singură... Te urci. Ea pleacă. Zbori ca vântul. Savurezi. Pe când tocul îţi cere concentrare. Tu ce alegi?

— Eu, Indubitabil tocul... E mai elegant!

— E mai elegant?!... Nu e mai elegant. Cine ţl-a spus? A Imitat-o afectat Seida.

— Vezi cum eşti Selda! Ştii cine face ca tine?

— Tu, tu Unu! Mai vrei ceva?

— Nu... Ba da! Vreu să-ţl spun că tocul e superior din toate punctele.

— Imposibil.

— Uită-te. Tocul poate descrie sania, sania nu poate descrie tocul, nu e superior?

— Desigur că nu! Sania e originalul. Descrierea făcută de toc e copia. CIne-l superior, originalul sau copia?!

— Originalul!

— Atunci Linù?! A triumfat săniuţa III

— Crezi?!

— Ml-ai confirmat chiar tu.

— Greşeşti! Hal să zicem că sania e originalul. Admit. Cu toate că sania noastră e o copie a altei sanil. Nu uita însă: şi descrierea e un original.

— Exclus! Fotografiile sunt copiei Tablourile sunt copiei Ce mal vrei? I...

Unu aici s-a zăpăcit. A prinşi pe Seida de mână, a aşezat-o după ea şi l-a răspuns:

— Să ne dăm cu sania...

Au plecat pe pantă, repede şi întins.

La jumătatea drumului s'au răsturnat.

Seida a râs.

Linù deloc.

— Şl totuş Seida descrierea săniuţei e un original, a reluat Unu urcând.

— Prin ce ml-o demonstrezi?

— Prlcepe-mă Seida! Copia e Identică originalului. Nu?

— S'admltem.

— Şl prima copie şi a două şi a treia...

— Şi a patra!

— Şi a clncea! Însă dacă ne-ar da nouă sau la zece Inse să descriem săniuţa, flecare va face-o în felul el şi cele „zece copil" (ale tale) nu vor mal semăna una cu alta. Atunci? Sunt ele copii? I Nu, sunt originale! Fiind originale urmează că tocul e original şi dacă tocul e original, săniuţa cade!...

Clipa în care Linù a pronunţat „cade" l-a fost fatală: a căzut ea cu genunchiul stâng pe un
Cucui de ghlaţă şi s-a rănit.

Ce a venit posterior acestui final de dls- cuţle naivă, Unu nu şi-a mai adus aminte. Dar subiectul ei I s-a imprimat; bine şi ulterior a cugetat mult asupra Iul. Ivindu-l-se cotidian în preocupări, sămânţa lui, i-a încolţit o bogată vegetaţie de păreri, mal târziu. Întrucât priveşte pe Seida, ea deşi învÎnsă, a recunoscut că Linţii are un fin ascuţiş de pătrundere şi de aici încolo a început să-i răspundă la toate nimicurile prudent.

Iarna a trecut vrăjită de miragiile tocului ş4 săniuţei. De săniuţă era legată, de la sine se înţelege, prezenţa Seidei în flecare zi.

Când aerul înmuiat a rupt coeziunea covorului de zăpadă şi tălpeţii n'au mai putut luneca spre Nivrada, cele două prietene şi-au retras activitatea în casă.

La început le-a fost greu.

Mişcările largi de afară, care le-aprlndeau bujori în faţă, nu se înlocuiau dintr'odată.

La geam s'au mai debitat mult timp regrete şi revolte în contra naturii care nu ştie să rămână pe loc, ci strică bucuriile abia aflate, prin surpriză.

În aceste| vremuri a Intrat în viaţa Linùei un eveniment nou. Ziua lui de apariţie nu şi-a putut-o fixa calendaristic niciodată. De altfel nici

Nu ţinea el de timp. Fiindcă sunt lucruri a căror esenţială raţiune e durată. Cum era de pildă mersul el la şcoală şi jocul ei cu Seida. El se năştea, trăia intens şi apoi li punea capăt sfârşitul. Toate jocurile ei şi toate prelegerile s'au terminat şi ea simţea cum ele curg. Că sunt sclave trecerii. Restul ei de viaţă fugea la fel. Se scuia dimineaţa, se încălţa; se spAla. Se ducea la şcoală. Venea. Învăţa. Se culca. La urmă simţea că tot ce face ea se duce. Nimic nu rămânea desprins şi imobil din undele călătoare ale faptelor el minuscule.

Nu era la fel intrusul care o turbura. Contrar părerilor Linùei despre fluenţa lumii, acesta părea scos de sub măcinarea timpului. Nimic nu-l zădărnicea. Luni întregi rămânea acelaş. Fără nici o cuîă a înfăţişării schimbată, ca o statuie la care până şi elevi superiori LinCiei de la şcoală plecau în procesiune mintală şi o discutau admirativ. Pe Linù o interesa îndeosebi faptul, vorba fiind mereu despre Zait Ramun. li auzea, printre insule de fraze, numele legat de avioane- rachete, hărţi astronomice, fiinţe care s-ar putea găsi pe alte planete. Derivativ, se mal Imaginau corespondenţe cosmice, trenuri aeriene printre stele, excursii de plăcere pe oceanul azurului. Linù, la auzul lor, era întotdeauna turburată şi aproape că nu înţelegea nimic.

Pe mătuşa Vair iar o uitase LinCi.

Dar, într-un colţ ascuns al conştiinţei, cineva îşi amestecă vocea plină de umor, din când în când, printre preocupările LinCiei. El aducea în câmpul veseliilor un parfum de bas cantabil şi se numea Groo. Interesant era Groo. A hibernat în vizuina uitării toată iarna şi a eşit afară după fuga zăpezii. Bine a făcut. Azi e agreat. Mal mult, e refugiu.

Neapărat că trebuia să-i trimită o vorbă şi lul când iia scris mătuşii Vair.

Cum să repare omisiunea?!

Situaţia e dificilă. Timpul pusese rugină pe vorbe care străluceau altădată.

Scoase totuş un plic. Se aşeză la masă.

Fără rezultat. Creonul îi stătea inactiv. Căuta printre furnicarul cât un munte de cuvinte, pe unul predestinat de instinctul alegerii ca să ese ta lumină şi el se ascundea, nici Linù nu ştia în care loc. Şi în lipsa lui nu putea începe.

Valuri de febră i-au asaltat pe furiş mintea, învălulnd-o în aureola plăcută a goanei după o minusculă fiinţă, cu volubilităţi de fantomă nervoasă, dorită ca pe un punct pus însfârşit la capul frazei prea lungi.

Dar fantoma-punct întârzia să umple cu liniştea prezenţei frigurile naive.

Dând semn de nerăbdare, a început atunci Linù să plece cu vârful creonului pe hârtia albă din faţă, automat. În neştire a tras câteva linii ondulate care aduceau cu valurile de păr. L-a încolţit imediat un gând: modelul, oglinda. A fugit la ea cu bucuria celor salvaţi din rău. Şl-a fixat destul ovalul, l-a extras liniile marginale şi, aproape cir atenţia încordată, a început să-l însemne gri. La cotitură bărbiei a deviat doi milimetri. Ce să facă?! De descurajat nu voia să audă. Radiera! Fu adusă la faţa locului cu graba pompierilor când e vorba de un Incendiu violent. Porţiunea greşită pieri ca prin farmec. Alarmarea se stinse. Privi Iar oglinda. Bărbia fu studiată minuţios. Ovalul I se fixă încă odată în gând, bine. Ca să nu-i piardă conturul, închise ochii.

Sub pleoape îi apăru un întuneric mat, fără margini. Câteva clipe nu văzu nimic.

Atenţia I s-a făcut, undeva, înainte, imprecis, punct negru întâi şi apoi alb, cât vârful acului. Albeaţa deveni de lumină dintr'odată, dllatându- se în felul stropului căzut pe baltă netedă, până când ajunse peste tot.

Linù se speriase aproape, dar când văzu <: um se iveşte pe un ecran imaterial calmul oglinzii cu faţa ei, tresări veselă mirându-se ca de

Un vis, mult.

Pe noul plan I se părea că ea e altă Unu. Cu linii mai ingenui, cu îndulciri plastice, cu expresie favorabil accentuată.

Surâse.

Concomitent crezu că şi Linù din ochii în* chişl surâde.

De aceea se miră a doua oară.

În faţa el avea o fotografie cu aspect invariabil care nu ştia de cât să fie serioasă! Foarte serioasă!!

Îşi examlnă sprâncenele şi hotărî că ele sunt simetric două mici cornuri de lună neagră. O, dar nu de sprâncene îl era ei grijă.

Reveni la bărbie.

T

Cum e şi bărbia eil Incisivă şi nu! Energică, da şi nu! Modelată de mâna unui sculptor anume ca să fie incertitudine obraznică!!

Deschise ochii brusc.

Creonul porni decis. Unduitura trecu. Dâra se ridică în sus potrivit. Se opri.

Urmară cornurile mici de lună neagră.

Cele două alune crude: ochii.

Fruntea.

Nasul.

Gura.

Mâna stângă se propti cam arbitrar la tâmplă.

Înainte I se aşează o masă sură. Pe masă ©■ carte.

Jos la dreapta semnătură: Linù Ramun. li veni să râdă. Pentrucă a putut să-i scrie unchiului Groo pe o pagină, cu uşurinţă totul.

Restul zilelor până la vacanţa mare s'au perindat banal. Şi repede. Din ele Linù nu reţinuse nimic. Avuse parcă în mână un calendar cui file de o zi pe care le văzu cum îl zboară sub degetul opozabil, fără ca să-l lase altceva în minte decât sensaţla muchiilor lor fade.

Nu putea spune totuş, dacă se adâncea mai mult, că aceste zile nu ar fi avut conţinut. Aveau. Unul uniform. Cotidian: şcoală şi joc, joc şi şcoală. Ce făcea la şcoală? Învăţa geografia cinematografic. Ca într'o paranteză îşi aminti că-l plăcuse geografia. Apoi descifra secretele chimiei din experienţe adecvate copilăriei şi Instructive. Răscolea fizica punându-i droaie de întrebări la care răspundea uneori şi Ala. Participă la istoria timpurilor vechi, în amfiteatrul şcolii, unde o amuzau tipurile rulate pe pânză, costumele diverselor epoci, mentalitatea de atunci a oamenilor de care ei îi veneai să râdă.

Ce făcea acasă? Comentă cu Seida pe domnul de la geografie. Cinei era domnul de la geografie?! Domnul continent Manapal! Aşa conveniseră amândouă să-l spună, fiindcă pe domnul continent Manapal trăiau ele şi se cuvenea să-l
Onoreze deosebit.

Când bătea vântul, domnul continent Manapal era obosit şi sufla greu. Când ploua, domnul continent Manapal plângea sau din cauză că Linù îl intitulase cu o zl înainte numai: Manapal. Sau din cauză că Seida uitase câţiva din nasturii localităţilor presărate pe harta lui, în diferite culori, după suma populaţiei.

Când se ivea soarele după ploaie era şi mai tragic pentru domnul continent Manapal! Soarele era acum o gură de tun care îşi puşca razele pe suprafaţa lui de necaz că-l vede plân- găclos.

Linù îl mal zisese domnului continent Manapal şi altcum: steaua de mare, pentrucă era format dlntr'un corp în centru, cu şase semne muzicale de descrescendo spre margini. Dar Seida a contrazis-o:

— Te înşeli LlnO! Domnul continent Manapaî nu poate fl stea de mare.

— Pentru ce?!

— Pentrucă-I de pământ.

— Şi n'are mare în Jur?

— Are.

— Vezi cum eştlI

— Cum sunt?

— Imposibilă.

— Nu-l adevărat, zise Seida, sunt descoperitoare.

— Tu?

— Sigur! Descoperitoarea unui nou gen: stele de pământ. Ai văzut?! Sunt astronoamă!

— Terestră!

— Şi?! Nu-i[1] mare lucru?! Am aflat că Vitolul zace pe o stea.

— Da? Oare eu n'am spus acelaş lucru implicit?

— Cu altă nuanţă. Dacă ar fi cum spui tu, Vitolul ar fl aşezat pe o stea de mare şi nu-l adevărat. Vitolul e aşezat pe o stea de pământ.

— Eroare de judecată. De aceea în calitate de institutor îţi dau notă: mizerabil de slab.

— Hahaha! Nu mal spune!?

— Iţi demonstrez!

— Vai îmi demonstrezi! Nu m'aşteptam să fii atât de categorică, în acest caz; daţi-ml voie domnule institutor, pardon, domnule Llven Grae- not, să mă aşez în faţa telescopului contemplaţiei...

— Cu plăcere domnişoară. Eu ocup loc în fotoliul ironiei.

— A, prin urmare mă ameninţaţi!

— Nu, vă previn.

— Am înţeles.

— Lecţia mea, reluase Linù caricatural, nici nu e propriu zis... o lecţie. Date fiind vastele dv. cunoştinţi... astrale, pe care le fortifică un instinct de eminentă descoperitoare, cursul meu, într-un domeniu atât de familiar, în cazul când aş comite Imprudenţa să-l ţin, ar fi un

Afront adus reguleior elementare de... politeţă!

— Neapărat domnule savant! Observă în acelaş ton Seida.

— Vedeţi; pentru aceea admiţând că stelele sunt de pământ, de sticlă sau de came, ca în cazul stelei de mare, mă limitez să vă pun numai o simplă întrebare colegială: domnişoară, dv. cum le ziceţi stelelor de pe firmament, în opoziţie cu stelele de pe pământ, stele de cer sau stele de pământ?

— Nici într-un fel, nici într'altul!

— Presupunând totuş c'ar trebui să le numiţi!

— Aş căuta un subterfugiu.

— În ce fel?

— Le-aş compara şi pe unele şi pe altele cu scânteile minţii dv. analitice în cer şi pe pământ!...

Duelul avusese loc în camera Linùei.

A treia zi le sosea în gara aşteptărilor vacanţa mare şi vacanţa mare era echivalentă cu un tren fantastic plecat dintr'o ţară de vis, spre ele. Iar în ţările de vis se ştie doar că trenurile nu pot fl de oţel. La nici un caz. Ele, în primul rând, sunt misterioase. În al doilea rând, călătorii văd prin geamurile lor de cristal spice de grâu care au cap de om, pomi cu fructe cât lur\a şi cal sburătorl. Altcum n'ar avea de ce să se turbure de venirea Iul. Şi vacanţa mare n'ar mal

Fi vacan} ă mare. Neapărat. Călătoarea-zl n'ar avea ce să le spună. Piatra ar deveni piatră. Pomul ar avea fructe cât fructul. Call ar merge pe pământ, ca noi. s-ar decolora florile închipuirii. Potirele lor n'ar mai avea parfum şi Seida cu Linù s-ar supăra, fiindcă un nătărău, peste noapte, a Intrat în grădini şi a turnat clor pe fiecare petală.

Amândouă aveau impresia deci că sunt pe peron şi că aşteaptă snopii de capete hazlii aplecaţi peste ferestrele vagoanelor. Şi deodată cu ele presimţeau că vin poveşti nesfârşite, anecdote şi ore pline de miez Inedit.

O rază, ca un deget Indicator, năvăli înlăuntru.

Părul Seidel fu Inundat de aur. Căldura soarelui o gâdilă, dar atingerea fu că trezirea. Viaţa adormită sub gând plecă. Seida privi spre Linù. Linù privi spre Seida. Între ele era un colţ de masă. Deacurmezişul, prin pădurea de gânduri Identice, se ^strecură serpentin o potecă. Peste lumina bucuriilor coborî amurgul.

Plecară în şir advers melancolii. şi de la Seida şi de la Llnti. Se'ntâlnlră. Pe aceeaş cale.

Simultan pricepură că Sosirea dă ocazie Plecării.

Profitul e nul prin urmare.

O veselie în mâna dreaptă'. O tristeţe în mâna stângă.

Uitaseră duelul.

Aşteptarea vacantei nu le mai fu aşteptare.

— Eu plec poimâne Seida, îi zise Linù încet. Am fost Invitată,

— Ştiu...

— Tu rămâi în Vitol?

— Tata vrea să facem o călătorie cu Iahtul în jurul Manapalului. Data încă n'am stabllit-o.

— Atunci te invidiez.

— Pentrucă voi vedea verde şi albastru tot timpul?

— Exagerezi. În acest Itinerar bicolor se vor interpune din loc în loc porturile pestriţe. Vei admira merele de Cadma, cerul opalln al Sen- davului, coasta vânătă de pe litoralul mării Godin, dantelele fiordurilor Vubra, apusuri pe care s-a vărsat sângele solar, dimineţi roze. La amlaz vel lenevi în scaunul lung, cu ochii închişi, ascultând liniştită foşnetul apel. Repet, te Invidiez.

— Eu în locul tău aş socoti nimerit să mă compătimeşti.

— Nu înţeleg de ce ?

— E simplu. Voi fi singură Linù. Singură pe mare. Adică singură pe singurătate. E adevărat că voi culege peisaje splendide... Dar mă voi plictisi că reporterul cinematografic silit să în- toarcă manivela toată ziua... M'ar putea salva numai cineva...

— Eu? Întrebă surprÎnsă Linù.

— Nu, rosti Seida virând brusc cu Intenţia. Iml dau seama... Dealul Jucăriilor apasă mat
Greu în cântar.

— Asta vrea să fie reproş?!

— De jumătate Unu...

Rază din părul Seidei fugise pe perete.

Linù îşi privi cu interes deodată majorat prietena. Observă că e abătută.

— Seida!

— Ascultă Seida. Hal să fim înţelepte. Situaţia nu e atât de rea. Dacă tu vrei să vorbeşti cu mine poţi s'o faci când doreşti. Aparatul de radlo-televizlune, Insinuă Linù triumfător, ne stă la dispoziţie în orice moment.

— Nu Linù. Fiindcă tata nu permite să ne folosim de el pe iaht. El ml->a spus că în timpul călătoriei nu mai vrea să ştie de restul lumii. Interesant: pe cât mijloacele tehnice ne facilitează viaţa, pe atâta dorinţa de a eşl de sub tirania binefacerii lor creşte...

— Seida nu-l nimic! Avem altă soluţie. Ne scriem. E şi mal bine, căci ne vom dori în plus. Aşa că-i bine?

— Iar de jumătate...

— Cum?

— Tu eşti tot timpul în Dancavur, iar eu pe coama undelor

— Da e Imposibil... Nu, nu e Imposibili Trebue să^ml scrii data când treceţi prlr> localităţile din program şi eu mă voi îngriji să-ml primeşti epistolele, la sosire, de la poşta respec-tlvă, pe adresa indicată de tine.

A doua zi s'au revăzut la Seida.

N'au vorbit aproape nimic şi au privit în tot timpul geamurile.

Când a Intrat la ele Evera, mama Seidel, s-a mirat de tăcerea lor.

— Ce-i cu voi Linù? A întrebat ea zâmbind. Nici nu cântaţi, nici nu râdeţi, nici nu vorbiţi?!...

Nu-i putură răspunde.

— Seida îţi pare rău că vine vacanţa?!

— Da, se auzi estompat vocea Seldei şi imediat pe obraji îl plecară două alei de apă.

Evera se îngrijoră.

— Nu v'aţl certat cumva?!

— Nu, negă LinCi, plagiind pe Seida.

O uşă şe deschise autcmat. Ala o prinse pe Linù de mână.

Contlnuară.

Unu nu era somnoroasă.

Din contră, interesul ei se dilata progresiv. Lent însă.

Uitase că nu de mult a fost deşteptată pentru plecare şi ŢI părea că asistă la un spectacol unic.

Se trezea a doua oară, într-un fel alegoric.

Tot ce-l defilase pe dinaintea ochilor de câteva minute fu pentru ea turburător. Edificiile insesizabile din cauza nopţii, bulevardele sclipite sub globuri lactlce înşirate aerian ca nişte mărgele rectilinii de lumină, şi îndeosebi Niv^ rada aprÎnsă de Inscripţii multicolore făcute prin şi pentru pură fantezie, din Ingeniozităţi electrice, avură în conştiinţa LinCiei semnificaţii ne mai întâlnite.

Ziua obiectele erau definitei în volum, culoare, formă. De aceea şi sensaţlile nu puteau ft decât geometrice.

În Imperiul becurilor guvernau alte elemente. Aici, deşi spaţiul e îngust, tot ce vezi e fără contur şi Infinit. Un pom n'are înălţime noaptea. Fiindcă ea se pierde în> negura pe care n'o ştii unde se sfârşeşte: aproape sau la capătul lumii. El e numai o sugestie. O schijă de care retina diurnlzată nu e muljumită şi atunci gândul porneşte la întregiri arbitrare.

Soarele prin urmare e un conglomerat de triunghiuri, de pătrate, de conuri, de cilindre, de poligoane, de distanţe

certe şi ca un corolar, de sentimente sprijinite pe autoritatea Irefutabilă a centimetrului (deci, din această cauză, statice).

Noaptea în schimb e un Joc de compensaţie Imaginară, aproximativă şl\neastâmpărată. E vibraţia parţialului care tinde spre întreg.

Noaptea e melodia Involuntară a creaţiei.

Cu toate că Linù nu-şi putuse explica tărâmul nou astfel atunci, totuş începutul călătoriei a doua pe care o făcuse cu Ala spre Dancavur, l-ia rămas locul celui mal frecvent perelinaj de gânduri, stimulat din dorinţa de a pătrunde în arcanele „lumii secunde" (cum îl zisese ea) ca ordine cronologică, însă primordială în privinţa afinităţii el cu noi.

Dupăce trecură de uşa automată, îl eşi parcă înainte o Inscripţie care se aprinse dlntr'odată într-un verde anemic, anunţându-i cursiv: „Gara Vitol", Invers.

— Tu al mal fost aici noaptea? O întrebă Ala.

— O singură dată: când Zait Ramun a plecat la marea Godin. Tu ştii Alai că aveam Tn ziua aceea 7 ani? Venisem de la aniversarea mea fi cu Seida. Eu n'am uitat. Mai ales că m'au zăpăcit vltraiurile de pe acoperişul de sticlă, răspunse Linù prlvlndu-le.

Publicul numeros de pe peron era aproape solemn. Abia I se auzea şoaptele vorbelor.

La început îi păruse că intră într'o linişte similară sălilor de conferinţă. De altfel se gândL ea, îrv orice împrejurare, toate fiinţele din Vitol se poartă la fel şi îl fu necaz pe această Im-* presle.

Ala o duse spre vagonul albastru ales ieri de amândouă.

(Colorarea vagoanelor se înfiinţase, peste tot globul, de mii de ani, pentru utilitate şi este- ţică, simultan, Iar trenul care va duce pe Linù spre Dealul Jucăriilor, nu va fl reptilă sură de fler, cl lanţ de cutii din spectrul solar.)

Se Instalară în cupeu, la geam, faţă în faţă.

Erau singure.

Ala privi cronometru!.

— Când pleacă trenul? Interveni Linù.

— Imediat. Ţl-e somn?

— Nicidecum. Sunt mal trează decât ziua. Ştii Ala că noaptea este superioară zilei??

— l...

— E greu să-ţi spun. Simt însă ascendenţa el, de la plecarea noastră. Faptul îţi produce mirare, văd.

Observară că peretele gării pleacă.

Aia tăcu.

Urmară În ploaie orizontală mingi incandescente de nea, Tn diferite mărimi, cu trenă da cometă, din ce în ce mai repede.

— Uite Ala, cineva aruncă parcă felinarele. Îmi place. de ce nu e şi Seida cu noi?! Le-ar vedea... Nu de mult fuseseră câţiva stropi enormi albi şi acum e o furtună de becuri... Dacă n'aş fl perpendiculară pe direcţia lor cl de sens Identic şi m'aş trezi din somn, fără a-mi da seama că sunt în tren, mi s-ar părea că iau parte la un cataclism... E frig oare afară? Interogă Linù prefăcut.

— Cald, fiindcă e vorba de foc.

— Da. Caid, corectă ea cu o seriozitate vicleană. Ce bine-i de noi că suntem într-unul din segmentele omizii!..

— Ce fel de omidă Linù?

— Parcă tu nu ştii că trenului scriitorii l-au zis şi „omidă", veacuri în şir, plagiind unii de la alţii comparaţia? L... Ce sărăcie la el. Eu aş fl preferat să caut un an altă metaforă pentru el. Hotărî* lucru Ala: el n'aveau gustul limbajului proaspăt în orice propoziţie, din câte cunoaşte fetiţa ta. Pe când menirea literatului în primul rând e grija permanentă de a contura lucrurile cu farduri virgine, pentru a fi surprize în gândul cititorului. Altcum în scrisul lor te va sufoca monotonia banalităţilor pe care numai mâni sacrilege le-a putut da la tipar.,

— Să admitem dreptatea învinuirilor tale şi să stabilim că operele literare trăesc prin frăgezimea dorită de tine. Ei bine, această frăgezime poate ţine şi de fond. Poţi adică prin cuvinte vechi reda conţinuturi noi, chiar spunându-le felinarelor pe nume şi nu „stropi enormi".

— Fetiţa ta e de altă părere şi te roagă s'o Ierţi. Din puţinele experienţe pe care le are de pe urma lecturilor el e capabilă să-ţi spună că s-a plictisit de „moarte" când romancierul respectiv I-a pus numai eticheta proprie fiecărui obiect, de exemplu soarelui i-a zis soare, scaunului scaun, stelelor stele. A savurat în schimb nespus scrisul în care cerul se deducea automat din cutezanţa metaforei. Cultura literară. Ala, presupune un minim de cunoştinţe fără de care cititul n'are nici uni farmec. În cazul când nu s-ar admite postulatul arătat de mine, ar însemna că flecare amfitrion să lipească pe toate obiectele dlrr casă un bileţel cu

Indicaţia numelui şi cuprinsului.

Procedeul ar avea, desigur, pe lângă

Maniera de muzeu, o elementară lipsă de bun gust care poate fi considerată drept Insultă la adresa oaspeţilor şi o răpire stupidă a plăcerii de a descifra, din proprie mişcare, abecedarul decorativ al unei camere.

Ala o privisecu Intermitente licăriri în

Ochi, tot timpul şl

sehotărî, să n'o mal ştii

Muleze.

Ploaia bruşllor de lumină încetase. Câmpul vizual se lărgise profilând un orizont din acoperişuri şi turnuri peste care licăreau dantelării electrice. Unu alergă înspre ele cu gândul.

La spatele Vitolului, umbra muntelui Emagid era simplă bănuială.

Vagonul albastru fugea paralel cu Nivrada şi Linù Identifică pe hartă din faţă locul unde se aflau ele.

Privi Iar pe geam. Afară era întuneric încă. Deodată se stinse lumina în cupeu. Se miră.

— Eu am stlns-o(şopti Ala. Vine dimineaţa...

Ultima propoziţie desorientă pe Unu. Până acum nu văzuse decât ziua, amurgul şi noaptea. „Vine dimineaţa"... Cum vine dimineaţa?! Se hotărî să o păzească.

Cerul l-se expuse într-un lila sordid. Din loc în loc vedea cireşe galbene. Frunzişul ingredient fu imaginat voluntar, în plan, parcă ar fl fost compus din frunze cusute una de alta, marginal. Aşa pretindea logica Imagismului el. Pe deasupra, ea citise undeva că frunzişul e vioara care în primul rând vesteşte Ivirea zilei şi de atunci nu-l putea separa de arătarea aşteptată la fereastră. IntretImp îşi aminti de alt text. El vorbea de foşnetul de mătase al luminii matN nale. Prin urmare Istoria cu frunzişul trebuia In- ventată neapărat pentru a nu priva pe cel mal august miracol al naturii de prim violiniştIl care încep tremurător simfonia laboratoarelor, a cursurilor şi a spectacolelor (după concepţia el largă), materializând conform uzanţelor poetice în cazul prezent daficien] e! E astrale, pentru a scoate efecte din piatră seacă, cu ajutorul pomilor. Procedeul ei oare este admisibil? Sau e facili de ce să vezi frunze acolo unde nu sunt?! Pentru a justifica noţiunea cireşelor? Le privi din nou, atent.

Li plăcea Imaginea.

Să fii în segmentul unei omizi de oţel foarte iuţi, sub un cer încărcat de cireşe galbene şi să aştepţi luminai zilei care topeşte numaidecât construcţiile de ghlaţă colorată ale visului dirijat conştient spre feerie ireală, e sublim şi dezolant, deopotrivă.

Fu încleştată iar de o întrebare: visul ei e într'adevăr, admiţând forma superlativă a elasticităţii în exprimare, construcţie de ghlaţă colorată? Fiindcăi se dizolvă instantaneu la prima atingere cu raţiunea?!...

O unghie roză de nuanţa celui mai diafan pastel se arătă de după coama vlorlntă a munţilor pândiţi de< Linù.

— O unghie de raze, îngână ea.

Deci dimineaţa se anunţă cu degetul. Ea i-ar fi crezut venirea în scenă, diferit.

Imperceptibilă aproape, unghia se mări tot mai roz. Devenl| jumătatea unui disc gigantic. Se doză în culoare. Cât timp nu dori să ştie. Când ajunse la gradul maxim al trandafiriului, începu să decadă. Peste ei năvăliri fotoni albi-gălbui. Gălbui. Gălbiorl. Galbeni. Mai galbeni.
Şi mai galbeni. Tot mai galbeni. Înaintară. Spre galben închis. Bătură în roşcat. Se aprinseră Înîr'una. Şi invadară, ca o pudră volantă de aur, înălţimile.

Peste vârfurile copacilor fu pusă o panglică de sclipiri. Pădurile se făcură violete. Aerul polenos se topi, într-un ocean de lumină, treptat. Îşi potenţă strălucirea. Incă. Şi-o dublă. Din tangenta unui cerc ascuns după munţi ţâşniră suliţi, ca spiţele roţii. Se lungiră diamantin. Luară formă de petale subţiri şi crescură miraculos, văzând cu ochii, ascendent până când o margine de corolă orbitoare nu însemnă ivirea punctului, în realitate Incandescent, care trebuia pus simbolic la capătul acestei fraze oculare.

Linù avu sensaţla că părul i-a început să fumege. Pe faţă simţi desmlerdări de puf călduţ. Mersul trenului îl păru ca o legănare. Pleoapele i-se închiseră fără voia el şi pe tronul conştiin-* ţei l-se instală Imperial un rrrrr monoton şi cu timbru metalic, pe care îl auzise dar îl neglijase delai

plecare. Rrrrr. Rrrrr. Rrrrr. ÎI însoţiră câteva fâş-uri. În alternanţa lor gândul i-se prinse ca într-un cleşte melodic. Căută să le stabilească raportul. Rrrr. Fâş. Pom. Rrrrr. Fâş. Fâş. Pom. Pom. Rrr. Fâş, fâş, fâş. Pom. Pom. Pom. Observă că e neregulat. Cugetă la duetul contrapunctic şi adecvat cadenţei fâşurilor peste rrr, îşi închipui un concert dlr» două vocL Puţin timp. Fiindcă glasurile Improvizate se anemiară succesiv. Cor

Tina. În loc de aplauze năpădi frenetic rrrrrrrr. Singur cu lungime kilometrică. Prolix. Prolix. Prolix. Deodată, serii de rrrrr, fâiş, rrrr, umbră, rrr, fâş, rrr, umbră, rr, fâş, rr, umbră, (parcă s-ar fi apucat cineva, cu o baghetă de fler, să alerge în goană peste fuş’teii sperioşl ai unei scări de sunete neaşteptate) năpădiră pe Unu şi o făcură să tresară. Era pe podul care trecea Niv- rada îndreptând direcţia liniei ferate spre est.

Privi apa< lată şi lină pe care o zdrumlca boarea, alene. Spre ţărmul drept al ei, cerul îşi perduse, printre solzi de raze, moneta.

Ala îi surâdea.

— Domnişoară ştii că nu peste mult descin- dem pe peronul gării din Dancavur? Sper că discursul ţl-e gata!? Doar nu o să-l răspund eu iuf Grool rosti ea.

Unu îşi aminti că de fapt anul trecut Groo venise la gară cu flori şi că îmbrăţişându-o îl adusese la cunoştinţă neadevăruri care o amuzau. În fruntea lor, ea figura ca prinţesă a piperului, a morcovilor şi a macilor. De aceea, de la uşa gării până la casa lor, zicea că în onoarea el, el aşezase, în loc de covoare, cozi de păun şi' pe' tot parcursul, de ambele laturi, cordon de raţe, gâştl, găini, în cisme de lac, cască festivă şi puşcă lat umăr. Că automobilul care trebuia să le conducă la destinaţie fusese o minune a tehnice): era de ciocolată.

— Bine Groo, îl Întrerupsese LinCi, tu nu vezi că e cald şi nu te. Gândeşti ce se va întâmpla cu acest automobil?!

— În cei fel?

— Se vâj topi şi toate covoarele cozilor de păuni se vor lipi de roţi, iar atunci galina- ceele se vor speria, transformând cordonul de onoare, în cordon de panică.

— Suverană, nu le intimida ca o gazelă, îi replicase Groo galant. M'am asigurat eu în contra accidentelor. Automobilul de care te temi e construit din ciocolată vulcanizată!

IRâseseră. Ala. Ea. Groo după ele.

Acum patru ani aşa-i începuse vacanţa. Cu râs. (Cum se sfârşise nu voia să se gândească.)

Se putea aşlepta deci la surprize similare, întrebarea Alei era articulată.

Va vedea ce-i de făcut. Deocamdată îl răspunse Alei tardiv:

— Nu-ml place tlcluiala.

Rrrr. Fâş. (Un stâlp). Rrrrrrrr. Fâş, fâş. (Doi stâlpi). şi Iar nechezatul Iul rrrrr lung şi uniform...

Câmpia părea un cerc învârtitor. Cu viteză nebună, aproape, şi micşorată, pe măsura depărtării de locul privirii.

Suprafaţa îl unduia într'o mare drap de spice. Din loc îrt loc se zăreau, mlşcându-se ca nişte Insecte tuciurii, maşinile de treerat, conduse, după cunoştinţele Linùei, de roboţi, care coseau grâul, îl vânturau, îl turnau în rezervor şi dupăce îşi epuizau capacitatea disponibilă, îl duceau şl-l descărcau la magaziile

Clădite anume. De aici, potrivit nevoilor, se transporta prin Intermediul unor disposltive mecanice unde butonul apăsat indica lipsa, întrucât flecare magazie se amenajase ca să satisfacă în raza ei de influenţă economică, astfel cerinţele oamenilor.

Epoca în care Unu zbura spre Dancavur însemna mal mult decât un superlativ al tehnlcei în serviciul omului.

Din diferitele semne manlfestatlve care caracterizaseră genul tuturor eforturilor brahiale, civilizaţia nouă, după simplificări treptate, păstrase numai un simbol Ireductibil: butonul. El lua măsurile dorite de cel ce-l apăsa fiinţa centimetrică. El executa într'o secundă orice. El era unica sforţare a celor crescuţi sub zodia şi în cultul său.

Un exemplu sej desvălula înaintea LinCiei.

Dar aceeaş adaptare a maşinii la necesităţile de exploatare exista în toate domeniile. Logica omenească trecuse peste greutăţi decretate veacuri în şir, de mulţi, de netrecut şi Individul ajunsese de mii de ani să trăiască numai pentru plăcerile spiritului. Durerea expresiei „pâinea cotidiană şi asigurarea existenţei" se perdea, fără rezonanţă, în conştiinţa contemporanilor Linùei şi fără opriri comentatoare, printre filele enciclopediilor. Muriseră prejudecăţil e, superstiţiile', prostiile. Dumnezeul întregii lumi era binele, adevărul şi frumosul, Iar crezul ge

Neral: cultul forţelor intelectuale ale omului. Oricare ar fl acest om. Da, cultul forţelor fiecărui om, egale ca volum şi elasticitate, în Vlto. L, în Sendav şi în Cadma.

Nu ferit de conseclnţi morale putea fl sistemul acestor organizări, insul nu mal avea de ce să concentreze totul înspre el. Nici un mobil nu-l stimula. Prin urmare, el încetase de a practica egocentrismul destinului personal, în- loculndu-l cu un destin în care individul era o celulă, iar colectivitatea o fiinţă.

Unu trăia total în substanţa acestei con- ştllnţi şi se simţeş de proporţiile ei.

Avea siguranţă în gesturi, autoritate în vorbă, curaj în gândire, fiindcă mediul îi înfăţişase în fiecare colţ mostre de înţelepciuni create de fiinţe ca ea, modele de expresie ordonată şi înfăptuiri grandioase, de când mintea ei a prins să funcţioneze.

Primii dascăli îl fuseseră Ala şi Zait Ramun.

Ala e lângă ea. Dar Zait Ramun? de la despărţire nu-» şi mai amintise de el.

— Ce face oare Zait Ramun? Rosti ea către Ala.

— Vrei să-l surprindem?

— Da, da!

Ala prinse o manivelă firavă de lângă ea, o întoarse la 1113 şi pe ecranul din mijlocul cu- peulul se prezentă Zait Ramun în halat alb.

— Ml-se pare că v'aţl plictisit de călătorie,
Le zise el vesel.

— O, nu Zait Ramun, eu, fiica ta, am dorit ca să te văd. Dacă al fost deranjat, mă Iartă. Voiam să-ţl spun lucruri importante. Bunăoară că eu abia azi, contemplând nenumăratele maşini de treerat, pe care tu lei ştii prea bine cum se mişcă, mi-am dat seama de splendoarea inefabilă a civilizaţiei noastre. În plus am q impresie pentru tine poate bizară: că pupilele mele sunt plecate nu în călătorie sprei Vair, ci pentru a face, de la un timp, bale în oceanul holdelor lichide ca muzica...

Amuzat de cele auzite Zait Ramun schiţă un surâs cunoscut de Linù şi care echivala pentru ea) cu: „nu mat spune?!" din vremurile când ea fusese foarte, foarte mică. Ca şi atunci nu se lăsă şi replică, în continuare.

— Sigur, sigur! Cuget marin, văd marin, mă exprim marin, din cauza mimetismului care impune oricui coloritul ambianţei ospitaliere. Zait Ramun mal la urmă, e plăcut...

— Nu de plăcut e vorba Linù. El nu numai că e permis. E obligator. Dar nu comandat. de la sine. Aşadar părintelui fiicei mele nu poate decât să-, 1 pară bine când tu îl vorbeşti astfel. Mal mult. Aştept din partea mimetismului amintit şi invocat ca argument ponderabil de tine, abundenţa de comunicări similare. Pentrucă prin ele Linù va ajunge mâne-polmâne să silabisească literele unul nou alfabet.

— Mi-I spui?

— Nu se poate.

— Cauza?

— Se află şi...

— Şl ce? L

— ... se 'nvaţă singur.

Zait Ramun râse.

Unu deveni serioasă. Tăcu. Îşi întoarse fă) a spre „oceanul holdelor lichide ca muzica"... întinsul lui reprezenta un balet de valuri. Suluri de tonuri închise, vărgate cu nervoase coame de lumină, fuglau spre ţărmuri nevăzute. Unde? Se luă după o pereche...

— Şl tu Zait Ramun, tot singur l-al... se întoarse Unu ca să întrebe. Ce-I Ala?

— A dezertat!

— Nu pricep de ce Zait Ramun, întotdeauna, la cotitură cea mal Interesantă a dialogului fuge. Tu Ala dlscuţţ cu mine, mă combaţi, ial parte la analizele pe care le fac eu, până la epuizarea subiectului. El ei virtuos în a te pune pe gânduri.

Trenul îşi mulă viteza sfârâind ca o sticlă de sifon în funcţiune.

Ala se duse la fereastră şi o deschise. Curentul se şi apucă să pâlpăe în perdele aducând deodată cu mişcarea lui anunţul special pentru Linù că momentele statice de până

acum s'au terminat. Se ridică şi ea din fotoliu Intere- sându-se:

— Sosim?

— Imediat!! Dar discursul tău? Unde-i? Rosti Ala maliţios.

— În buzunar.

— L-ai scris?

— Nu! E în buzunarul minţii...

Fugind în sens contrar trenului apărură incisiv, în cadrul tereştrii, edificii cu pereţi de sticlă colorată.

Linù tresări.

Oraşul cu feerii de genul spectrelor venisa ca o surpriză, cu toate că fusese aşteptat. În vacanţa ceealaltă nici nu-[1]! Remarcase arhitectura unică.

Dancavur ajunsese simbolul sticlei cu prestigiu ingenuu, pe merit. Faţadele violete, roze sau de un albastru anemic, sticleau, sub incidenţa razelor solare, basmul formei lor originale, asupra căreia ochiul se oprea Involuntar. Il botezaseră din această cauză: oraşul cu palate-flori, unii. Pe drept cuvânt. Întrucât din avion părea o grădină de corole pestriţe, iar străinii care îl vedeau întâia oară se simţeau metamorfozaţi în lepidoptere, la tentaţia fardurilor Iul externe.

Fulgii de nea căzuţi pe fondul policrom al bulevardelor sale largi, l-au făcut loc de vilegiatură, mal ales în «timpul nopţii.

Sunt lucruri între care trăieşti ani de zile şi totuş nu le vezi. Uneori nu le vezi nici când. Altă dată mal târziu, Indiferent de faptul că eşti în mijlocul lor, în timpul unei convorbiri, ori pe fcordul unui vas, la excursie, în sbor. În acest caz ele îţi vor părea ca o lecţie pe care ai în- văţat-o fără a-ţi de seamă. De aceea le vei socoti bucurii necăutate, fărâme spontane de lumi interesante, apariţii binevenite, aşteptate chiar, dintr-un ungher al sufletului nesocotit de tine, pe nedrept. Insignifiante odată, acum nu vor fi la fel. Peste fiinţa lor va fi pusă, ca la un bal mascat al simpatiei, o cuvertură de înviorări şi faţă de contemplarea în natură vor avea un avantaj foarte comod pentru tine: îţi stau la dispoziţie oricând şi oricarl părţi doreşti din întregul lor, fiindcă ele pot fl nişte Ilustrate ale memoriei, la nevoe.

Pentru Linù oraşul Dancavur se situa în rubrica ultimă. Vleţulse în el destul de mult şi niciodată până azi n'a observat dacă e de sticlă, dacă e frumos, dacă e cumva, însfârşit.

Fuga edificiilor se micşoră şi trenul intră lent sub carapacea de vitraiuri a gării.

LinCi se gândi că de la scoborâre până la Dea-; Iul Jucăriilor îl trebue numai un pumn de secunde mici cât florile de liliac mov scoase din callclu. Îşi inspectă mânlle, le formă cauc şi le scutură de câteva ori. O clipă crezu în cuişoa- rele de petale mărunte ca timpul şi făcu gestul aruncării în sus, închlpulndu-şl ploaia lor în cupeu.

Ala se întoarse de la fereastră înspre ea şi o surprinse în momentul simbolic al împrăştlerll.

— Fac exerciţiu de dat seminţe păserilor mele, se scuză LinCi.

MInţlse. de ce ?

Se înoră. Voi să se spună...

de ce mInţlse? Din cauza Dealului Jucăriilor! şi încă prima oarăl

— Aia, Ala nu-l adevărat. N'am făcut exerciţiu de dat seminţe păserilor. Am fost furată fără ca să observ de închipuirea unul pumn de flori care printr'un proces de distilare ajunseseră să reprezinte clipele de la descinderea noastră din tren până la Dealul Jucăriilor... Nu te supăra Ala că m'am ascuns. Mă turburase censura ta şi mi-a fost ruşine ca unui somnambul căruia. I-se povesteşte ziua că noaptea umblase pe acoperişul caselor. Vezi tu: preocupările Intense ne transformă în lunatici...

Trenul se oprise.

În dreptul ferestrei lor Unu citi ca după ultima propoziţie dintr'o dramă: Dancavur.

Dancavur...

Îşi apăru sleş cum era acum patru ani.. Atunci fusese altă Unu. şi între timp îşi aflase Jucării deosebite cu totul de cele din Dealul[1] Jucăriilor.

Dealul Jucăriilor! Cine ştie dacă va mal fl al lor...

Plecă după Ala. Fu în coridor. Coti spre dreapta şi descinse din vagon.

Toţi pasagerii se îndreptară către eşlre.

Ele se opriră în loc, pentru a căuta o făptură înaltă şi suplă, cu doi nasturi negri în loc de ochi, cu frunte încadrată de păr-cărbune şi într'o mână cubatistă care se agită ca un fluture

Uriaş. Dar lipsa ei îndemnă pe Ala să se adre

Seze, puţin dezolat, Linùei:

— Nu e Groo...

— Nu e Groo, se auzi cu două octave mai jos, în caricatura acelelaş modulaţii pesimiste, o voce de bas cantabil, îndărătul lor.

— Ba uite pe Groo! Răspunse Linù veselă.

■— Ba uite pe Grool imită el scoborându-se

În a treia octavă.

— Groo! Exclamă sopranul senior.

— Groo! Amplifică sopranul lunlor.

— Groo! Se certifică el însuşi în a patra octavă, închinându-se înspre Linù.

— Groo, mă pregătisem să-ţl ţin o cuvântare, dar pusă în faţa atacului tău perfid, renunţ, îi comunică ea volubil.

— Foarte greşită intenţie din partea ta şi nulă fără posibilitate de a se demonstra contrarul! Replică unchiul Groo vioi. Tu nu ştii că de ieri e vacanţa mare şi că în ea şi monologul oratoric a luat... concediu pentru a-şl trata reumatismul etăţii lul prea înaintate, la băl?

— Uitasem!

— Cum poţi uita pe cel mal scump drept al tău Linù? Demult îţi cunoştea! Altcum fa- vorurilel

— Mă cerţi?!
— Nu. Strig pentru tine: trăiască vacanţa...
— Tu o inaugurezi Groo, susţinu Ala.
— Dacă Linù mă proclamă capabil de atâta onoare!!
— Nu se poate!
— Motivul?
— Cerere greşită! Fără posibilitate de rezolvare!
Semnează refuzul: Vacanţa, cu o parafă spălmântătoare.
— Atunci jos cu vacanţa parafată, conchis» Groo glumeţ.
— Sus cu ea!
— Nu se poate!
— Motivul?!
— Când am aruncat-o joqi s'ai spart.
— Inexact. Ea nu e vas de porţelan. Sus vacanţa. Sus va-can-ţa. Sus va-can-ţa...
— Jos!
— Sus!
— Jos, jos!
— Sus, sus!
— Jos, jos, joşi
— Sus, sus, sus, suuuus!
Vacanţa devenise o minge activă într'o arenă de joc verbal.
Plecară toţi trei din loc. Afară îi aştepta limuzina. Uşa din partea lor se deschise. Groo-
Invită pe Linù să intre întâi. Ea îl ascultă. Porni repede şi când fu în uşă se opri cu ochii la stra- pontin. Opera lui Groo!... Se întoarse zâmbind cStre el:
— Sunt într'adevăr mişcată sire de afecţiunile pe care al ştiut să lo trezeşti în iubitul meu popor, începu să cuvinteze Linù. Ele îmi dovedesc că, în timpui absentei mele, v'aji dat jos din calitatea voastră de rege interimar al tării pe care o stăpânesc prin graţia ştiinţei omeneşti împreunată cu voinţa norodului şi aţi făcut şcoală, poate tot timpul, cu el, în acest scop. Ala priveşte cum înţeleg supuşii mei să-şi primească suverană.
LinCi se retrase din uşă, ca o cortină.
Pe scenă încremenise în poziţia de onor şeful gării de tinichea, cu întreg personalul de serviciu...
— Vă mulţumesc, sire, conţină ea, pentru tot ce aţi realizat şi vă asigur că veţi fi întotdeauna amicul nostru nepreţuit.
— Maiestate, devotamentul meu va fi întotdeauna la picioarele înaltului tron, vă; asigur, îl replică Groo.
A doua zi Ala s-a întors şi despărţirea a lă-. Sat o lacună în veselia Linùei. Pentru prima oară constată la ea o umbră de inadaptabilitate la mediu. Groo ghicise probabil, pentrucă o întrebase când va Inspecta Dealul Jucăriilor. Îl răspunsese evaslv:
— Nu peste mult.
— Poporul tău e nerăbdător însă, referă Groo.
— Cu atât mal mare îl va fi mulţumirea în momentul apariţiei mele în mijlocul său. Nu ştii? Dorinţele nu trebuesc satisfăcute nici odată, dacă voeşfi să le menţfnl.

— Caicului e just până la o anumită limită.
— Arată-iml-o!
— Răsăritul lunii...
— El e limita?!
— ... e un exemplu. P© litoralul mării milioane de ochi îl aşteaptă. Fiindcă se ştie că vine. La fel sunt aşteptaţi suveranii.
— Ca un astru decll şi dacă nu vine?
— Spectatorilor le vine somn şi se duc spre casă.
— Iar regina?
— Se va consola cu dezastrul fllosoflel sale eronate. Unde mai pun, în cazul maiestăţii voastre, că regatul peste care sunteţi stăpână e de plâns. Nu mă sflesc s'o spun, deşi starea Iul lamentabilă e legată de Interegnul meu. Şinele sunt ruginite, vapoarele inactive, automobilul curţii prăfuit ca un tom milenar. de ce ? E simplu. Inima care pulsează ritmul melodiei Vitale pe arterele fluviale şi terestre, încă nu vrea să Intre îrv corpul ţării. Cauza unei astfel de pur- ţări scapă de sub înţelegerea şi controlul nostru. Nici nu nlzuim să o luăm la cunoştinţă, fiindcă peste indispoziţiile umane, maiestatea sa trebue să ştie că Inactivitatea musculară e fabrică de ore fade...
— Groq nu te supăra pe mine... Eu nu mai sunt că demult... Ceeace nu înseamnă pentru tine şi pentru Vair nimic, se hotărî să rupă masca Unu.
Replica ei dădu o străfulgerare în privirile Iul Groo.
Erau pe terasă.
Soarele se apropia de asfinţit.
Tăcură.
— Da. Parabola hainei prea strâmte pentru copilul care creşte, rosti meditativ Groo înde- părtându-se.
Rămasă singură, Unu se coborî pe zece trepte în grădina vilei. (Le numără). Păşea fără scop, reconfortată aproape, prin unica larmă auzită de ea: a Insectelor.
Căldura de peste zi se temperase şi când ajunse la umbra castanilor din fata edificiului, se convinse că e chiar foarte agreabil aerul de seară.
La extremitatea aleii dinspre apus se opri. Înainte îi spânzurau, ca o pânză de baldachin, frunze legănate încet. După ele venea un petec întins de cer cu mult alb diluat în albastru. La orizont, peste un deal cu spinare de firiz. Jumătatea bulbului solar resfira rădăcini alămii de ceapă pe capete de brazi, lateral şi. Sus, care se terminau circular, zdrumicate roşu, stacojiu, verzui, vânăt, alburiu, în genele ei.
Din vilă plecă, prin puritatea de cristal a serii, glas de vioară. Părea un requiem senin. Îl ascultă. Cucerită din ce în ce. Sunetul întârzia pe fiecare notă pânăce abia înfiripa peisajul unei lumi căutate mult de ea, iar atundi se muta pe altă treaptă repetând acelaş proces de regret pentru viziunea pierdută şi interes pentru pictura nouă.
Între aceste două realităţi deopotrivă de vii: a culorii şi a tonului, înţelese că ar putea să-i răspundă lui Groo, postum:
— Nu parabola hainei înguste! Crepusculul naivităţilor...

Viaţa plecase pe altă cărare. Dealul Jucăriilor deveni ca o corolă care şi-a pierdut parfumul şi fluturul nici unui neastâmpăr nu-i mal veni în vizită. Rugina şinelor se şi mai înroşi. Sălbăticia pădurilor Iul crescu. Muriră toate colţurile trecute în simpatia Linùei.

Vair şi Groo îi pricepură schimbarea. O duseră prin munţi, pe la băi, la mare, cu toate mijloacele de locomoţlune, începând cu maşina şi sfârşind! Cu avionul.

Pretutindeni însoţitorii ei îi explicară noile

Minuni despre care luase cunoştinţă vag din cârti. Ea ştia că întreg globul e învăluit într-un tort de uzini miraculoase. Însă nu le văzuse în, realitate. Cercetă nenumărate parcuri de fabrici şi nu avu suficientă cantitate de admiraţie pentru piscul perfecţiunilor ascunse în negură de veacuri. Ciorapii de toate mărimile şi genurile, stofele, uneltele de metal, de la lingură până la bisturiul cel mai fin, garniturile de mobilă, întreaga scară a maşineior, se producea fără intervenţia omului, într'o grandioasă cadenţă a muncii mecanice.

Pământul de la un capăt la altul era un deal mare al jucăriilor vieţii făcut prin sudoare, de înaintaşi, cu scopul de a lăsa urmaşilor splendori, lumini de auroră boreală, comod'ităti de basm, oriunde.

Inspectarea lor îi deschise uşa care de câteva mii de ani însemnase un superlativ absolut de civilizaţie, iar pentru ea azi început de cultură.

A doua vacan {ă petrecută la Dancavur păşise cu Linù într'o enormitate. Din această cauză corespondenta dintre ea şi Seida a fost atÎnsă tot timpul de paralizia disproporţiei.

15. 16. 17. Unu are zece plus şapte ani. E mult? Nu! E puţin?! Cine poate spune!? Pentru ea aniversarea lor însemna capăt de etapă. Planeta pe care respira îl arătase toată geografia. Ştia deci cum se prezintă fauna şi flora ecvato- rială, frigul polar, zona temperată, din verificările făcute cu propriile el simţuri, la faţa locului. Călătorise terestru, marin, stratosferic. Văzuse toate oraşele lumii. Cercetase pe rând monumentele de artă. Întârziase zile întregi în flecare muzeu. Învăţase cum se fabrică furculiţa, aparatele de sbor, creoanele, becurile, acul de cusut. Auzise nenumărate concerte. Ascultase zilnic conferinţi sublime. Cinematograful îi multiplicase suprafaţa preocupărilor cu Infinite nuanţe decorative. Cunoscuse aspectual tot globul, în linii şi culori.

Învăţătura ei îşi trăgea seva din realitatea nudă. Manualul didactic îl fusese marea carte a naturii, pe care Omuj o scrisese cu uzini, canaturi, căi ferate, biblioteci, muzee, clinici.

Primea cultura veacului direct, nu prin Intermediul tipografiei. Nu filtrat până la abstracţie. Nu diformat, schimonosit, parţial, imperfect. De

Aceea, În calea cunoaşterii, nu exista nici o ple- decă pentru ea şi pentru) nimeni. Flindcâ lecţiile se făceau după alfabetul intim structurii umane: al Impresie[1]! Ochiului care discerne dela. Sine, mânat de legi spontanei şi Impecabile, la. Flecare Ins. Bineînţeles că şi comunicarea conţinutului celor văzute

la creer se făcea fără complicaţii. În această privinţă, Zait Ramun redusese artificialitatea tiparului, pentru faza de incubaţie a culturii, la două întrebări cu răspuns imediat:

— Câţi şcolari, Linù, nu pătrund unele fraze?! Mulţii În schimb câţi sunt cai[1]! Nu) ştiu să-ţl descifreze ceeace văd într'o călătorie, pe mare de exemplu?! Niclunul! Cartea nu e accentul Intelectualităţii cl auxiliarul, foarte redus, al el. Lată de ce şcoala care ţinea pe elevi; numai între patru pereţi, Linù, crease şoareci de texte, cu anumite grade de capacitate rozătoare, între el... Azi educaţia a reuşit să elimine aceste diferenţieri. Instrucţia voastră cere un singur efort din partea elevului: prezenţa sa fizică la lecţie. Restul e pentru el o încântare, iar rezultatul e posesiunea unul nivel de cunoş- tlnţl egal la toţi colegii. Contrarul e admisibil într-un singur caz: când elevul se leagă Intenţionat lai ochi.

Unu căzuse de acord. În clasa el nu existau^ note/examene, carnete, cataloage. Ar fl fost cu totul Inutile. Şcoala lor era o funcţiune, care Im-
Plică, la uşă, un avion stratosferlc, preparat pentru decolare. Să zicem că în program aveau, la botanică, despre ferigă. Peste zece minute şedeau la umbra ei, dupăce parcurseră mii de kilometri din zona temperată în care se afla Vitolul, până la căldura toridă a ecvatorului. Zoologia se, preda la fel. Geografia, studiul arhitecturii, de asemenea.

Istoria era cinematografică.

Peste tot, şcoala de pe glob se făcuse, din timpuri îndepărtate, retinală. Pentru facilitarea ei, colaboraseră, pe lângă ştiinţa tehnică, artele plastice. O vastă literatură decorativă, în toate formele posibile ale desenului, se lega studiat şi atrăgător de fiecare obiect. Astfel, în loc de chin mintal, pedagogia devenise lan) de cochetării, care fermecau intelectul şi, prin el, chema tinereţea spre problematica vieţii, fără stupiditate.

În acest alb halat cerebral o aflâ pe LinCi etatea de 17 ani. Evenimentul îi aduse un carnet de note Intime, cu scoarţe verzui şi o aplecă, în seara acelei zile, deasupra lui, pentru a-i fura mărturii.

Le căută şi fu prima oară când le citi de atunci: <

CAISA CRUDĂ

„Ala ml-a pus aceste 100 fol înainte şi ml-a urat să le umplu.

— Cu ce? Am întrebat-o eu.

— După insplra) ie. De preferinţă însă cu fructe: cireşe...

— Eiei au trecut.

— Caise, în acest caz.

— Ţii cu orice preţ să ajung bună menajeră?!

— F timpul. Altfel toate poamele gândirii, dacă nu le culegi, cad şi se alterează.

— Bine. Voi încerca un gen de compot!... literar. Dar cui îl voi servi?

— pe!

— Uul Sunt sigură că va fi indigerabil!...

Nu ştiu dacă Ala mi-a dat cu vre-ol intenţie

Mai serioasă filele de sub mâna mea. Scopul lor nici nu mai interesează.

În ordinea pozitivă a lucrurilor e cert că am împlinit 17 ani. Faptul nu constitue nimic extraordinar, desigur. E banal chiar, ca fluenţă. Parcă nici nu mifar fl adus cadoul sumei lor. Totuş eu l-am ornamentat cu sfioase bărci de întrebări pe care le-am trimis prin el, spre marea necunoscutului. Ce conţin ele nu pot nici euţ însămi să precizez. Nelinişti vaporoase? Contururi de fum? Aripi presimţite?.

Seida nu m'a vizitat azi. Cu toate că aş fi vrut să o văd

A fost o zi cu tăceri de cremene.

Şi n'aim culeşi nici o caisă. (Se vede că încă nu sunt coapte.)

Mă culc.

Dată: întâia zi caducă.

CAISA REA

M'am trezit veselă. ieri mă obosise bilanţul activităţii mele şi gândurile ml-se făcuseră prea difuze.

Constat cu surpriză un fenomen ciudat la mine: m'am; familiarizat cu scrisul în; carnet, peste noapte. Ideea îmi place mult. Când voi face „compot" paginile goale? Virtuala lor plenitudine mă dispune, cu anticipaţie. Voi scrie, prin urmare, când pot. În acest scop iau carnetul cu mine.

Sunt în avion. Lângă mine e Seida. În jur întreaga clasă. Se aud frânturi de vorbe. Încerc să-mi aştern Impresiile.

— Ce compui Linù? Mă întreabă o voce ascuţită?

Clasa amuţeşte. Sunt distrată.

— Cine a fost, Seida?

— Mayan, îmi şopteşte ea.

O privesc pe Mayan mirată. Ea roşeşte şi îngână scuzândurse:

— N'am vrut să fiu Indiscretă I

— Indiscretă?! Interoghează deodată toate, în cor. Cum? Continuă ele cântecul Indiscreţiei din opera Uganada, urcându-<se cu un semiton. Indiscretă?! (O pauză întreagă.) Ce mare crimăf afirmă ele, sentenţios, reluând melodia.

Trebue să renunţ la „compus". Dealtfel şi avionul aterisează la Sangas.

Avem lecţia treia: istoria civilizaţiei. Profesoara ne arată pe hartă limitele fostului deşert Onel. Aud numele inginerului Pendu, care i-a făcut planul de Irigaţie. Eu îi ştiu de mult toată istoria şi cunoştinţele îmi fug înaintea spuselor profesoarei. Onel într-un an ajunge cel mal fertil ţinut de pe glob. Se plantează cu păduri. E tăiat de căi ferate. Răsar pe el oraşele din pământ. Lui Pendu I se ridică statuie monumentală în oraşul Sangas. de la aerodrom până la ea sunt doi kilometri. Cu un autobus ne ducem în pelerinaj la bronzul simbolic. Restul ţinutului Onel fiindu-ne bine cunoscut de la geografie, ne reîntoarcem în Vitol. Aici ni^se reprezintă în amfiteatrul şcolii filmul civifizării Onelului. Munca de pe suprafaţa Iul a fost titanică. Disciplina de fer a ritmului constructlvist, emoţionantă. Devotamentul echipelor de lucrători eroic. Mi-ar fi plăcut să fiu cu mâni aspre, printre ei...

La plecare, Seida a vrut să afle ce scriu. Când l-am spus: note personale, s-a mirat.
— Au ele rost?!
— Eu cred că, în ultima analiză, toate lucrurile n'au rost.
— Şi tu Linù cuge} i astfel? Rosti ea voioasă de complicitatea descoperită. Credeam că eu sunt izolată. Poate că şi colegele noastre gândesc la fel. Vezi! Eu nu neg că tot ce descoper, zi de zi, prin luminele catedrei, nu-mi constitue un aliment indispensabil, şi o plăcere deci. Fără exagerare şcoala pe care o facem noi e feerie inteligentă. Totuş...
— Totuş...
Ne-am despărţit.
La poartă, m'a aşteptat Sugor. Nebunul. Răsfăţatul. Prostul. de ce prostul?! El nu e prost. Fiindcă nu se întreabă ca noi despre finalităţi 5[1] suprafInaFităţi. Sugor nu e filosof. Bine face. El îşi trăeşte viaţa în sine. De rest e indiferent.
ii voi imita! Ce-am spus?! Eu să-l Imit pe Sugor?!
de ce nu?! Voi pune accentul grav al existenţii pe viaţă în sine. Care?? Caietul meu de impresii!
Mă voi manifesta în el pur şi simplu, Inutil, fără calcul. Ca Sugor.
(Aplic o stratagemă în contra Alei. Pentru a exagera atenţia pe care i-o dau Invitaţiei făcute mie eri, intru la ea scriind. Simulez că n'o văd.)
— Ce „comiţi" Linù?
(Mimez că tresar.)
— Compot Alai
— Mergând?
— Mergând ajungi să culecfl caisele!
— Până acuma câte al?
— Foarte puţine! Una...
— Una? şi cum e?
— Cu păr, coadă, bot.
— Cine? Caisa?!
— Caisa Sugor. Întâia caisă pe care...
— Taci!
— Ce? Nu-i caisă bună el? Auzi Sugor! Eşi afară din sticlă, fiindcă nu eşti caisă I!!
Misiunea dată de Ala va eşi rău, cu siguranţă.
Azi nu mai scriu. De necaz.
Dată: nu mă pricep la compot!

CAISA ILUZORIE

Sunt zece zile de când n'am deschis carnetul. Interstiţiu! A fost cauzat de ezitări, legitime socot eu, şi grave suficient. Problema înşlrării cuvintelor pe hârtie ml-s'a înfăţişat deodată ca atare. Concomitent, am simţit cum mânlle ml-se înfăşoară cu un fir sybţlre de mătase, care după câtva timp s-a făcut cătuşe fine şi pot spune, în plus, că am trăit, de atunci, într'o extravagantă stare de captivitate, în celula monotonă a unei simple întrebări: ce-l scrisul?! de pe urmă

el n'am tras însă rflcl un profit. Din contră. Ecvaţla mea, cu multe necunoscute, mi s-a părut un balon alegoric pentru care cantitatea nedumeririlor mele avusese rol de hidrogen. Ca un corolar al îndeletnicirii din acest Interval am mal scos eu, pe deasupra, o morală de fabulă: când te joci cu balonul nu-l vezi decât pe el, sus, din ce în ce.

De azi încolo voi adopta altă tactică. A
Lui: faci

Faci Faci Faci

Merg. Realizez. Construesc.

Ridic predicatele pe soclu.

Dată: nu mă închin substantivului.

VARIANTĂ

Cu toate că m'am convertit la doctrina faptei, întrebarea nerezolvată a zilei de ieri pătrunde anestezic în creonul meu. Ml-o demonstră propoziţia anterioară, care fu departe de a fi o spontaneitate. Până la materializarea ei în formă definitivă, am bănuit-o numai ca pe o cetate ascunsă în cea} ă, undeva şi procedeul descoperirii a fost mitologic. Pentru a o scoate la vedere a trebuit să pun în mişcare vânturile gândirii şi ele mi-au destrucat poarta, donjonul, acoperişurile căutării mele.

Am prins mierla! Acesta e scrisul!! Desgro- pare de sub negură, de sub negura care acoperă oraşe de minuni într-un univers aparte.

Dată: am ochit Iepurele îm fugă.

CAISA CONTRAMANDANTĂ

Eri m'am pripit. Nu, n'am prins mierla. Ea a fost o fantasmă. Am prlceput-o când mi-a parvenit şueratul altei mierle, în pădurea mea de caişl.

Scrisul nu e un continent civilizat pe care it afli, fiindcă umbli după el, cu Instinct de vânător. E altceva: plăsmuire, creajie, artă, sculptură într-un material de natura fumului, peste care litera pare pojghiţă de bronz.

Dată: se omite.

O CAISĂ STRICA PE CELEALALTE

Nu-mi place să ştiu că de flecare dată trebue să conturez, în scrisul meu, câte o caisă. E obositor să ai de lucru cu miez în coaja unul fruct prea glucozic. În cele din urmă voi ajunge să nu văd decât caise. Scaune din caise, paturi din caise, case din caise, arbori din caise, munţi din caise. şi Sugor din caise? Prostul!

Aş putea face atunci compot cosmic. A, nu! E imposibil. C'ar fi şi Sugor în el.

AUTOCRITICĂ

Am cam încurcat-o cu domnişoarele candidate la sticle pentru Iarnă. Pe ce pun gândul se preface caisă.

Lată un fond de dramă, etajat de o luptă acerbă cu tine. Conflictul nu e ridicol şi e cauza celor mai feroce dureri. Ce greu îţi vine când în mintea ta ai Inamic! Cari, fără a-) l declara răsbol, peste noaptea unei clipe, ocupă în monotonia

uniformă de soldaţi tot ce vezi cu ochi interiori. Luptă în contra lor! Scoate-i afară dacă pofl! Cine-I în stare?!

Oricât le-al ordona să plece, nu ascultă. Cum să mă scap?! Dealtfel eu sunt de vină.

Fiindcă i-am cultivat şi e cert că poţi cu un bob de grâu să umpli universul de spice.

PRIMUL VEHICUL INTERPLANETAR

Îmi iau caietul cu mine şi plec pe Nivrada în sus.

Mă întâlnesc cu un glob alb de păpădie, îndatăce intru în iarbă.

Bună ziua, îi spusei eu că pe vremea convenţionalismului, când oamenii se salutau din inutilă politeţă şi de zece ori pe zi.

Îmi răspunse cu un strop de pufuşor pornit să urce, care avea după exemplul umbrelii, coadă. ÎI urmăresc. Se înalţă oblic. Ajunge pe fondul albastru al cerului. Nu-l mai văd... Unde se duce, mic şi uşor? În vârful aerului? Trece şi dincolo de el? În spaţii siderale? Spre alte pământuri? Cine ştie dacă nu el e primul vehicul interplanetar...

ARTIFICII

Păşesc. Mult. Pe spumă verde. Spionez mersul apei. Ascult sâsâitul atmosferii. Măsor porţiunea de pagină goală din caetul meu şi o visez plină.

Întâlnesc a doua păpădie. O scutur. Dar nu urmează nici o defecţiune.

Plec. Scriind. Propoziţiile îmi descind eratic* după lungi pauze. În schimb, gândul îmi face acrobaţii neîntrerupt cu mingile de păpădii. Lasă

Întuneric peste câmp şi atunci le aprinde ca pe o lampă. Apar miriade până departe. Fosfores- cează un timp, monocrom. Mă satur. Spectacolul cade în banalitate. Sunt tentată să-l sting. M'am decis. Însă când fu să pun punctul final, un artist decorator, aflat în anonimatul subconştientului meu, îmi dovedi o inspiraţie diabolică. Globu- şoarele de lumină se colorează în albastru, verde roşu, mov, roz, amestecat pe toată întinderea, dintr'odată. Tresar. Noutatea îmi pare revelaţie. Nonşalanţa mea se dărâmă. Contemplu. Contemplu. Contemplu. Mi se obosesc pupilele. Chem vântul ca să sufle în lumânări. Vine. Se produce o explozie multicoloră de achene...

MI-e teamă parcă de; ce văd şi îmi duc mâna

*

Stângă înaintea genelor.

POPAS

Experienţa de ieri mi-a înfăţişat cu toată incisivitatea contrastului două lumi distincte, fundamental, în privinţa structurii. Una e realitatea externă nouă, care constat că nu ştie să te facă decât spectator. Ceealaltă e tot o realitate. Paradoxală şi totuş logică. Internă. Formidabil de vie. Creatoare de ritmuri, de stiluri, de rezonanţe Inexistente în marea scenă a concretului greo'i. Ea nu te face filosof, cl

actor. Nu supus resemnat, ci suveran capabil să croieşti mări şi ţări.

Pe cea dintâi o ştiam de mult. Pe a doua nu.

Limba cântarului spre care să încline?!

REPROŞURI

M'am supărat. Pe mine însămi. Linia roşie a caetului în care scriu s-a abătut de la Itinerarul planului fixat. Dacă voi continua cu această deviere, este sigur că voi: fabrica proză fără aromă, fără gust şi fără culoare.

de ce alunec eu, pe unde alţii îmi Interzic?! Cine? Cei ce îşi închipue că au văzut pădurea, mergând pe drumul din ea, bătătorit cjjţn moşi- strămoşi!

Mie nu-ml place să păşesc pe locuri călcate* Fiindcă vreau să aud sub paşii me| cântec de frunze virgine şi fiindcă nu numai pe cale con>- sacrată poţi înainta.

Detest şoseaua.

CURIOZITATE

Oare ce ar zice Ala dacă ml-ar vedea „compotul"? I

BION

— Ml-e sete Linù!

— Bea apă Bion!

— A, nu! Ml-e sete de altceva Mi-*e sete De ştiinţă. Tu nu îţi dai seama câte vreau să în< ţeleg. Gândul pietrelor, melodia creşterii într-un fir de Iarbă, clipă de clipă, ce sunt eu...

Aici m'a pufnit râsul.

Bietul Bion s-a oprit reflectând:

— Un...? Nu?

— Nu Bion! Tu ai dorinţl precoce şi de aceea eşti prea grav pentru puţinul celor doisprezece ani ai tal.

— Admit. Totuş nu pot să nu-ţi spun ceva: că îmi regret copilăria lipsită de cunoştinţele pe care mMe doresc. Ar fi fost mal bine dacă nu mi-se trezea setea de ele. M'aş fi socotit întreg. de ce ne chinue pe noi societatea?! de ce nu ne lasă naivi, în perioada celei mai pline conştiinţi de sine?

— Sentimentalismul te îndeamnă să te lamentezi astfel! Parez eu acuza. E adevărat că sunt numai două flinţi complete: copilul, pentrucă nu ştie nimic dar are Iluzia forţei nemărginite şi omul care ştie tot. Primul stă sub acoperişul unui provizorat, ultimul e devenit. Prin prisma lor judecă tu: ce rost are conservarea ta întârziată a'wci când, din interesul tău propriu, trebuie să ajungi în casa celui de al doilea fel de a fi? Societatea, prin urmare, bine face că accelerează călătoria voastră către maturitate şi vă răpeşte faţada unui farmec de carton.

Bion nu mai putu să-m| răspundă, fiindcă îi veniseră doi prieteni în vizită.

Nu peste mult, trecând pe lângă uşa cameriî lor, înregistrai râsete. Bion conducea tenorul.

NEMULŢUMIRE

De când fac însemnări, am intrat în proces cu mine. Nu-mi aprob cadenţa şirurilor care îmi

Vin în vârful creonului, nu ca o descărcare de electricitate spirituală, însoţită de fulgere şi furtuni, c'i ca un legănat de fulgi. Pe când eu vreau să am în mână paratrăsnet, în gânduri verva unui climat tropical, pe hârtie litere vii, de foc.

CUNOŞTINJĂ

După amiaz, am eşit la pl'imbare cu Sugor şi dupăce am făcut câteva sute de paşi, cineva m'a prins de ochi.

— Cine-i? I

Nu ml-s'a răspuns.

— Cine-1??!

Tăcere.

— Lasă-mă, dacă nu-mi spui, am protestat eu supărată.

— Nu se poate, mi-a lămurit o voce masculină necunoscută. ^

Am încercat să mă desfac, însă mânile mă ţineau strâns.

— E inadmisibil acest procedeu! Cine mă onorează cu astfel de politeţă??!,

Mă scutur Iar.

— Un spectru, hahaha! A râs aceeaş vo: e, muzical.

— Fără gust, am înţepat eu. La lumina zilei.. N'are umor.

— Nu-l nimic. E original...

— Se mulţumeşte cu prea puţin atunci! Ell- berează-mă odată!!

— ... pe de altă parte spectrul compensează noaptea prin întunericul artificial pe care ţi-l face. Observi deci că îşi păstrează condiţiile de existentă, cu fidelitate şi în urma neviolării lor, reproşurile de mai înainte cad.

— Domnule spectru, eşti dialectician em'- nent, precum remarc! s-ar cuveni totuş să-mi explici de ce , pentru a mă convinge de preţioasa d-tale calitate, al mă>i avut nevoe să mă legi ia ochi?!

Discuţia îmi păruse interesantă şi m'am resemnat în postura mea de oarbă, aşteptând replica.

—> Mă sileşti să mă repet, deşi ironia întrebării mă cam desarmează: ca să nu mă crezi om! Rosti el.

— Trist domnule spectru. Induci lumea în eroare.

— Deloc! Am ţinut să nu fii înşelată asupra Identităţii mele. ,

— Ciudat! Eşti în stare să fii şi generos. Atunci profit de ocazie şi îţi ordon să-m'i redai accesul vederii spre azurul de care mi-e dor.

— Din consideraţie pentru oportunitatea de care ai dat dovadă, remit secretarei mele, autorizaţia de eliberare.

— Cum? Nu domnul spectru îmi ţine pleoapele în palme?!

— Nu! Ci...

Şl-a desfăcut mânlle.

— Seida!? Am exclamat eu, dupăce m'am întors la stânga împrejur.

— În complicitatea lui Taav Liedo! s-a disculpat ea.

— De profesiune: fantomă, s-a legitimat în plus noul cunoscut.

— Care terorizează, cam prolix, fiinţele solitare, am subliniat eu.

— Conform instrucţiunilor primite de la Seida, secretara domnului spectru. Eşti mulţumită cu purtarea ei?

— Nu prea! M'a apăsat cu forţă.

— În acest caz o concediez. Spune-mi Seida vrei? Şi cât îmi ceri pentru serviciile de până acum?

— Zece galbeni de păpădie, stabili Seida promt.

Am râs toţi trei de pretenţia plăţii în monete florale.

— Eu le consideram altceva, reluă Taav Liedo. Mici farfurioare de aur vegetal pentru insectele câmpului...

— Gândul e verosimil şi se potriveşte cu superlativul celui mai pur ospăţ. Nu înţeleg însă nevoia ta cam bizară de a implica în tiparul comparaţiei forme care nu sunt farfurii?! M'am exprimat eu.

— La mijloc nu e nevoia, e un rezultat.. Pentru a fi înţeles, e necesar să reactualizez axiomă: că orice lucru se depreciază prin uz.
Dela regula enunţată nu se abate nici o excepţie, iar consecinţa e strävezie: în conştiinţa noastră există un permanent proces de putrefacţie a valorilor. Potrivit lui, luna îţi pare succesiv: minune şi apoi, printr-o serie de atribute descendent cromatice, ea. Ajungând aici, să nu se creadă că suntem în ultima staţie a devalorizării. Exemplul ales continuă să scadă, după temperatura dispoziţiei, şi sub zero grade. Aşadar, viaţa constă dintr'o permanentă degradare care te poate duce extrem de departe: până la Imperiul de ghiaţă al morţii Impresiilor.

Dar paralel cu acest sens afectiv se naşte unul cerebral, invers, şi corola macului muribund e fotografiată dei Imaginaţie, potrivit unei optici individuale: cupă de sânge sau mal fericit.

E drept că astfel obiectele prind să existe artificial. Pentru ceeace mulţi ar putea avea delicateţa să protesteze. Eu m'am crescut în tabăra opusă. Raţiunea o văzurăţi. În ea mi-e cree- rul mereu activ. Descifrez păpădii. Lucrez la o literatură care îmi ridică prestigiul mediului ambiant şi nu mă face să-l consider cimitir.

Pe deasupra, admir pe om amăsurat capaci- j tatii lui de a artificializa realitatea brută. Prin ea 1 pleacă din ioc arta decorativă. Culisele vieţii din pânză fixă se prefac în fluenţă cinematografică. Frunza de stejar se coboară de pe creangă în mâna pictorului şi primeşte deodată cu un adaus de stilizare, surpriza farmecului nou.
Fiumosul circulă, cu un cuvânt.

Ce stupid ar fi să vezi, în urzică 80 de ani, aceeaş noţiune şi ce paupertate intelectuală te domină dacă nu-i poţi afla alte complimente. Pentru ironia acidului ei formlc cel puţin. (De aceeaş părere am fost şi sunt şi eu.)

Eu, domnişoară, „legată la ochi" (aici Taav Liedo a surâs naiv) şi domnişoară ex-secretară, socot că arta derivă din

lupta căldurii pe care o posedă gândul mltizant în contra congelării impresiilor furnizate nouă de lumeai dată. Dv.?

L-am răspuns amândouă cu filozofia pauzei prelungi până la Intimidare. Taav Liedo ne expuse părerea lui atât de melodic că ml-ar fi fost imposibil să mă reculeg şi pentru comoditatea aplauzelor.

Eram infirmă. Nu fiindcă nu-i pricepusem cutele argumentării.

(Aud paşi venind spre camera mea... Apare Ala.

— Ce faci LinCi?

— Scriu.

— E târziu...

— Mă voi culca.

A plecat.)

Cauza rezidă în teamă că nu-i voi atinge nivelul.

Sunt unele persoane care au ţinută de conferinţă şi când discută. Dintre ele face parte Taav. Involuntar. Am dedus-o din tonul s8u

Modest.

Seida continua să fie taciturnă, ca mine. 3itua (ia se agrava. Intervalul în care se putea răspunde, fără a însemna o debilitate pentru noi, trecuse. De aceea aşteptam un cataclism! Şi a venit... Sugor! Fugind. (Dispăruse de la eşire.) Când a fost aproape s-a oprit şi a început un bombardament asurzitor de ham-ham-uri către Taav. A ţinut câteva minute. Seida îl asmu {a într-una. După aceea s-a culcat pe labele posterioare şi a continuat să manifesteze monosilabic până când l-am potolit.

— Ce rău e, mi-a zis Taav.

— Ce bun e, l-a contrariat Seida. Trebuia să te sfârtece!

— de ce ?

— Tu eşti spectru doar! I-a reamintit Seida răzând.

Eu l-am chemat pe Sugor lângă mine. A venit docil şi s-a lipit de pământ.

— Rldică-te! L-am ordonat.

S'a executat.

— Împacă-te cu Taav.

L-a privit în ochi.

— Şl prezintă-te Sugor!

L-a întins labă şi s'au cunoscut.

După acest ceremonial a urmat un quartet ambulatorie foarte lung, în care mi-am recâştigat moralul vervei distruse. Totuş, întindere^ propoziţiilor mele avea ca etalon de durată un chibrit verbal, în timp ce ale lui Taav creonul capabil să epuizeze vqlume de cugetare. Eu mă consumam de fiecare dată, repede. El şi în schiţă cuprindea infinitul.

Intr'adevăr e bizar Taav Liedo. Cine poate fl?

Seida îi replică familiar. Uneori îl întrerupea.

Ne-am despărţit la poarta noastră: eu de o parte, ei de alta şi am voit să par indiferentă...

ÎN CASĂ

Eri n'am avut dispoziţie pentru scris. Mi-am petrecut timpul gângurind nimicuri cu Bion. El e convins că minorii sunt elita omenirii. După câte surprind eu, lui i-ar plăcea să

convoace o adunare a tuturor copiilor, în care ei să-şi discute doleanţele şi eventual să propună plenului înfiinţarea unu| partid politic al puberilor!

— Nu mai spune Bion!? Şi ce rost ar avea e-l? L-am înţepat eu.

— Va fl instrumentul prin care noi ne vom atinge scopul. Fără el, ţinem cuvântări vântului.

— Fugi încolo că te râd şi vrăbiile. Voi sunteţi copţi pentru a vă organiza serios? Mal ales tu tlmldule? L

— Evident Linù că e ridicol proiectul lansat de mine. Ir» primul rând cel bătrâni ar fi în contra lui. Cu toate că sunt, precum afirmi tu, mie m! - Ar conveni să mă agit într'o astfel de şedinţă. Nu crezi că s-ar desbate lucruri interesante?!

— Naivităţi!

— Dă-mi voie să-ţl spun atunci că nu ne cunoşti şi că tu ţi-ial uitat copilăria. Sunt forţe incomensurabile în noi şl, spre binele comun, eu îi voi pune pe toţi dispreţuiţii ca mine în situaţia aptă pentru a-i convinge de formidabili- tatea acestor zăcăminte neexploatate.

— Şi ce vreţi?

— Să învăţăm pictură mal multă[1] decât algebră, muzică vocală şi instrumentală mai multă decât fizică, după înclinare; pentrucă artă e mai accesibilă structurii noastre.

— De unde o ştiţi voi? Aţi studiat psihologia?!

— Nu. Dar noi simţim că unele au proprietăţi magnetice şi că altele ne sunt Indiferente. Mai dorim, dacă am plecat pe drumul cunoaşterii, să vedem viaţa fabricii... în concluzie, cerem lumină mai intensă, fiindcă pupilele noastre o pot suporta, şi în cazul când nu rtl-£e dă, suntem decişi să facem orice.

— Anume?

— Grevă! Grevă universală!! Noi copiii nu ne mai ducem ia şcoală! Se va suspenda în* văţământul primar pe tot rotogolul pământului. Ce zici? Nu-'e' fantastic?!

— Fantastic şi...

— Şi?...

— ... Ilogic. ÎI voi comunica imediat lui Zait Ramun că are un fiu revoluţionar.

M'am prefăcut că plec.

Bion s-a repezit spre mine.

— Nu Linii! Nu! Nul Te implor. Eui n'am vorbit serios. ieri am cetit un roman vechi cu greve muncitoreşti şi am vrut să parodiez trucul, pentru a putea discuta cu tine.

L-am crezut. (Pe fratele meu setos!)

LA ŞCOALA

Sunt trei zile de la întâmplarea cu „spectrul" şi încă nu ştiu clnerl Taav. Mai la urmă n'are nlcl-o importantă! Acest amănunt. Nu Jln să aflu clne-l el. Un singur lucru aş vrea: să văd ce gândeşte.

Seida nu-ml dă nlcl-o explicaţie în privinţa lui. Parcă n'ar fl venit cu el la mine.

De câteva ori am volt să o întreb eu despre Taav dar propoziţiile ml-au perit ca o nălucă de pe buze, întotdeauna. Din mândrie sau timiditate, nu-ml dau seama.

Eşuându-ml acest plan, am pus în aplicare stratagema provocărilor indirecte. Cu ele am recoltat tot rezultate negative. Seida nu a remarcat niciodată arşlja aluzIMbr mele deghi-i zate. A făcut-o intenţionat? Ori era sinceră! Da. Era sinceră. Sunt sigură. Cu toate acestea pentruce tăcea? Până acum îmi comenta orice fleac.

În sfârşit am încercat un atentat eftin în Contra mutismului ei: am încercat să-i desenez mutra lui Sugor pe hârtie, la începutul orei de matematică. Ea văzându-mă m'a întrebat imediat ce fac.

— Pe Sugor!

L-a examinat.

— Seamănă! Mi-a spus.

Că semnătură! Am scris sub el: salvatorul!

— Ce ai însemnat? A fost curioasă ea.

— Salvatorul!

— Pe cine a salvat?

(Seida parcă era calculat dificilă.)

— Un rechin de la înec, am improvizat eu pentru demnitatea aparenţelor.

CONSEMNARE

M'am hotărât să nu mal întreprind cercetări pe linia curiozităţilor mele de câtva timp.

Las ca firul săi se toarcă în' voia lui.

Firul...

Cum va fi acest fir? Mătăsos? Aspru? Şi ce voi {ese din el? Cuvertură pentru somnul gândurilor obosite? Sau covor...

Aştept...

Unde?! După geamul acelelaş dorinţi de a primi un semn.

NU MĂ ADMIT

Sunt nulei şirurile de sub titlul precedent.

Detest compoziţia lor llmonadoasă.

Eu nu mă condamn la nici un fel de închisoare.

Sunt liberă. Nu-mi fabric din nici-o impresie verigi. Îmi scap gândul de toate Influenţele. Fiecare clipă vreau să-mi aducă alt domiciliu, alt peisaj, aroma altul aer.

DIVERTISMENT

Taav mi-a făcut vizită, împreună cu Seida

Nu mă aşteptasem.

— A fost o coincidenţă, m'a lămurit Seida. M'am întâlnit cu Taav la universitate.

— Asta e coincidenţa? Am întrebat eu.

— Nu LinCi! Alta: amândoi plecaserăm la tine.

— Deci e o dublă coincidenţă, completai eu. Din partea voastră. şi a treia, din partea mea, pentrucă vă aşteptam.

— În acest caz, întâlnirea noastră a produs un trlunghiu de coincidenţe, a reluat Taav.

— Scalen? Zise Seida.

— Isoscel! Am propus eu.

S'a acceptat şi astfel am rămas: triunghiul isoscel, în tot timpul vizitei.

NOCTURNĂ

Sunt între bureţii enormi de sticlă colorată, pe terasă. Numai eu şi aliajul de lumină care trece prin toate speciile de criptogame cu disc, umbrelă sau căciulă în vârful piciorului.

Nivrada cliocăe. O ascult. Sub lamele ciupercii mele simpatizate. De câte ori n'am stat aici. NÎnsă difuz de raze alburii. Scăpărând în cremenea nopţii decoruri efemere cu subiecte la întâmplare, scintilar, şi intercalând explozii de stele minuscule în atmosfera acestui parc pseudo vegetal, pentru a-i da prestigiu de cer, în forme naive, de flecare dată. Nici nu mai ştiu conţinutul lor. Au fost scântei de azur, de cristal, de rubin? Au comprimat, în licărire, nimicuri sau reverii sau chemări? Au fost dorite, turburătoare, necesare? Nu ţin minte. Un singur fapt e cert: că azi toate îmi sunt anonime. În sicriul nici unei scântei nu mal ştiu ce palat, ce peisaj, ce surâsuri se află. Le-am pierdut Irevocabil, cu Individualitatea lor, cu sensul lor, cu vibra} Ia lor, cu tot.

Să le regret făptura mică, durata minimă, fosforescenta discretă şi importantă, o înţeleg, numai pentru mine? Ar trebui. Ca din condescendenţă faţă de nişte pitici pe care-i poate vedea o minte cu lentile de microscop.

Există oare astfel de lumi?

Eu le admit?

Las răspunsul suspendat între bureţii mei (pronume posesiv vizual!) care reprezintă un poem în lumini şi forme colorate. Realitatea Iul n'are nevoie nici de ochelari pentru a fl pricepută.

PARADOX

Romanul nu-l nevoie să fie o carte cu 300) ori 1000 nu ştiu cât de pagini. Sunt propoziţii simple care îţi nasc un roman de gânduri. Nu. Numai propoziţii simple ci şi gesturi simple, cuvinte simple, scene simple. De aceea, fiecare zi se compune din două, trei romane. Se poate, compune.

O CAISADA

A venit la mine Taav azi. Singur. Prima; oară. M'a afiat sub ciuperca favorită. L-am invitat să ocupe loc, în faţa; mea, sub una din cele două mânătărci gemene.

— Primesc cu un sentiment de sfială, ml-a, spus el.

— De care gen?

L-*a mirat întrebarea.

— De care gen?!... Microcosmicl Fiindcă îmi place să cred că eu m'am diminuat şi nu că această vegetaţie de sticlă a crescut pentru a mă primi în pădurea ei... E Interesant aici. Al Impresii de Ireal. Dacă aş avea un caiet la dispoziţie, creonul meu şi-ar fixa Imediat ca titlu de- poveste: La umbra ciupercii.

— Nu cumva scrii?!

— Te surprinde?

— Da, pentrucă şi eu scriu. Fleacuri bineînţeles, care l-au formă de propoziţii pentru o? Singură cititoare: autoarea lor!

— Eu nu le pot vedea la nici un caz?

— Lai
— ŞI fără excepţie?
Am înclinat afirmativ faţa.
— Atunci fml permit să mă port la fel.
— Cu represalii deci!
— Cui
— Atât de repede? Atât de repede se închid graniţele minţii! şi oamenii încep să trăiască pentru el, în turnul lor de întuneric, din capriciu ori superficialitate...
— Vezll
— Vădi Însă „cazul" meu nu poate fi luat exemplu. Am scris pentru mine, din capul locului. Nu cu răspunderea pe care ţl-o cere publicitatea.
A urmat o pauză meditativă, cu priviri în vag, de ambele părţi.
— Şi nici despre ce scrii nu poţi să-mi spui? A rupt tăcerea el.
—> Te va deslluzlonal
— O vreau, a glumit.
— Atunci îţi satisfac dorinţa: despre compotul de caise!
N'a crezut.,
— Imposibil Ar fl...
— Absurd!
— ... Inutil.
— Şi totuş e adevărat. Spre confirmare, dacă îmi permiţ! O scurtă absenţă, îţi servesc ultima
W
Caisă.
— Aştept...
Am venit în camera mea şi am copiat, pe o filă de hârtie, însemnările pe care le-am înşirat în legătură cu romanul, pentru a-i arăta, prin prezentarea lor, că nu ţin săitni încord prea mult refuzul şi pentru a beneficia de contravaloarea revanşei.
— Poftim, i-am întins hârtia, dupăce m'am întors.
— Şi promisiunea unde-l? Ori îmi trimite un bilet de scuză!?
— E împăturată în mănile tale!
— Nu se observă!
— Nici nu s-ar putea! E o caisă sintetică doar. Gustă-o.
Ml-a citit cele nouă rânduri fără o participare vizibilă.
— E insipidă? Amară?!...
Taav nu mi-a răspuns.
Eu, cu toată aciditatea ei, am simţit de ce pţia unei întoarceri de binoclu. E suficientă o interpretare izolată şi retinele care ţin să te vadă aproape te aruncă, prlntr'o rapidă Inversare, departe. Acolo m'am aşezat eu, mică şi dlsgra- ţlată. Cine m'a îndemnat să servesc, dacă nu mă pricep, calse? L
— Unu...
Am tresărit.
Taav mi-a surâs...
La plecarea Iul, am cutezat o enormitate.
Li notez răspunsul:

— Mâne, la ora cinci, Linù.

A DOUA NOCTURNĂ

După cină, am rămas singură, în parcul de bureţi. A, nu! Scriu impropriu. Sunt singură în parcul de bureţi. Trec la prezent de la trecut, întrucât intenţionez să-mi sincronizez actualitatea preocupărilor cu modul timpului în care mă conjug.

Surprind la mine un fapt auditiv nou. Mi se pare că tăcerea s-a prefăcut în patru pereţi groşi până la marginea lumii, în jurul meu. Constatarea mă înveseleşte că descoperirea unei colivii îr> amintire, în care ştii că au cântat cândva realităţi cu aripi. E firesc prin urmare să reconstitui fiecare tril auzit, alături de mişcarea însoţitoare. Procesul acesta însă nu se impune ca obligaţia. Îl cauţi. Din pasiune Istorică. Din interes candid. Din pietate, uneori.

Pe mine mă îndeamnă clipe prea recente la o adunare a* lor înşile şi de aceea nu pot desluşi în ce mâni sunt ţinute frânele vltezil înspre reîmprospătare. (de ce ar trebui să o ştiu?)

În cât mă priveşte, desprind ca bilet de drum o notă marginală: călătoresc spre o stare sufletească, pe care sunt tentată să o confund cu parfumul unei flori şi cu atracţia ei cromatică.

Până acum nu neg amestecul stărilor sufleteşti în existenţa mea. Le-am distins întotdeauna. Mici. Fără culoare afirmativă. Limitate. Necesare totuş, ca pentru o foame a spiritului, de care îmi dădeam bine seama.

Cine ştie dacă noi nu ne găsim raţiunea de a fi numai în ele. În conţinutul lor. În vibraţia lor, care îmbracă gândul viu dar fără corp, fără noţiunea capacităţii de rezistenţă la înălţimea cutărui grad, adică, fără teama descompunerii, la orice iuţeală şi temperatură.

Spre una din ele tind eu? de ce mă mai întreb?! Spre una exclusivistă, singulară, omnipotentă? N'are însemnătate, din momentul în care m'am convins că e creatoare în toate sensurile noţiunii. Să-şl plângă florile mirosul, culoarea, forma? N'ar fi stupid? Nu şi-tar nega tocmai ceeace sunt?! Fiinţa însăşi? Puritatea Inefabilă? Splendoarea personificată?...

PROLOG

De căldură caut să-mi demonstrez că sunt o Însă cât chibritul. În favoarea tezei posed două argumente, cu autoritate nu prea imperială. Întâiul e şubred şi descinde dintr-un oportunism brodat pe Impecabila logică. Anume: o suprafaţă mare absoarbe raze calde multe, una mică puţine. FII deci centlmetrică!

Al doilea are aromă mal convingătoare şi sună axiomatic: nivelul mediului ambiant este măsura ultimă a omului. Dacă discuţi sub ştrea-

Şina ciupercii e natural să fii pitic. Altcum ţi-al lua acoperişurile protectoare în cap.

Cine mă contrazice? NImenll Păcat. Ar trece timpul mai repede până la venirea lui Taav. Se poate accelera el oare? Care? Timpul psihologic? De fapt parcă nu. Preocupările ţl-l

elimină din conştiinţă şi al sensaţla unui timpiviteză, care nu-l altceva decât o absenţă a lui în tine.

Ca să nu ştii că există trecere află-ţl mijloa-1 cele de uitare ale ei. Procedând contrar reco-l mandaţle'l, timpul se transformă într'o anexă personală, grea din ce în ce, pe suportul nervilor.

Remarcă Unu: că în Intelect nu se află tic-tac-url de secunde şi nici distanţe. Auzi Unu? Cutremură-te. De ceeace al descoperit tu: nu este tlmp-mlntal. În saloanele creerului nu se cunoaşte Aşteptarea, Scurgerea, Intervalul. Acolo totul e instantaneul dorlnţli răspuns imaterial. Aici Taav vede pe LinCi şi zice:

— Pe cine cauţi? Pe mine în timp? Nu sunt. Aşteaptă-mă încă. Vin peste puţin.

— Bine, dar îmi vorbeşti? Te, privesc. Sau nu eşti tu? Nu se poate. Stal pe mânătarca din stânga. E adevărat?

— De jumătatel

— Cum de jumătate?! Integral. Discutăm.

— Cu toate acestea eu nu sunt eu...

Fantoma Iul Taav are dreptate. El e prezent
Şl nu e prezent. Faptul e subtil. În ce măsură nu vreau să stabilesc. Ajunge că pot să cuget cinema-
Tografie, fără a suferi dificultăţile pe care le întâmpină punerea în scenă a corpurilor materiale. Aşadar că să om marea, n'am nevoie de mare. Ca să aud simfonii, nu-mi trebuie orchestră. Ca să discut cu oamenii, nu e indispensabilă gimnastica limbii. Vla|a trăeşte fără viaţă şi cântecul fără voce, fără sunet, fără moarte.

S'ar putea însă ironiza acest univers cu posibilităţi de realizare la secundă. În primul rând pentrucă n'ar fi serios. În al doilea, pentrucă n'ar fi real. Întâiului atac nici nu-l răspund. Celui de al doilea îi arunc o întrebare: unde e realitatea? În limuzină, pe străzile Vltolulul, în plimbările cu Seida, numai??! În gând nu?! de ce ? Din cauză că el nu-l de fier, de antilopă, de lut??? E ridicol să cântăreşti „realitatea" cu greutăţi şi să spui că e mai serios gramul decât
O strofă, cred. Realitatea se creează autentic ori unde e de faţă mintea.

U, închid caetul! A sosit Taav.

A DOUA ZI

Despre vizita de ieri am înşirat şapte pagini, cu temperatură. Nu-imi plac...

A TREIA ZI

Le-iam şters pe toate cu tuş. (Pe cele 7 pagini supranumite de mine ale zebrei!)

BIZARERIE

M'am întâlnit cu Taav în faţa palatului astronomic. Era trist. Când m'a observat a fugit repede spre mine.

— Unu te duci undeva? Mi s-a adresat el.

— Nu. Tu?

— Eu mă duc.

— La cine?

— La...

— ...? L-am întrebat cu ochii.

— La parcul bureţilor.
— Există undeva un asemenea paradox? Mă fac că nu înţeleg eu.
Taav nu se aştepta la impermeabilitatea mea, îmi închipui, fiindcă s-a turburat şi mi-a răspuns cu un ridicat desamăgit din umeri. Ca să măresc efectul reiau:
— În acest caz mă mir! Înainte spuneai că te duci la parcul bureţilor şi acum îmi dăduşi să înţeleg că nu ştii unde-i? Mister...
M'a mustrat cu privirea.
— Său nu-i mister?...
A refuzat să-mi răspundă, păstrându-se în aparenţai unui aer vădit lezat.
— Nu?!...
M'am adresat unul om de piatră.
— Spune-mi!
Statuia e impasibilă.
— Plec, dacă te-al supărat.
Nu mi-a zis nimic. (Am mersi prea departe!)
— Taav, e cam chinuitor spectacolul transformării tale în marmoră! Trage perdeau peste
El, din prudentă şi însoţeşte-mă.
Tăcerea intrase în buze de silex. Iar despăr- rea fu inevitabilă. L-am lăsat locului pe Taav, fără ceremonie.
CONCERT
M'arrV hotărât să-mi plantez un lan de întrebări, cu lujere în toate chipurile, desordonat şi din capriciu nefolositor, pe o întindere sterilă mai presus de orice îndoială.
Cine mă împledlcă? L
Arunc frământări de stil în ţărână! Stropesc Imagini pe deşerturil Inflrip o botanică nouă de amănunte dispreţuite. Şi nu mă opresc aici. Servesc alcool operli mele. Ca să danseze orgiac. Ca să evadeze din carapacea bunei cuvlinţl toxice, în ritm coreografic revoltat pe linia sobră. Ca să-mi spargă tiparele vechi, de ce nţele devenite prejudecăţi, cuibul de forme uzuale.
Nu e mai bine astfel?! Creonul ml-e beat şi nu ezită. Mâna mea e febrilă, pentrucă nu cunoaşte reguli asasine. Plouă uşurări. Se deschid cătuşele cutezanţelor prizoniere. Porţile închisorii sunt date în lături şi aleargă spre afirmare viaţa, din mii de cămăşi condamnate.
Dar unde sunt întrebările mele încruntate?! Undeva, grămadă, un furnicar! Pe care să aleg? Pe cea mal rea! Uite-o! Am prins-o! E în pumnul meu, ca un cartof. Ce?! Se mişcă?! O strâng! Tare. Pe podul palmei m| se Izbesc valuri! Parcă a înviat un ghem. Să o las?! Desfac degetele. E aspidă?! Blestemata! Prefacă-se în sfeşnic şi aprindă-i-se limba ca un muc de lumânare. Fiel!
Apuc alta mal puţin rebarbativă. E oare tot pisică în sac? Nu. Nici un semn de svârcoliri. Apăs concentric. Apăs!... Uv!!! M'am împuns într-un rotogol de ace! Trag cu ea de pământ!!! Fu un arici...

Să mai continui?! Haida! Plec cu degetele, ca pe claviatura unuii pian. Întâia clapă e detunătură de bombă. Miʲe teamă... încerc pe a doua. Îmi mârâle leul. Pe semiton îmi cântă o bufniţă în pădure. Nu mă las. În acest portativ asaltat de bemoli trebuie să aflu un diez cel puţin! ÎI caut în jos şi nu mi-se prezintă decât zoologia ţipătoare, ! N sus mă sgârii în spinii sunetelor din ce în ce mal subţiri.

M'am sfârşit. Lanul întrebărilor mele s-a me- tamorfosat în pian. Iar în corzile pianului s'au refugiat spaimele junglelor, alături de ghimpii rozelor perfide. Vârfurile de la degete îmi sângerează.

SCRISOARE CĂTRE MINE

Sunt în vacanţă, de şapte zile. Cum îmi petrec timpul? Mulţumesc bine! Chiar admirabil, dacă ar fl să exagerez. Citesc mult. Cam prea. Şi. În flecare seară văd un film. Deoblcei eu cu Bion, fiindcă lui Sugor (al treilea camarad cinefil) medicul de psihanaliză veterinară i-a interzis abuzul de ecran, Tn ciuda mirării noastre profunde. Măsura restrictivă a plecat de la un banal incident, produs cu ocazia unui jurnal comic, în care protagoniştii erau câni. Scena respectivă, de altfel, merită să rămână, ca o mărturie, pentru studiul subconştientului canin. Poftim: doi semeni, eşiţi din vârful peniţei, un mops cu numele Gorom şi un buldog bot- gros cu vocativul Morog, supăraţi pe corosivele lecţii de bună purtare făcute frecvent de stăpânul lor Ebomac Tru, se hotărăsc să-l părăsească.

Trec peste faptul că soluţia lor era nejustificată. Ebomac Tru, regele ţării Olindam, de domnia căruia se leagă evenimentul primei linii ferate în lume, faţă de gravitatea ochlurilor de apă aurie, lăsate dintr-un gust pervers şi Tn totdeauna de conivenţă (se păziau unul pe altul) în sala tronului, trebuia să-i condamne la moarte, prin eşafod, pentru lez maiestate.

Până aici, Sugor a fost civilizat.

Plecarea Iul Gorom şi Morog, pe o noapte când luna îmbrăcase într-un paianjeniş de raze mătăsoase pământul, l-a lăsat indiferent. Treaba lor.

Nu l-au impresionat nici peripeţiile eroilor din poveste, evidenţiate hazliu prin contrastul dintre cele două feluri de trai, pe care nu-l per- deau el înşişi din vedere.

Dar precum orice glumă se termină, tot astfel şi zburdălniciile lui Gorom şi Morog ajung

La necaz. Cum? L li apucă foamea. şi mănâncă, dacă n'ai ce! La palatul regal stomacul n'avea griji. Pe dracull La asta el n'au cugetat!!

Ziua îl aflase mergând, fără adresă, pe mijlocul şoselei.

Deodată se descarcă o armă.

Drumejii noştri se fac purec de frică şi cresc cât elefantul când văd că înainte le-a căzut o raţă împuşcată.

Ca să ajungă până la ea, Morog se subţie imediat la silueta săgeţii. Gorom, mai exploslv din fire, se lungeşte până la cer, latră către cele patru puncte cardinale şl, după acest anunţ festiv, se coboară la ospăţ.

Ospăţ?! Morog se lingea pe buze, cu o limbă fată ca lopata. Raţa se răţise întretlmp.

Gorom a rămas aiurit.

Momentul conţinea umor. Bion a râs hohotind.

Sugor însă, măgăruşul, s-a aruncat, cu violenţă de trăsnet, asupra înţeleptului Morog şi nu s-a lăsat până nu l-a sfârtlcat mutra de pe ecran.

PAS PESTE VEACURI

Civilizaţia e reflexul culturii. Legătura lor reprezintă raportul dintre film (clişeu) şi aparatul de fotografiat. Ultimul surprinde, însemnă, creează. Primul reprezintă creaţia, formele imobile ale spiritualităţii, asupra cărora omul s-a oprit, la diverse momente, referitor de pildă la tipul avionului (din toate punctele de vedere).

La stilul unei case sau utilitatea pantofilor. Culturile sfârşesc în civilizaţie; ceeace nu e identic cu o moarte a lor în ea. A de ce dat aparatul când a născut o fotografie?! Sensul e mai mult decât normal. E necesar. Ca să se aşeze punctul finalităţii atinse pe frământarea intelectuală. Malul culturii, care, după opinia mea, se compune din maşina de fiert, din ciocan, din simfonii, e civilizaţia.

Pe acest „mal", mulţi cuminţi, cu creer de pretins fosfor, l-au plâns funerar, anunţând în necrologuri capătul omenirii. Dar, spre ironie, mâne-zi, un meşter fotograf al spiritualităţii, răsărit din pământ, îşi lua cârpa neagră în cap şi, în stupefacţia celor înmuiaţi de melodiile funebre auzite, reuşia să cucerească minţile, cu perspective nebănuite.

Astfel, rând pe rând, cultura şi-a pulsat, în generalitatea ramurilor ei, către ultimele staţiuni inovaţiile hulite adeseori.

Nu fără evidentă sforţare de reţinere a râsului, îmi aduc aminte că apariţia vaporului, pe scena oceanelor, a fost considerată semn de decadenţă. Puţin mai târziu se spunea că aspiratorul electric de praf e cavoul gândului. (Eu l- aş fi văzut stimulent pentru purităţi şi factor Igienic eminent). Pe deasupra cel ce-l utilizau s'au învinuit de incultură, păstrându-li-se peiorativul adjectivului: civilizat! Dupăce norme au decis arbitri cugetului, din acea perioadă, că acela care se foloseşte de maşina de ras e mal inferior decât cel ce a Inventat-o? Sau că a rezolva întrebarea: dacă şahul e un câmp alb cu pătrate negre ori câmp negru cu pătrate albe, e cu mult mai calitativ decât a fabrica perii de dinţi, cule, articole de cauciuc? de ce , pe atunci, ţl se conferla distincţia de profesor universitar când ştiai să alegi, ca pe nişte boabe de fasole, dintr'o grămadă, cuvintele unei limbi, după origine şi erai aproape dispreţuit fiindcă te pricepea! Să conduci o locomotivă? Pentruce ştiinţa declinării devenise cultură, Iar căratul pe motocicletă civilizaţie, Ironic?! Interiorul stilizat al unul vagon mie ml se pare că Intelectuall- zează tot atât de mult caşi conjugarea verbelor.

Fenomenele, la care participăm noi, sunt egale în Importanţă şi meritul opticii noastre cerebrale se rezumă în priceperea acestui adevăr. De aceea, veacul meu nu mal are aversiuni. Insul său e spectator cucerit deopotrivă pentru tot

ce vede şi contemporanii mei sunt convinşi că oficiul de grădinar n'a reclamat, niciodată, mal puţină cantitate de produs mintal decât gloria unul profesor de economie politică. Faptul că nu le-a ţinut cursuri florilor, de 16 ori pe săptămână, nu argumentează nimic. A cugeta nu înseamnă a te împleti neapărat în sintaxă.

UN PLIC MOV

Propoziţia precedentă, în situaţii speciale,
Are aerul deleter al subversivităţii. Mi-o spuse- caetul meu, pe care, probabil din cauza ei, l-am uitat.

Nici în seara asta nu l-aş fi deschis, dacă nu Intervenea evenimentul extravagant al unei scrisori fără semnătură. Conţinutul i-l transcriu ca'ntr'un album:

(N'are titlu)
A venit şi ml-a bătut,
Cu unghia primelor raze, în geam,
Un ins bizar, necunoscut.
Însă de neam.
Nici azi nu ştiu cum s'a'ntâmplat Că'ntr'o clipă,
De uluitoare pripă.
Lângă mine s-a aflat.
În ochi îi ard,
(Nu îţi scriu cu fard!)
Două cercuri roşii-ruginite, de alună. Cuvincios întreb eu: cine-l?!
El nu vrea să-mi spună...
Masa doarme.
Scaunul doarme.
Cine să-l sfarme?!
ŞI cine afară să-l arunce poate?!
Văzându-mă pornit spre pumni
Şi-a ridicat brusc mâna,
Cu cinci degete: columnil
— Hei, nepoate (Mi-a zis el)
Nu'ncepe balul.
Ţi-e truda 'nzadar.
Eu sunt tâlhar,
Şi „ca să-mi stâmpăr ura,
Te-am furat şi te-am făcut pocalul În care,
Din sfidare,
Îmi torn cotidian băutura
ŞI cu sila, cât cred eu, tot ţie Jl-o daul
Ml-eşti slugă!
Deci fac din tine ce vreau!!
Zâmbet nebun,
Ţine minte,
Iţi revărs peste zâmbet Sau cu tristeţi te răpunl...
Mânlle, negre nalnte,
1 s'au fă (Cut de fum.
— Uneori ţl-s caldarâm de drum,
Din drumul mâncat de cuile tale care mi s'au înfipt nemilos în şale;
Da! Dar nu al tău Ci sângele meu

Se preface în norii... (de praf!)
■Pe slava cărora,
Eu,
Te-am pus: Filosof ş| Geograf! Troglodiţii îţi zic: împăraţi!
ŞI tu, tuu, încă odată: ml-eştl argaţi
La asta, fără să-mi dau seama.
Mă apucă teama şi îl zic, cu bine:
— I Mă Iartă străine...
Mi-e cugetul greu...
Nu} I-am făcut nici un rău...
Eu nu te-am vătămat cu nimic!
— I Ha! Vîne regele Pitic
CAlare pe o frunză
ŞI, ca'n graţii să-mi pătrunză.
În mână, isteţ,
De'mpăcare,
Are,
Steguleţ!
Hahahal Hahaha! Hahaha!
Hahaha! Hahaha! Hahaha!
De râsul Iul a râs şi casa.
Din loc s-a mutat masa.
Cine e şi ce mal vrea?!!
N ochi îl ard doi bani de viorea. Acum e bun şi e blând, parcă.
Mirat, să surâdă încearcă.
Mâna I s-a făcut de lumină.
Pe buze visător alină Un noian de dureri.
— Eşti fratele meu de azi şi de eri..
Mi-a spus încet. Apoi a plâns.
În mine un gând prăvălit Mi s-a stâns...
— Setoşi după vis (într-un târziu mi-a mai zis)
Şi neogoi,
M'ajl chemat,
M'aţi strigat în toate dorurile Şi pretutindeni storurile Tot voi,
Spre a fi dat afară Ml le-aţi deschis...
A! Vitolul doarme încă. Îar clipele curg!
Plec. Mă prezint: sunt amurg într'o gură adâncă...

Scrisul are aspect cuneiform şi mNe necunoscut. La col} ul stâng, sub ultima strofă, autorul a Indicat, cu litere mici: Elburog, la răsăritul soarelui. (de ce Elburog, capitală de odinioară a celui mal însemnat imperiu din extremul orient? Simbolic?!...)

CINEMATOGRAF

Ecranul, sfâşiat de furia Iul Sugor, s-a reparat a doua zi. Reprezentaţiile n'au fost deci întrerupte. De atunci am fost la atâtea filme că nu le mai ştiu subiectul. Mal ales decând nu Iau în mână creonull şi rău fac. Da. Câte castele de chibrituri n'aş fi putut să-mi edific.

Orice reproş, însă, e tardiv. Manivela zilelor perdute nu se mal întoarce pentru a relua cusătura întreruptă demult.

(Deschis meditând, sunt sigură de Inutilitatea acestui proces Imposibil. Maniera stărilor mintale se confundă cu râurile care dispar falaclos în nisip!)

Observ că am un mers dialectic centrifug. Alineatul anterior mă împinse în gura unei paranteze cu margini Insesizabile. Eu plecasem la cinematograf, ca Invitată a lui Zait Ramun şi a Alei. Bion a fost abil înlăturat din program.

Să conserv în cuvinte ce am văzut?! Ezit! În compotul acestui caet n'ar avea rost moravuri care au înlocuit parfumul plăcerii de a fl cu realităţi mefltlce!

Îmi cunoscul strămoşii, într-un film de răsboţl stupldl Asistai la activitatea mitralierelor, a tunurilor, a gazelor. Luai la cunoştinţă cum sboarS Tn aer mâni, picioare, capete de om. Văzul nori de avione combatante, plloţ! Carboniza)!, sfâr- şlrl în sârmele ghimpate, scufundări de crucişătoare, omoruri demente. Pe toate le văzul. Văzul contraste. Văzul cauze. Văzul triumfători.
Văzul învinşi. Văzui valori. Văzul elite. Nu mal pot să-i suport

I I I

TRISTEŢI

Nu-ml vine somnul. Mii de baionete alearyă prin ochii mei ca să-mi străpungă pleoapele închise. Tresar Intermitent de iminenta aceluiaş pericol repetat. De câteva ori am aprins şi stins lumina. Fără profit.

În cele din urmă m'am refugiat în bibliotecă. Acjiunea masacrului care îmi provoacă insomnia s-a petrecut la anul 312, de la invenţia automobilului, şi voiam să văd cum 3 judecat acea epocă. Catalogul cărţilor e lung. Il răsfoesc în căutarea unui titlu calm. Istorie, istorie, roman, critică, geografie, estetică, roman. Lirica lui ţn'ar Interesa! Caut. Avy Moria, poezii. No. 257. Scot volumul...

Deschisei la mijloc. Citii, în cap, un şir de majuscule placide şi începui să scandez nu>!:

Melancolie.

De câteorl Din albastrele clcorl Făcându-mi cărămizi-petale
M'am trudit de mi-am zidit Pereţi cu arcuri ogivale Peste cari,
Olane rari,
Am pus corolele de maci,
Iar sus un turn să nu-l mal faci.
Trecea pe strada lume densă,
Între glumă şi ofensă,
Când Imagini de sineală Mi-au gătat această catedrală.
Lin,
Apoi un clopot-crln Pe credincioşi ml l-a chemat,
Mi l-a chemat,
La slujba el neîncetat,
Pe credincioşii care îmi vin şi-s morţi,
Pe cel ce râd şi cred că-s vil,
Pe credincioşii Fără porţi La casela pustii,
Pe credincioşii fără sare.
Fără pâne,
Fără azi şi fără mâne,

Fără zel cu Inimi de compot.
Pe credincioşii fără dascăl, făr' preot,
Pe credincioşii trişti că din făcut de sară? Vor dormi afară,
Cine ştie, sub un hotel-pod,
Gătit pentru cel buni,
Gătit pentru nebuni.
Gătit pentru norod...
Tu floare sacră de cicoare,
Rupt de trudă şi sudoare,
M'am silit,
de ce aprins, de ce smintit,
Ca să zidesc, din cărămizile-ţi-petale. Un deget acuzând spre ceruri În făptura revoltatei mele catedrale?! El, sau poate,
(Naiba mai socoate!)
Dintr-un turn-siringă, seruri
Eu am vrut să dau simbolurilor slabe
ŞI deasupra babe?...
E un an de-atuncl.
De când m'am chinuit Necontenit.
La mine, stanţele
Îşi trimiteau la suprafaţă cutezanţele,. Abundent cum creşte iarba'n lunci,
În anii ferici}! Cu ploaie...
Mult... E mult... Atunci,
Nici coasa scrisului,
Cu Inimă de stâncă,
Nu intrase încă,
Fâşâlnd şiroaie Paralele,
Printre ele.
Da. L-un an de-atunci.
Dar l-un an-floare,
An purtat în zi de lucru,
An purtat în sărbătoare,
Ca la urmă să-I arunci Din cheotoare...

Pe ocheţii de la ferestrele bibliotecii apă ruseră lumini de dimineaţă şi invers amurgul co borî într'o „gură adâncă".

Caetul Linùei se terminase aici.

Placa scolastică de ardezie reclamă virtuţi de atlet. Mâna oricărui elev începător îşi dă seama că pentru cea mai uşoară literă, la întâia încercare, ai nevoe de puterea lui Strâmbă- lemne.

Iniţierea în scris e o sudorifică luptă cu me- talul refractar. şi dacă vreunul din semnele alfabetului mai are maleabilitatea plumbului, cele multe sunt de oţel.

După un an, când durităţile degenerează la rezistenţa pastei de făină, degetele antrenate, însă, n'au decât să spună că nu liniile de fier şi-au pierdut severitatea. Unde mai există un asemenea miracol?! Ar fi cazul să se protesteze chiar! Ci altceva! Că forţa musculară a elevilor a ajuns atât de tare, încât recalcitranţa oţelului
Ll-e jucărie.

Susţinerea ar fi veridică. Între încordare şi încordare deosebirile rămân exterioare. Cotiturile aţei cenuşii a vârfului de creon, pentru Ig «noranţi, în cazul cel mai atenuat, e acţiune de nicovală. A-l contesta realitatea, prin înscriere în fals, simbolizează un hal de miopie pedagogică, pe care nici supremul număr de dioptri
Nu-l înlătură. Creşte energia, nu greutăţile, şi, mensual, şcolarii îşi adaugă straturi de giganţi.

Mitul lui Strâmbă-linli angajează tonalităţi de poveste. În timpul acesta, caligrafia aproximativă a unei singure litere poate fi un triumf legendar. E mic lucru să-l faci pe a? Pe b? L Pe i?! L Pe z?! L! Ce înţelegi tu dacă răspunzi: da! In-toarce-te la tăriile tale de odinioară şi încearcă... Al văzut?! Inelele din carte la tine nu se încheie. Tot ce-i drept nu-şl caută de drum, cl apucă pe- delături! Unde laşi că mai sco {I şi moluscă ta de limbă în ajutor! Exagerez?! Ţi se parei E mai uşor să tal o pădure decât să-l torni pe h vo-i Iubii...

Unu e de acord. Faţă de acest mod de a învinge ostilităţi formidabile, caetul el nu conţinea nici parodia unul simulacru. Uterele fuzionaseră pe nes! M} lte în cuvinte şi astfel se terminase aventura mirifică a fetiţei uriaşe în faclIltăţr fastidioase: substantiv, adverb, adjectiv, verb, conjuncţii. Avusese o de ce pţie. Exordiul grandios se continuă insipid, ani Tn şir.

Tot timpul durase ca o criză. În febra el, o singură întrebare fixă îi rezuma şi maladia şi diagnosticul: unde-l Strâmbă-llnil?

Unde-I?

Pierise cu el şi romantismul spiritului propulsivi O mentalitate. O dinamică Irezistibilă, căreia î] succedă drept revers: contemplaţia şi picioarele I se opriră în loc din fugă. Sensul ori

Zontal (suprafaţa) fu înlocuit cu linia perpendicu* Iară, în adânc, printre texte calme. Cu încetul prinseră a I se părea Interesante şi ele.

Cu toate acestea un Imbold răutăcios modela, din Ipoteticul lor profit, forma semnului de întrebare. Deocamdată Unu căuta propoziţia după care să-l aşeze.

Caetul îi deschisese problema.

Cultura are, Incontestabil, o tendinţă. Să fabrice sticle de „compot", stabilise ea într'o „caisă". Dar din om ce să formeze?

Ideile au efect frigorlfer asupra caloriilor afective. Ele se exclud. În daună sau nu, ea nu hotărâse încă. Din antagonismul lor i se licărise doar o. cale către un fel de a fi boreal. Raţionamentul preferinţei zăcea în intimitatea domeniilor. Sentimentul e forţă variabilă, oarbă ş| devastatoare uneori. Cugetul organizează, glacial şi persistent.

Caetul el pe cine promova? Cui I se adresă el? Pentruce întortochiase atâtea făpturi grafice?

Sub domnia Iul Strâmbă-lInll recoltase victorii. Crestăturile ultime însă n'aveau trofee.

Înainte fusese legată de expediţii supranaturale care subjugau minuni. Fusese legată! Iar de când a priceput că Impresiile avute sunt similare mediului de carton şl-a înregistrat tot ce-l trecea prin simţuri, din ce în ce mal rece.

Spre lumina acestui focar, în care se con-

Trăsese ţinuta Linùei faţă de universalitatea feno. Menelor, convergeau dealtmintrelea şi şoaptele despre independenţă ale Alei, spuse ca un cântec de leagăn, până când q fura somnul, seară de seară.

Eşti neatârnată dacă te înveţi să nu ţii la nimic, nici chiar la eul tău, dacă desconsideri plăcerea care te leagă de subiectul Intrat în câmpul conştiinţii, dacă tinzi să reţii, din orice întâmplare, faptul pur...

Aflase, târziu de tot, antipodul mitului de ardezie.

Hotărî că nu se va mai incomodă cu dorinţl, cu regrete, fiindcă sufletul nu-i permis să conţină balast.

În acest fel visa Linù să-şi transforme corpul în simplu aparat de percepţie şi să accentueze cu alegoria purpurei festive a gândului Eliberarea el.

Plecase înspre nord...

Gimnastica scrlpturală din caetul e| o sfătuise

Concluziile la care sosea Unu se păstrau că dogmele, printr'un ceremonial sincer şi inalterabil. Poseda mai mult decât suficientă răbdare de a duce până la capăt o experienţă, oricât de lungă ar fl. Cuvântul el nu se strică. Niciodată. El fiind numai anulabil de altul care aducea virtuţi superioare.

Răsăritul noţiunii de Eliberare fu imediat asemenea venirii unul monarh cu metode Inviolabile de guvernământ.

Victimele căzuseră succesiv, plecând de la noţiunea labilă a „eu"-lul el, care trebuia răpus primordial. Ca să evite Inutilitatea erorilor stupide, purcese la descojarea aparenţelor lul, cu intenţia de a-l face, mal ales, analiză în miez. Deşi învelişul 1 s-ar putea confunda cu durerile şi extazurlle asociate existenţii epidermice, Linù, pentru a-şl tăia sleş posibilitatea controverselor, admise că sistemul nervos îndeplineşte rolul sârmelor de telefon! De aceea el nu se cuvine să albă impresii. N'ar fl caraghios să auzi microfonul protestând în contra convorbirilor suferite sau cum îşi glorifică fericirea de a fl fost cândva transmitentul vocii cutărel celebre so-

Pranel Cât de scandalos s-ar urca produsul perturbaţilor în bună înţelegere dintre oameni, în eventualitatea dată ca exemplu. Figura fizică a Linùei nu era decât o Instalaţie fără personalitate, care îl comunica diverse mesaglI poştale, de la contururi plastice, jmaginl, sunete, stomac, sfincter, cord.

Marginile eului pornesc de unde se termină activitatea Intermediarului cu rolul mecanic stabilit.

Reveni la ea. Adică la eul el, întrebându-se ce-l el fără planul subiectiv, fără cutia de rezonantă a corpului care ar refuza să-l mal împru- mute timbrul. În orice caz, ea nu încetează de a fl. Dovadă e că, deşi îl înlătură, cugetă. Cum? Nu sferic. Nu limitat. Astfel ea şi universul nu sunt două

entităţi. Ci una. Între ele nu Intervin desblnări, forte adverse şi tendinţe Inamice.

Eul cunoaşte efemerul, trecerea, moartea, fiindcă el e un conglomerat de Iluzii Instabile.

Non-eul e negaţia atributelor clipei. Pentru el viaţa nu e dans subcutaneu, cl realitate lipsită de preferlntl, de ură, de mărginire.

Eul separă. Non-eul confundă. Unul e sensibil. CelAlalt indiferent. În eu palpită egoismul. În non-eu pluteşte, pacific, eterul gândului suav. Pretutindeni, Iar oamenii nu mal au pronume personale, toţi perzându-se în aceeaş melodie cosmică, Intonată de veşnicii, pentru a f| bun comun, dealtfel.

Se va atinge oare şi această utopie de către ■Indlvizi? L...

În explorarea flln|II sale Linù atinse un adevăr: că ea fusese periculoasă arhitectură de Iluzii. Erori cu rădăclnele în sânge o sfătulseră să se simtă determinată în toate dimensiunile. Cineva îl înălţase un castel fără uşi, în care trăise de când s-a născut. Singurul privilegiu al evadărilor din solitudine îl erau numai două ferestre, aşezate la mansardă, prin care putea ajunge acolo unde locuinţa el nu-l permitea. În raport cu Vitolul, cu Seida, cu Ala, cu Bion, persoana el avea pereţi opaci şi surzi. Iar soarele nu răsărea decât pentru eal Globul pământesc nu se crease decât pentru ea! Frumosul nu exista decât pentru eal Dincolo de acoperişul acelelaş monotonii, nu încercase niciodată să treacă. Îşi închipuise că în afară de el nu-l nimic? Ar fl nedrept s'o spună. Activitatea casei îl legase mintea şi o falsificase. Adică eul, acest regulament interior al mărginirii Individuale, pe care oamenii ŢI Iau drept lege sacră a existenţii.

Respiră ca în piscul unul munte atins după urcuş greu, şl, contrar firescului, închise[1] ochii. O năpădi un negru adânc şi Imaterial care părea boltă de cer peste un glob interior. Apărură cinci sini de raze roşii, imaginar. Porniră grav, în gând, sunete. Simultan, în coiful portativului, văzu profiluri de melc cu făptura în per-[1] pendlcular, excortată, din ioc în loc, de bemoli, becarl, dieji.

Balet gasteropod!

Viori...

Harfe...

Cor...

Alunecări... Alunecări... Linii... Ro] i: care vin... Se opresc.

Cineva, nevăzut, deschide o uşă de vagon.

Nu coboară nimeni.

Priveşte în jur... Recunoaşte locul: e în „gara de tinichea". Ce caută aici? După atâţia ani, în Dancavur?...

Trenul se mişcă. Pe sticla primei ferestre trece un melc... Râse. Un melc. Ar fi vrut să-l sperie cu stropi de ploaie! Desigur că prostul fugia în el! Dar unde călătoria?!

În aceeaş zl seara, mergea printre lume. Singură. Spre ce ţinte? Fără scop. Asociaţiile de idei i se legau dantelin. Nici o lipsă de fir nu-i oprea preocupările cursive. Toate nimicurile

din ochii ei luau forma unul motiv: paşii, vorbele auzite, forfotul, şi aveau continuitate de roman. Citea deci. Artă? Întrebarea e dificilă. Dacă răspunde afirmativ, va trebui să tragă o conse- clnţă care te ridică, însă, în acelaş timp, te şi angajează. Anume, că ea nu mal face lecturi din Utere, cl lecturi din oamenl-litere, gesturl-litere, pelsaje-litere. Dacă răspunde negativ se umileşte. Dealtfel definea, ca pe o certitudine, faptul că îi trec prin văz pagini vil, pe care le urmăreşte după un alfabet bine cunoscut. Totuş timbrul esenţei lor îl părea confuz, fiindcă nu putea încă să confere vieţii în sine sau pastişei acesteia plus-valuta artei. E realitatea o capodoperă, ori o creem noi astfel, cu mâna? Şi pe deasupra lor, ce-l arta? Bucurie pură? Tristeţe pură? Seninătate pură? L

E o complexitate nedefinită arta. O complexitate care uimeşte Intelectul şi îl cuprinde în muzică unei vibraţii. În sens pasiv.

În sens activ, arta-l electricitatea morală a operelor. În ordinea firească ea nu există. Autorul ei e numai omul. El singur deţine şi acordă acest fior subtil şi magic, care aprinde inefabile înţelesuri în statui, în pânze, în cuvinte.

Aşadar, ceeace citea ea, pllmbându-se, s-ar putea transforma în artă prin felul frazelor lecturii.

Problema îl părea însă mai interesantă din altă lăture: de ce am ajuns noi la creaţia estetică? Plastic, natură se prezintă ca o cascadă a banalizării, căci ochiul depreciază consecvent, susţinuse Taav. Dar faptului îl corespunde un proces Invers. Când efigia realităţii, în general, îşi toceşte reliefurile, atunci se naşte în noi do* rlnţa de a substitui Icoanei devalorizate un chip în care să Imprimăm, cu elemente fireşti sau arbitrare, sugestia unei lumi neîntâlnite. Adeseori, prezentarea nouă a fost considerată, în legătură cu modelul-mamă, erezie. Cu timpul, au constatat ‘toţi, însă, că ea e un depozit de Impresii, din care pornesc supra-lumi pitoreşti, Iar cugetul plictisit află dlntr'odată teren de acţiune şi plăcere. Peste mesaglIle simţurilor, noi am ţesut al doilea univers, coborât după gusturi care sunt verbele unei conjugări artificiale şl, în serviciul acestei opere, am reuşit să ne schimbăm structură, totaL lată pentruce arta obţinu în mintea Linùei prestigiul celui mal mare pedagog al omenirii.

Ne-a facilitat mersul încă o linie paralelă: setea noastră implacabilă de forme. Dorim, spr» deosebire de restul regnului animal, din instinct, noi tipuri de avioane, de haine, de stiluri arhitectonice şl, pe această cale ne-am duce atât de departe, încât dacă s-ar putea am modifica şi forma şi culoarea cerului, fntr'adevăr?!...

Îşi surâse. Ca după o trezire dlntr'un vis anecdotic în care bolta, lăptoasă acum, de peste acoperişurile turnurilor din Vitol, putuse fl scuturată de oml

La dreptul vorbind, orele i se dimlcau mo- zalcal, în consIderaţlunl de orice specie, şi rare ori se surprindea urmărind aranjamentul interioa- relor sau linia caselor, ca pe o preocupare ex* clusivă. Rochiile ei erau rochii. Pantofii,

pantofi. Moda, modă. Lucruri secundare şi automate, adică. Precum sunt paşii pentru mers. Cu el sosi pe podul care traversează Nivrada, fără ca vreunul să fie înălţat la rangul de scop.

Se opri rezemându-se de balustradă.

Licăreau, în brăclra apel din faţa el, mii de becuri.

Pe ţărmuri, vegheau două cordoane obeze de verdeaţă, până la cotitură râului.

Imediat observă că, în faţa vederii de la picioarele ei, reveriile intelectuale de adineauri îl fugiseră. Tăce şi gândul deci. Pentruce nu şi înainte?! Nu se miră mult timp. Lecţia care o lămuri îşi ducea încet, la vale, oglinda. Metafora îl chemă pe cea mal cochetă slăbiciune feminină: voi să se privească în apă.

Se aplecă.

Concomitent, făcu acelaş lucru şi umbra el.

Dar, ciudat, alături de chipul său mai răsări unul. Apariţia îi aminti Iluziile optice.

Peste puţin, trebui să constate că se înşelase. Lângă ea, se reflectă încă o figură. Cine poate fl? Pe nici unul din pietonii care treceau pe pod, nu-l simţise aproplIndu-se de balustradă. Tresări şl, în locul Imaginilor de Jos, văzu înaintea el un geam negru-vlolet în dosul căruia cineva bătea în sticlă „cu degetul primelor raze"...

Zâmbi.

Umbra străină decoră umerii momentului cu mărgelele unul râs masculin sănătos şi întrucâtva familiar, în dreapta.

Genele Linùei se ridicară cu Interes spre locul emisiunii.

— Acelaş dor acvatic m'a chemat aici.

— Ca al cui?

— Inelele părului, care au turnat de nenumărate ori aur în unda Nlvradei, o ştiu.

— Complimentul a fost marfă preţuită în vechime şi chiar elixir pentru copilele bolnave de cord! Azi, în tactica sentimentală e procedeul care şl-a perdut parfumull...

— Îmi atribui Intenţii Improprii. Pentru a pricepe nedreptatea învinuirii, te invit să verifici mâne afirmaţia mea. La lumina zilei nu vel nega evidenţele, cred eu, în numele nici unul cod de comerţ desuet.

— Nu îmi închipuiam atâta comoară pe capul meu.

— Şl acum dacă ştii că o< al ce vel face cu ea?

— Voi păstra-o.

— Eu aş dărul-o.

— Cui? Oglinzilor? Apelor?

— Ochllorl

— Repeţi atacul?

— Repet: ochllorl

— Acest răspuns vrea să fie act de răsboi?

— Nu! Procedeu care încearcă să recâştige...

Ce a perdut. Sau nu se mai poate? Supărările nu sunt evaporablle? L

Se priviră spontan. Apoi îşi surâseră.

— Din contră. Au volatilitatea eterului, zise ea degajat.

— de ce nu mi-al spus-o? L Dacă ştiam ÎJI vedeam, Linù, părul mai des...

— ŞI pei mine?!

— Te ofensez cu o comparaţie: cine vede lujerul florilor ş| nu petalele?

— Intr'adevăr, Intru în stare de ofensă! În primul rând, pentrucă nu-mi place Ineditul acestui stil petalist şi nu-l înţeleg rostul! În al doilea rând, întrucât condamn schisma care are ca obiect preferinţa ta!

— Nu uita că în astfel de caz condamnarea se transformă pentru mine într'o uşă închisă şi rezultatul va fi Imposibilitatea de a te mal întâlni. Aici stă cauza pentru care ml-am luat ca amulet părul tău. Din el îmi voi fabrica multe chei de aur şi cu ele voi deschide lacătele ruginite ale discuţiilor părăsite. Ml-I dai, Linù?

— Vrei?! Intens?

— Da.

— Refuz... Trebue să refuz. Părul e al meu, afirmă ea şiret. Chiar să ţl-I ofer, simbolic (după- cum ştiu că îl ceri) faptul ar fl inutil fiindcă el tot proprietatea mea rămâne. Nu ţi-I dau!

— Nici cum îl dai oglinzii? Nici cum îl dă- duşi Nivradei?

— În chirie optică?

— Să admiteml

— Nul Nu îl dau!

Pentru prima oară de când începuse acest dialog, Linù se mişcă, dansând. Până acum stătuse fix şi cumpănise replica la cuvinte care erau laţuri, bineînţeles numai că joc verbal. Şi înlăturase toate cursele, mlrându-6e de tonul ei defensiv scos în luptă, întâia dată, dlntr'un ungher complet ignorat. Se apăra decis. De ce pericol? De nici unul mai la urmă. Atunci care-i raţiunea tuturor declinărilor făcute, cu simulări de capitulare, în câteva locuri, pentrucă în schimb să poată mal sigur respinge avansul părţii adverse şi cu o pronunţată tendinţă Intimă totodată de a provoca o interminabilă fugă de cuvinte între ea şi inamic, când de fapt în negaţiunlle ei simţla cum creşte seva subversivă a realităţii afirmative, corespondent?! Logic, stratagema I se înfăţişa şi fără sens şi Ipocrită! Cu toate acestea, sistându-şi baletul Improvizat, continuă Instinctual:

— Aurul meu capilar, balustrada de lângă noi şi oricare papură de pe pământ, în faţa naturii cântăresc la fel. Fă-ţl chei din acestea două din urmă. Vel descuia tot atâtea tăceri ca şi cu banală, sper că o recunoşti, chele de metal nobil! În plus îţi promit participarea mea la flecare violare de domiciliu şi astfel vom discuta, în locul nostru, despre alţii. Nu e mai bine? De unde prevezi că rămânând la teza ta nu am ajunge să ne certăm? L E preferabil să fim camarazi...

Cu ultima propoziţie, LinCi auzi clinchet de zaruri căzute din cavitatea mânilor şi le zări sorbite de ochi fosforescenţi de pândă. Regretă gestul.

Se uită la „inamic".

Muţise. Parcă un scurt circuit fi scoase din uz lungi reţele de fraze.

— Nu eşti de aceeaş părere? Adaugă ea Inutil.
— Cum să nu, zise el comprimat.
Secundele îşi perdurâ tic-tac-ul şi se sudară
Într-un bloc de tăcere granitic. NIvrada stătu pe loc. Trecătorii Intrară în pământ sau săriră în apă, cât ai bate din palme. Vitolul se dizolvă Instantaneu. Iar Unu şi Taav devenIră două statul, Incapabile de a se apropia sau despărţi în singurătatea de pe podul care încetase de a fi simbol şi devenise soclu, din capriciul neprevăzutului...
Venise în acţiune un decor de fabulă falsificând tot ce trebuia să fie veritabil.
Linù remarcă întorsătura şi încercă să atenueze:
— Doi copil de amidon!
Râse.
— Mal grav, I se spuse. Eu sunt de bronz. Cel puţin aşa mă percep.
— Folosesc întâia ocazie pentru a-ţl demonstra că te înso) esc oriunde pleci. Fiindcă ai păşit în sculptură, eu mă decret de marmoră.
— E unicul nostru refugiu şi îndeosebi acela pe care îl preferi.
— Se vede că avem tendinţă spre monumental. E rău? Acolo caută să ajungă toţi. În fixitatea pletrii, bronzule.
Râse Iar.
— de ce eşti încruntat? Îţi iai rolul în serios nu cumva?!
— Bronzul tace?!
— Nu-mi spui?
— Bron-zu-le!?
L-a prins de mâna dreaptă şi l-a privit în ochi.
— Lasă-ţl soclul! Vreau să plecăm.
Taav a consimţit.
Au pornit.
Ea I-a luat de braţ.
Tăceau.
Pe bulevard curgeau sclipiri de maşini; era lumina măruntă. În faţa lor se ridicau ferestre aprinse pe lungul perspectivei; era lumina mijlocie. Sus ardeau linii siluetale de femei în mişcare, pasări stilizate cu aripi întinse, ziua calendaristică, orologiul; era lumină mare.
Dupăce Linù le trecu în revistă încercă din
Nou să împace pe taciturn.
— Taav, ultima oară, îţi aduci aminte ne-am* despărţit supăraţi?
Schimbarea de plan vindecă bronzul de boala invariabilităţii, pentrucă răspunse ₜcu limpezimea obişnuită a vocii Iul:
— Nu ne-am despărţit supăraţi. Tu m'ai lăsat în drum supărată.
— În acest caz se cuvenea să mă împaci) îl apostrofă ea eliberându-l braţul.
— Peste trei ore am plecat în excursie şi n'am venit decât eri. Lată cauza pentru care ceeace n'am putut face demult am căutat să îndeplinesc mal înainte. Cu succes? (Se uită la ea cu seninătatea lui indubitabilă şi imposibil de

răstălmăcit.) Nu ştiu!?... Dar drept să-ţl spun nu înţeleg prin ce hazard vizita de rămas bun în. Care plecasem n'a reuşit...

— Nu-l aşa că îţi pare şi ţie ciudat?!

Greşise Llnti. Recunoscu.

— Spune-mi, o Invită Taav.

— Ori vrei să mă copiezi numai?

O prinse şi el de mâna stângă, din similitudine calculată, mergând. Linù simţi că roşeşte şi voi să-şi retragă mâna numaidecât, dintr'o pornire reflexă. Nu putu. Fu cuprÎnsă de paralizie (eufemlstă, constată maliţios ea.)

— Dacă mă scoţi din închisoare, zise arătând cu privirile mâna lui Incursivă, îţi spun.

Taav îl satlsfăcu dorinţa.

— Îmi pare ciudat că la camarada ta nu te-<al gândit delocl atacă ea diversionist.

— Deloc, afară de o dată.

— O dată?) Puţini Ş| nici nu am luat la cu* noştinţă. Cum te-al gândit?

— Rimaţi??

— . . .

— Nu al primit nimic?!

— În pilcul mov? L Le-am şi scris în albumul meu! Dacă îmi dădeam seama însă că sunt de la tine, le aruncăm în foc.??

— l…

— Ca să-ml treacă mânia.

— Prin autodafeu?! Din pornire rea.

— În aparenţă. Căci în schimb toată după amiaza m'a preocupat problema scăpării de prejudecăţile pe care deobicel ţi le alimentează fiinţa ta proprie, începu să vorbească Linù serios. Nu crede că predic o lepădare de corpul meu. (Această predică e arhaică şi idloată.) Am tins spre un singur lucru: săi mă pun la punct. Să-ţl mărturisesc în ce fel? Reducându-mi întregul sistem nervos la Importanţa sârmelor de telefon bunăoară sau mlcşorându-mă până la nivelul aparatului de radio. Eu sunt înfăţişarea unul mecanism pe care îl afli Identic în flecare Ins.

— Descoperirea ta e naivă şi târzie.

— Au ajuns la ea alţii mal înainte?...

— Cu mii de ani, întrerupse Taav deplasat.

— E fără însemnătate subiectivă. La astfel de adevăruri, dacă nu ajungi singură, n'au valoare. şi să nu crezi că nu cunoşteam istoricul teoriilor despre egalitatea oamenilor. Îl cunoşteam. Dar era sec. s-a schimbat situajia când ml s-a demonstrat, de la sine, de creerul meu. Adevărul s-a făcut religie...

— Perfect, iar arsul scrisorilor? Glumi Taav.

— Nu e compatibil cu faptul credinţi! Fostule bronz!...

Se întoarseră.

Trecură peste podul întâlnirii şi ex-statulle se plimbară discutând, până la vila Zait Ramun, după reţeta LinCiei, camaradereşte.

După cină se dusese cu Ala şi Bion tn sal» de cinematograf.

Studioul din Vitol transmitea simfonia în re minor de Aet Ramun, un răstrămoş al lui Zait Ramun, mort la anul 4000.

Gongul milenar îşi expuse trena sonoră discret şi în scurt timp apăru la pupitru dirijorul Su Tra închinându-se în faţa tuturor auditorilor lumii adunaţi în săli familiare de cinematograf.

Bagheta magică porni. O frunză parcă de «cedă pâlpâind, în sunete. Mintea fu răpită de frunzişuri de aramă. Plouară tristeţile ftiziei pe care le alină gâlgâit svăpAlat de pârău. Cântecul apel aduse cascade, stânci, spumă. De departe răsări în contrapunctul undelor impetuoase, tă- lăngănit de clopote. Crescu. Până când cimpoiul îl înghlţil într-un dans accelerat.

Neapărat că muşchii fagilor sunt părul Mu- mli-Pădurilor. Încâlcirea lor prÎnsă în lanţul asociaţiilor de idei desfigurează geometricul şi impune linii care se încolăcesc desordonat. Se Iviră şi ei în capul hârcel fioroase, reuşind prin contrastul lor să facă şi mal apreciate melodiile echilibrate de până acum.

Motivul frunzei se repetă. Fu luat pe rând de toate instrumentele. Atmosfera morţii vegetale pătrunse din vibraţii în melodii, din melodii În suflete.

De undeva se furişă aluzia crizantemelor funerare, impropriu. Foile arborilor expiră lin. Se desprind fără strigăte. Pornesc ca un sbor de flutur cu amândouă aripele de jumătate rupte. Cad şovăind. Se opresc. Nimeni nu le îngroapă. De lacrimi sunt scutite. N'au biografie. N'au nume. N'au clădit şi n'au stricat nimic. Au trăit anonim, modest, simplu.

Muzica frunzelor care mor. Stingere fără durere. Acorduri glaciale de orgă de ce ntă. Galben calm. Trecere frumoasă de la fiinţă la nefiinţă. Exemplu de stil. Repaus. Repaus. Repaus...

Contrabaşil coborau încetinind Trecerea, d! - Luând-o progresiv şi arătându-i palpabilltatea totodată. Pieriră. Pauza se întinse ca segmentele unui acordeon mut...

Nu arătătoarele ornicelor sunt expresia timpului. El nu-i uniform. El nu-ţi monoton. El nu e mecanic. Curge, însă variat. Are volum, umbre, altitudini. E Viu. Suferă sau râde. Grăbeşte ori abia îşi târăşte mersul. Da. El e ascuns în rotiţe dinţate, artificial. Timpul adevărat domiciliază în muzică. Ceasul lui e cântecul.

O vioară ciripi ca vrăbiile. Cârâiră viole. Flautele intervenirâ melancolic. Picolo aduse, în glumă, şuer ascuţit de vânt. Se încinse o discuţie între corzi. Oboiul anunţă bătăi în uşă. Se făcu tăcere. Clocăniiurile se repetară. Cornui încuviinţă Intrarea. Se sugeră deschiderea uşii. Violonceiii izbucniră în exclamări. Râseră viorile, afectat. Harfa puse o întrebare. Noul venit, domnul clarinet, fu prompt. Hohoti deavalma orchestra întreagă, mult. Se potoli. Ceştile de ceai abureau volute în flautele pesimiste din fire. Un contrabas află necesar un anunţ. Invitaţii se îndreptară spre fotolii.

Sorbituri...

Urmă o recitare de oboi.

La terminarea el, pistonul se ridică numaidecât şi începu să critice. Întâi, nu-i plăcuse accentuarea frazelo;. Demonstră că tonul folosit nu face. Nu mal insistă asupra pătrunderii înţelesului care nici de superficială nu trebue numită. Ca să impresioneze, cită teorii şi nume cu răsunet academic. Se retrase.

După el se sculă cel din urmă venit, domnul clarinet şi rosti o anecdotă galantă. Întâia propoziţie sili pe viorile prime să privească la viorile secunde. A doua boldi uşor arcuşurile. de la a treia încolo se făcu pe rând ascultat de toată instrumentele şi când spuse ultimul cuvânt, orchestra, de la tobe la picolo-url, leşină de haz, cu excepţia criticului de alamă. Acesta căută să demonstreze că arta veritabilă e străină de râsul convulsiv. Ea se închide între surâs (piscul umorului estetic) şi între plânsul fără sughiţuri şi bocete. Tot ce trece dincolo de limitele arătate e artă periferică, lipsită de valoare sau nu e nici atât. De aceea, din consideraţiuni pur artistice şi pentrucă el, personal, îşi respectă fracul îmbrăcat anume pentru prezentul ceai literar, îl roagă pe domnul clarinet ca în viitor să-şi disciplineze talentul rebel faţă de reguli clasice, care nu vor fi depăşite niciodată, în paranteză ceru scuze de la sexul gingaş: domnişoarele viori, viole şi flaute, dacă indirect expunerea lui le-a atins şi le implоră să-l creadă, cu toată sinceritatea, că el n'a dorit să le ofenseze. Privitor la colegii săi, dat fiind simţul lor masculin impermeabil, declară că a dat cu piatra în baltă pentrucă stropii stârniţi să-| atingă şi pe el.

Viorile şi harfa, vizibil flatate, aplaudară.

Contrabaşil, jigniţi, mormălră proteste.

Trombonul se întinse ca o panglică de cauciuc, de câteva ori.

Iar violoncel» se pornіră să-şi arate sensibilitatea lor contestată, într'o atmosferă care traducea poate amurgul de toamnă văzut de la fereastră de ochi Impresionaţi de muzica frunzelor muribunde...

Dirijorul Su Tra depuse bagheta. Publicul din casa Zait Ramun rămase nemişcat. Ultimele sunete plutiră, după terminarea lor, două minute în plus, între pereţii sălii de cinematograf şi nu ar fi încetat dacă ecranul nu venea cu punctul consecutiv: jurnalul evenimentelor zilei. Din el luară cunoştinţă de cuceririle laboratoarelor. Dancavurul îşi prezentă vernisajul expoziţiei de sculptură. În Ostrugia, oraşul al doilea după Vitol, văzură expoziţia canină. Li se comunicară performantele aviatice, automobilistice şi rezultatele întrecerilor sportive. Pagina model fu copioasă în realizări. Se afişă botezul celui mai nou tren. Un cuplu de balet reconstituit după stilul barocului de pe la anul 300 trezi din somn spiritul documentar. Copiilor l| se expuse tot ceeace s-a descoperit şi s-a creat în această zi, de la începutul lumii până în prezent.

După jurnal se anunţă conferinţa profesorului Gaslpo Ulod, ţinută la Inaugurarea universităţii naţionale din Podolna în anul 15 şi intitulată didactic: „Despre limba şi moravurile poporului asparghit".

— ŢII să o asculţi? O întrebă Ala pe Linù.

— Prefer camera mea.

— ŞI eu albul pernelor, adaugă Bion.

— Ţie nu ţl-e permis să al opinie, îl necăji Linù. Tu trebue să rămâi şi să te cultivi.

— Adormind şi visându-mă, cine ştie, as- parghitl

— Dacă se va întâmpla minunea asta, nu mal ajungi tu profesor universitar!

— Ba din contră vot vorbi şi voi scrie despr» el din experienţă.

— Vezi îţi achiziţionaşi un argument serios pe deasupra. Aşadar rămâi să-l asculţi pe marele profesor universitar Gasipo Ulod, vestitul cronicar al poporului asparghlt?! Bion, prevăd că va fi foarte Interesant. Frazele, concepţia socială şi politică a autorului, erudiţia sa care îl îndemnase să se considere fără jenă, în faţa studenţilor, geniul intangibil al istoriei anterioare şi... posterioare (l) lui, sunt lucruri in-t structive pentru tine.

— Vorbeşti Linù fără efect, fiindcă nu sunt amator de fosile culturale, deocamdată...

Splkearul, care urmă să cltlască conferinţa tradusă, năvăli peste cuvintele Iul Bion:

— Doamnelor şi Domnilor...

— Auzi ce frumos începe? Rosti Linù.

— Eu care am studiat...

— Poftim! Continuă ea.

— ... cincisprezece limbi...

— Modest!

— ... şi am trecutul a nouă popoare în degetul mic...

— Era preferabil în căpi

— ... îndemnat de ştiinţa mea, ml-am luat curajul de a Vă trece în revistă un popor mic pe harta globului...

— Aşa-i că vorbeşte Interesant?! Cum îşi cască gura Impune!

— Impune plecarea noastră! Eu mă duc, se hotărî Bion.

Plecă.

— Felicitări somnorosule. Eşti deştept...

— ŞI nu sunt pretenţios când afirm, spuse profesorul, că fără lumina istorică a condeiului meu, acest neam eroic, brav, extraordinar, dormea pe veci în umbra uitării...

— Necroforul! Îl complimentă Bion.

Butonul apăsat de degetul Alei, care ur->
Mări cu pasivitate duelul fiilor el, opri conferinţa. În acel moment se Ivi ca o surpriză figura Iul Zait Ramun, în uşă.

— S'a şi terminat transmisiunea? Se miră el.

— Nu. Ţine o conferinţă mintea Iul Caslpo Ulod, Iar pe mine nu mă Interesează nici limbajul, nici meritele de ce datului, rosti Bion.

— Şi tu Linii?

— Eu mă slllf să-l conving pe fratele meu că dispărutul a fost savant, dar exordiul conferinţli îmi nimici opera de propagandă.

— Aia?!

— Ea e garda[1] copiilor ei.

— Nici ţie nu-ţi piace să-l asculţi?

— Ţinând seama că e târziu, în calitate de mamă, sunt solidară cu Bion cel somnoros. În ceeace priveşte conferinţa, o las la aprecierea contemporanilor profesorului, pentru a nu greşi.

— Nu e bine să-l negaţi totuş valoarea.

— Absentă, rosti LlnO.

— Superficial poate că absentă. Spre deosebire de voi eu îi susţin utilitatea. Motivul: omul de demult nu a fost, nu a putut fi, cum e cel de azi. Omul de demult a fost egoist, vanitos şi râu. Din primul cuvânt deduci că-l spune pentru scopurile lui. Din cele următoare, din toate, la fel. Egocentrismul acelor oameni avea accente paranoice. în pătura cultă, menţionez. Nu aţi auzit că fiecare biet chimist ori zoolog se considera somitate? Noi râdem de ei, însă atunci megalomania era generală. Lată pentruce e necesar să asculţi conferinţl stupide şi într'o sintaxă xanto- filică. Ce ziceţi, sa mal ating butonul miraculos?!

Se pronunţară succesiv:

— Nul

— Nu!

— Nu!

— În acest caz sunteţi toţi trei recalcitranţi.

— Nu!!

— Nul!

— Nu!!

— Maj trist: rebeli deabinelea!!

— Nu!!!

— Nu!!!

— Nu!!!

— Ori de fapt vl-e somn?!

— Da, zise Bion.

— Nu ştiu, zise Linù.

— Nu, zise Ala.

— Tu Bion culcă-te, îi Invită Zait Ramun. Noi, pentrucă nu ne este somn, trecem în salon.

— Eu nu e permis să vin? Se trezi Bion.

— Ţie ţi-e somn amice.

— Mi-a trecut.

— inadmisibil. Zait te roagă să dormi.

— Bine, mă conformez.

Eşiră din sala cinematografică.

Bion se apropie de Linù şi îi şopti că va asculta la uşă.

— Nu-i permis că te divulg, îi spuse ea încet.

— Dar îmi spui mâne ce veţi discuta?!

Linù făcu afirmativ din cap.

Se despărţiră...

În salon aşteptau cele şase fotolii scunde în jurul mesei pitice. Lumina becului aprins de Linù se vărsă peste ele ca o surpriză pentru pitiţi. Tablourile tresăriră. Perdelele inundară cu intimitatea lor întreaga încăpere şi făcură mai conspirativă atmosfera.

LinCi se aruncă într-un vârtej exuberant de piruete şi stoarse din avarlţia circumstanţială a mamei sale o parodie de aplauze.

Zait Ramun o îndemnă să-l execute dansul pinguinului.

— Mi-l cânţi la plan Ala? Întrebă Linù.

— Cu plăcere, cu plăcere, cu plăcere, se repetă ea copilăreşte.

Dealtfel, zburdălniciile coreografice ale Linùei erau mişcări la care Ala participa Intens, întotdeauna. Fiindcă vedea în ele, îi spusese odată ea, însaş raţiunea mersului. Vioara are corzile pentru cântec. Noi avem facultatea locomo- ţiunii pentru joc, pentru a crea un stil al paşilor, pentru a face din gestul mânii, umerilor, şoldurilor, artă, exclusiv.

Ala deschise pianul şi se aşeză pe taburet. Zait Ramun ocupă un fotoliu şi aşteptă reprezentaţia comandată.

O clapă ştirbi dinţii de fildeş aj claviaturii, la mijloc. Se recomandă un suneMulg. Înainte de a se cicatriza bine îl ninseră câteva acorduri. După ele plecară fulguiri digitale ducând mânile Alei centrifugal, paralel, sau apropiindu- le una de alta.

Linù, pinguinul, îmbrăcat în haină neagră, cu guler alb la gât, plecă balansându-se. Execută o eşire la dreapta. Simetriză aceeaş figură, în stânga. Reveni. Fugi mărunt înainte. Stătu Observă dacă e văzut. Nu e nimeni. Se pregăti puţin. Planul ţinu o pauză care însemna un crescendo.

Tăcerea se rupse însfârşlt.

Şl restul fu dansul pinguinului. Fidel zis: dansul total. Mimică. Mobilitate. Economie a mânllor. Tehnică a paşilor. Fiecare în aceeaş cantitate. Până când obosi. Nu Linù. Dansatorul...

Sunetele clapelor se topiră vibrând. Ala veni lângă Zait Ramun. Fostul pinguin completă sfatul.

— Baletai, rosti Linù respirând adânc. Muzica simfonică mă predispune în acest sens, întotdeauna. Îmi vine să cred că ea dinamizează celulele corpului treptat şi când a cucerit-o pe ultima s-a provocat extazul care la mine se face dansant. Poate e un caz particular. Il deduc din faptul că mie melodia îmi pare desenul unei mişcări. Pe care bineînţeles mă silesc să o aflu la toate concertele. Eu nu pot despărţi notele de o realitate picturală dinamică pe care o visez oridecâteori le ascult. Nu-ml dau seama dacă e bine sau rău. Contrarul nu l-am încercat niciodată. Îmi închipui că muzică fără decorul ţesut de mine perde jumătate din farmec.

— E un punct de vedere felul tău de a privi, incontestabil. Dar punctele de vedere au calitatea că îţi transmit o realitate dată cu care te iden- ifici uşor şi neglijezi posibilitatea altor unghiuri. Eu am altă părere despre nasturii portativelor. Ei sunt destinaţi să încheie un univers specific al lor. Cuvântul nu poate picta pânzele şi nici culorile nu pot face versuri şi scrie nuvele. Nu e pictor acela care gândeşte cu propoziţii şi nu cromatic. Cugetul arhitectonic de pildă e varla- ţiunea unei singure idei: linia. Din ea îşi fabrică profesorii ei subiectul, predicatul complimentele, cazurile,

modurile, conjuncţiunile, prepoziţiile. Muzicianul îşi compune gramatica din melodie şi se închide în mistica acesteia uitând cifrele, vocalele, consonantele. Dacă ar proceda în alt chip ar reuşi să pastlşeze cântece de pasă re, să facă marşuri sau să imite ursul. Ar fi mult? Nimici Un meşteşug relativ. Care nu te cheamă, din gând Tn gând proaspăt, hipnotic, spre tărâmuri suave, ascunse, undeva, e greu de precizat, Tn pământ ori în noi.

— Pinguinul avea altă concepţie. Lui i s-a părut că Ala a cântat la pian pentrucă el să descrie mişcări.

— Baletul e o simbioză în care muzica are rolul ramei, replică Zait Ramun.

Linù se epuizase.

Ala o învălui cu privirea involucral. Ştia că tăcerea el înseamnă capitulare incomodă şi căută să-l ajute:

— Tu Linù cum ascultai concertele?

— În orice caz, nu cum spune Zait Ramun... Bine, dar atunci va trebui să exişti, să cugeţi, cu al doilea limbaj: cu unul melodic...

Problema ridicată în discuţia aceasta cu tatăl el l-a rămas ca un punct de frontieră între două Imperii Intelectuale şl-l fu ultimul moment Important întâmplat la etatea de 17 ani şi de la ea până azi, când, în camera ei, începuse să-şl rezume copilăria...

În seara aceea mai vorbiseră mult. Ala le povesti primele ei impresii despre operă şi râseră, în ter {et, de toate mirările ei naive. Însă restul nu eşlse pentru Linù din dimensiunile clipei şi se îngropase în pulberea faptelor anonime. Tot din motive de mărunţiş sufletesc, nu voi să- şi rememoreze prieteniile pe care le legase, în afară de Seida, cu alte fete. O interesau numai trăsătuiile portretului ei, nu şi celulele în parte care îl compuneau. Omise şi cronica amănunţită a prieteniei cu Taav. În interstiţiul de cinci ani se întâlniseră aproape zilnic. Comentaseră cărţile citite. Analizaseră fiecare eveniment. În vara trecută asistase cu Seida când el şi-a luat licenţa în sociologie. Se bucurară la primirea veştii că e solicitat conferenţiar la universitatea din Vitol. Pilotară, câte trei avioane, de multe ori în jurul globului. Făcură concerte, vizite. Cunoscuse pe părinţii lui Taav, în salonul Seidei. Ţinură după-amiezi în car| toţi trei, şi câte o dată şi invitaţii ocazionali, făceau lectură din operei proprii. Pe marginea lor criticară, con- struiră sisteme estetice şi adeseori scoaseră din bibliotecă şi pe marii scriitori ca să-şi demonstreze, cu pasagii alese, argumentarea.

Unu nu putea să afirme că relaţiile în cari, pe lângă Taav, figura, dar nu ca elefantul, şi Seida, nu erau regisate decât de camaraderie. Modul lor de a fi fusese: escapada cerebrală şi era sigură că în faţa tumultului de chestiuni carj li se iveau cotidian, ca un reflex al mediului, din sute de unghiuri, pentru a fi asimilate, nici unul nu mai avea sex...

Privi sertarul în care se închisese de mică. Peste scrisorile împrăştiate domina „Caetul meu." Îşi întinse iar mâna înspre el şi-i frunzării absent paginile pline de „caise". Unde era

Linù a lor? Sd întrebă inutil. O criză inexplicabilă, îndeosebi nedorită, produse, într'o pră- vălire de suporturi, o zdrumicare zurăită a ei. Parcă ar fi fost compusă din mii de părticele, pe care materia cleioasă le părăsise dintr'odată. Şi nu 1 se lămurea de ce . În negura Imposibilităţii de a vedea, cel puţin un indiciu elocvent, avu cu tot gustul ei de cenuşă, sensajia absurdului. Dupăce îşi reconstitui, în întunericul trecutului, cu ajutorul firului roşu al memoriei, silueta, îl păru şi mai enigmatică atenţia acordată cazului cu Seida şi în acelaş timp dorinţa de a-l pătrunde, în loc să scadă, crescuse vehement.

Incontestabil că flirtul poate deveni medicină pentru dezagregările suferite de mul} l. În creerul Linùei însă el exista numai ca noţiune şi nu o Interesau calităţile acestui aperitiv sexual sau de „vla {ă", şi mat ales nu era capabilă să-t amestece nici umbră în raporturile ei cu Taav, fiindcă s-ar f| acuzat pe sine de neslncerltate. Lor li s-a zis greşit şi triunghiul Isoscel, deoarece ei erau trei cavaleri nesentimentali al metaforei, al frazei muzicale şi al dlscujiel, pe care nu-i lega o aderentă geometrică ci o tovărăşie în aceeaş linie de cale. De aceea misterul deveni şi mal opac. Rajlonal nu afla nici o Justificare pentru Ipostasa el recentă...

O fulgeră însă un gând dintr-un domeniu opus: nu e o intervenţie a inconştientului?! O turburare a imperiului de dincolo de cuget? Un semnal? O comandă? Zorile unei zile noi?!... Admise înfiorându-se... Un necunoscut se proiectase în fiinţa ei şi se amestecă în toate, era clar. Ce voia? De schimba culoarea lucrurilor, reclama autoanalize şi căuta, cu lumânarea, pretexte pentru vinovăţii care nu erau.

Îşi aminti de povestea Eliberării proectate dupăce umpluse „Caetul meu" ca de existenţa unui bec pe care l-ai uitat aprins într-un labirint subteran. Se hotărî să-l revadă... Oricât de naiv ar părea.

Păşi...

În acest moment, picurară stropi cunoscuţi 1e orchestră, de după uşa studioului el. Era începutul Elegiei din opera: „Titro şi papagalul său." Câteva propoziţii. Pauză... Din Inima căreia apăru vocea melancolică a lui Conimo Ingu.

Închise sertarul. Ascultă puţin. Cântecul plângea.

Dar cine-l adusese patefonul după cortlna- uşă? Se duse să vadă. Apăsă mânerul. Deschise şi fu dumirită. O ureche în sus, una în jos. Limbd scoasă. Poziţia: în două labe.

— Sugor! Exclamă Linù.

Sugor îi arătă ceasul legat pe laba stângă. Era ora două»

— E târziu? Întrebă Linù.

Sugor schimbă urechile, îşi retrase limba Tn
Gură, înghiţi şi iar şi-o scoase.

— Eşti singur Sugor?!

Râsul îl trădă pe Bion în ascunzătoarea de după uşa camerei vecine.

— A, domnul regisor! Bravo Sugor! Ai şi asistent!!

Apăru şi Ala.

— Culmea! Exclamă Linù. Un întreg stat major!

— Cu un complicat plan de atac compus pentru lucru greu: scoaterea ta din turnul de fildeş, poate a visurilor, glumi Ala.
— Sper că nu mă bănueşti! Copilă-pAlanjen care îşi toarce tortul înşelător al poeziei, ori ceva similar!
— Scuza e arma întoarsă împotriva el, aşa-l Ala? Reflectă Bion. Stă de peste patru ore la tăcere. Da Sugor?!
— Ham!
— ZI că nu-l adevărat Sugor! Îl rugă Llnd
— E adevărat?! O întoarse ea.
— Ham!
— Nu ţi! Cu mine?
— Tu ţii cu Bion?
— Ham!
— Stai tu că nu ne' mai împăcăm noi. Vrei?!

Sugor privi pe Linù în ochii, schimbă a doua Oară urechile şi-l întinse laba dreaptă simbolic. Ca unui duşman Iertat.

— Am pus pace?
— Ham! Ham! Confirmă dubiu beligerantul.
— Poftim, se pricepe la discuţie! Eu îl credeam prost, rosti Bion.
— Auzi Sugor, tu eşti prost?! I se adresă Unu.
— Nu?
— Eşti cuminte?
— Ham!
— Dar nu te mal Iau adjutantul meu.

Sugor îşi lăsă în jos şi urechea ridicată.

— Eşti cleptoman iremediabil! Îl aminti LinCi.

Îşi retrase limba şl-şl aplecă botul.

— Cu atât mă| mult trebue să-l reabilitezi, pentrucă ştie vorbi. Îţi va fura din convorbirile altora despre tine, părţile care te privesc, it apără Ala.
— E adevărat. Ml-e util. II reprimesc...

Urechile clepăuzlte ale lu| Sugor se înviorară.

— Să te angajez ca secretar al meu? Îl propuse Linù.
— Ham!
— Drepţii ordonă LinCi.

Sugor se ridică în patru labe şi bătu dln> coadă.

— Aşa stal în drepţi?!

Încremeni.

— Aşteaptă-mă în camera mea.

Salută cu laba dreaptă şi Intră pe uşa des* chişă.

Se opri şi patefonul. Bion îl aşeză capacul. Când termină, Sugor eşi din cameră mergând spre el. La un pas stătu şi ridică laba stângă pe care îl era legat ceasul.

— Mulţumesc Javră, îi spuse Bion luându-l.

Îşi coborî laba şi se duse pe unde a venit.

Linù rămase năucă în urma Iul.

— Am Impresia că acest dobitoc se pricepe şi la versuri, grăi Ala.
— Parcă n'ar fl câne... comentă Linù. Înţelege tot ce zici... Ştii Ala că de multe ori ml-e frică să cuget în făt? Iul. Te citeşte din priviri. Sau te simte. Odată şedeam în parcul

bureţilor. El alături. Din gând în gând, mă hotărîl să răsfoesc notiţele luate în acea zi la cursuri. Le lăsasem pe biroul meu. Îmi dispuse) să le aduc. Sugor, fără ca eu să fl făcut vreo mişcare, se uită la mine şi plecă. Nu peste mult sosi cu caetul meu în gură... N'am mal spus-o de teama că nu voi fl crezută. E bizar. Se poartă ca un om de cel mă| rafinat stil... Nici când, nu-ml aduc aminte să fl comis o gafă. Descifrează mal mult decât noi şi e clar văzător. Ce părere al tu Ala? ı se adresă Linii.

Bion prinse patefonul de mâner şi se de- parta.

— Nu am nici una Unu, mărturisi ea. Fiindcă în astfel de situaţii recunoaşterea e singurul mod al eşiril... Ceeace noi primim de la tehnică ei obţin de la natură. Cum? E într'adevăr o problemă cu necunoscute insolubile. Au sistem nervos Inferior nouă şi în general anatomia lor nu ni se poate compara. Cu toate acestea presimt lucruri pe care noi nici dupăce le-am constatat nu voim să le admitem... Îţi pare că sunt în contact cu o realitate superioară, nouă Inaccesibilă...

Bion se întoarse.

— Zait Ramun vă aşteaptă la masă, le încu- noştlnţă el înainte de a fl lângă ele.

— Venim, rosti vioi Linù. Sugor a mâncat?!

— Ham! Afirmă canin subiectul întrebării.

Alunele şi mierea, servite la prânz, fură tonice pentru scafandriera L'InCi. Cu fiecare înghiţitură se înviorase şi când reuşi să ajungă la suprafaţa preocupărilor el de odinioară şi cu bună dispoziţie, mintea îl fugi, dlntr'un romantism pe care îl artiflciallză conştient, la Imaginea unei gondole pe valurile acestui trecut decretat mare personală. Îşi închipui cântări marine în aer, pasări de apă, ca decor, zburând şi ur» ţărm pe care sclipeau, departe, case colorate aduse din Dancavur în copie şi puse sub cer albastru pronunţat precum se vede în reclamele cromo- lltograflce ale porturilor celebre. Imediat îşi închise gândul că într'o Ilustrată ş| sorţi să l-o trimită Seldei, în amintirea călătoriei cu yahtul împrejurul continentului Manapal, pe care au Inaugurat-o amândouă acvatic, în batistă...

Sugor, secretarul el, dormea pe covor mâ- râlnd.

Luă tocul în mână şi cufundată în fotoliul din studioul el însemnă cu cerneală verde:

Seida,

Mll de motive dansează în baletul scrisorii

De faţă. Nu ţi le înşir fiind prea multe pedeo- de faţă. Nu ţi le înşir fiind prea multe pedeo- parte şi pedealta ţie flindu-ţi suficient dacă îţi comunic că maestra lor sunt eu. Ştirea nu e nici semni de pocăinţă, nici atentat la curiozitatea ta. E necesară că afişul.

Nu sunt douăzeci şi patru de ore de la recepţia Iul Zait Ramun şi mie îmi pare că s'au strecurat zece ani între mine şi ea. E greu să-ţ| explic în ce fel. Faptul însă e posibil ca desfacerea lamelor unei armonici contractate. Să nu-ţi Imaginezi că pentru e cânta prezentelor litere, afectate

numeroaselor balerine pe care nu le scot din anonimat. Ţi-am spus.

Până aici aventura mea e la gradul pozitiv. Comparativul ei e un paradox. de ce niul Interpus n'a durat decât câteva ore şi cu toate acestea l-a succes să arunce pe ieri dincolo de orizont, Iar pe mine să mă lase desorlentată. Simplu. M'am văzut în film. Seida... Nu cumva exclami: aaa!? El şi? L Tu nu te-al adunat ca mine pe scena unei înainte de amiezi, e sigur. Prin urmare pu- ne-ţl interjecţiunlle în cui, mal cu seamă pentrucă mă însoţeşti în toate peripeţiile. Propoziţia aceasta îţi dă voe să emiţi un tren de a-urll...

Între ciocan şi nicovală suferă ferul. Între mine şi trecut eşti tu. Rabdăl Incandescenţa pe care nu sunt convÎnsă că ţl-o

Provoc... Ciocanul cuvintelor din mâna ta acum. Modelările.

Te valţl? Simţi dureri? Unde?) Nici nu te-am lovit! E numai dansul astfel. Balerinlle obscure au costum de faur.

Când eram mici şi ne sănlam cădeam eu şi mă ridicai tu, cădeai tu şi te ridicăm eu. Azi, Seida ninge şi nu fugim la săniuş. Cad şi nu mă vezi ş| nu mă ridici. Alunec şi numi vii în ajutor.

Balerinelor loviţi în nicovală!!...

Te doare?! Nu te-am bătut pe tine!...

Pentruce a crescut grilaj de fler între noi?! Pe retină nl s-a fixat optica zăbrelelor. Eu n'am dorlt-o. Nici tu. Să ne scăpăm de ea? Jln.

Demult, nu ne venea să ne despărţim. Ţl-amlnteşti discuţiile noastre care aveau coadă de cauciuc? În prezent fraza e rarefiată...

Iuţiţi bătaia voi sclave ale mişcării savante! Se va accelera şi pulsul inimii noastre şl. Imediat, LinCi va alerga spre Seida şi Seida va alerga spre Linù.

S'ar putea să fiu şi altfel! Să mă fac că nu observ. Să trec mal departe. Să las anchiloza. Tu al fl în stare? Eu nu...

Staţi balerinilor şi duceţl-vă după culise! Aţi simbolizat destul! Aţi tropăit destul! Aţi vibrat destul!

Cartea veritabilă începe la sfârşit şi nu se termină niciodată. Sportiv ea e o trambulină de pe care sări în eternitate.

Să nu aplauzi! Detest obiceiul. Lăsărilor de cortină, adică momentelor când înfloreşte opera în tine, nu trebue să le răspunzi cu palme de... anomiac. E brutal.

Unu.

Lăsă tocul din mână şi se reciti automat.

Îl păru că nici nu-| scrie Seldel. Tonul actual nu se acorda cu firea lor deschisă. Cui i se adresa atunci? Poate unei Selde străine, care s» va mira de aceste efuziuni lirice şi nu le va prinde rostul. Dlvlză hârtia prin sclsiparltate până când ajunse la un pumn de confettl, îl sculă pe Sugor din somn, eşlră afară ş| porniră spre Nlvrada.

Nu peste mult, zeci de plute centimetrice plecară pe apă, ducând, ca pasageri, câte un cuvânt schilod, flecare, fără adresă.

Sugor urmărea bătând din coadă flotila pitică.

Se auziră trei lovituri în uşa lui Taav.

— E voe!...

Nici o mişcare.

— E voel repetă el.

— Aşadar e permis? Se mal întrebă de dincolo.

— Neapărat Vony Meninorl Eşti bine prlmitf

— Blnel În acest caz nu deschid. Prefer să stau afară.

— Dacă îţi produce plăcere, fie.

— Discutăm prin uşă... Original. Tu ştii că pe mine mă plictisesc formele uzuale Taav. E banal să şezi în fotoliu, nas în nas, şi să te faci moară verbală.

— Am părere gemenă Vony! Tu rămăl afară...

— Bine!... Adică nul În acest caz plec!

— de ce Vony?

— Luminos ca zlual Mă Indispun oamenii care au părerile mele.

— Eşti dificil azi Vony. Al dormit rău?

— Ce întrebare! Aşa e firea mea: subtilă. Caut finele, raflnerll, nuanţe submlcroscopice...

— Şi le aflaşl dincolo de uşă?!

— Fără îndoială! La tine în cameră aş privi la tablouri, oglindă, statuete, covoare... Lucruri vechi, cu două cuvinte. Văzute şi răsvăzute. Nimic nou. Postura prezentă e Inedită.

Să-ţi fie de bine, cu atât mai mult.

— Bine... În acest caz, pentrucă te bucură, rămân pe ioc.

— Nu doreşti să-ţl ofer şi un scaun?

— Dacă ml-l dai fără ca să deschizi uşa, dai

— Imediat... L-ai primit?!

— Sigur! E admirabil. Vino să mă contempli.

— Nu mă interesează mutra ta Vony, drept să-ţl spun.

— Taav!

— ZI!

— M'am întâlnit cu cineva pe bulevard.

— Şl?

— Te priveşte...

— Cum?!

— Mi-a dat o scrisoare pentru tine.

— de ce nu m! - O predai?

— Poftim!... Al prlmlt-o? L

— Iţi mulţumesc Vony! Da!... Aşteaptă-mă până o tal. Ţl-o citesc şi ţie... Ascultă!

— Ascult!

— Vitol, ia anul 10.000. Taav, nu te supăra că te deranjez. Neavând încotro a trebuit să recurg la tine. Factorul poştal care îţi aduce plicul meu mă Intoxică cu interminabile baliverne şi ca să scap de el ţl-l expediez ca dar. Tu fii prudent

Şi} ine-1 la uşă. Urfa. Auzi Vony?

— Te-ai păcăliţi

— Vonyl

— Nu mal auzi?!... Al plecat?

Taav se duse şi deschise uşa.

De afară năvăli o cascadă de râs sincer, iar nasul acvilin al iul Vo. Ny Menlnor (pictor şi prieten), escortat de două tăeturi migdalate, în care scânteiau câte un iris de culoare oţelului sub o frunte oblică decorată cu păr negru, intră la Taav în casă ca un portret sortit să schimbe subit în bine atmosfera camerii.

— Secrete!... Îţi aduc secrete, rosti el conspirativ închizând uşa. Dar în prealabil te rog să- mi divulgi cum te-ai simţit la recepţia Iul Zait Ramun.

— De unde ştii că am fost acolo?

— Secret!

— Pentru mine iar e secret!

Vony Menlnor începu să se plimbe.

— Că ai fost?

— Nu, că am fost ori nul

— Ocupă loc Vony.

— de ce ?

— Pentrucă să compensezi felul petrecut în • anticameră.

— Detest şederea.

— În consecinjă nu eşti bun de pilot.

— Face robotul pentru mine.

— Nu e suficient... Beţia aerului stă în degetele tale.

— Beţia aerului? Lupta cu vidurile şi cu frigul I

— În ea e secretul navlgaţlunli, sus.

— Invoci şi tu secretell... Pentru simetrie?!

— În scop mal înalt! Vreau să te convertesc...

— La religia azurului?

. la cultul fotoliului întâi şi după aceea restul vine... în zbor.

Vony Meninor se opri privind spre ferestre.

— Un accident?! Se Informă Taav.

— Mai grav!... Tortură unui secret cosmic, pe care nu sunt capabil să-l deschei, mărturisi Vony Menlnor serios.

— Arată-l.

— Taav... Cunoşti de la recepţia Iul Zait Pamun problematica civilizaţiei de mâne. Admiţând că există globuri pământeşti în univers pe care cresc plante şi animale, tu ce crezi despre viaţa de acolo? E Identică în raport cu a noastră? Broasca e broască? Măgarul oriunde are urechile lungi?

Taav fu surprins.

— Din analiza aerollţllor şi spectrului solar s-a constatat că toate corpurile cereşti au compoziţia la fel Vony. Din această premisă nu-i greu să tragi concluzia. Unde sunt oceane afli şi rechini. Fiindcă acelaş mediu va produce fatal aceleaşi creaturi.

— Simpatic! Dar ce ar fl să nimereşti în plin miocen un glob pământesc?) Sau când descinzi din avionul-rachetă să te întâlneşti cum s-ar zice într-un limbaj patrupedic: bot în bot, cu un megalosaur!

— N'al avea decât să-l întinzi biletul de vizită.

— Iar el, din spirit de ospitalitate, cu siguranţă că te va Invita Instantaneu să-i lai un inter- view gastric şi precum e uzul, în asemenea situaţii, tu vei urma Itinerarul triumfal de care se bucură unanimitatea gazetarilor de curaj: îl vel eşi pe sub coadă, peste o zi, două..

— Eşti fantastic Vony! Şi ca preţ a calităţii rătăceşti o convorbire în digresiuni. Pe mine mă frământă altceva, strâns legat de nedumeririi» tale cu „urechile lungi"...

— Pardon!...

— În domeniul chimiei anorganice şi organice eu îmi închipui că nu te-ai putea împiedeca, pe nici o palmă de pământ, de mistere. Nu tot astfel cuget despre viaţa spirituală de pe alte globuri. Presupunând că şi ele ar fi de etatea solului nostru şi de suprafaţa lui, se naşte întrebarea dacă mersul culturilor ne este paralel. Gustul oamenilor Ipotetici de acolo oare, în cazul când de fapt ar exista, s-a cristalizat, după mii de ani, ca aici, în romane, în simfdnii, în şcoli, în tehnică?!... E singurul lucru care mă interesează până la incandescenţă pasiunii, de mult...

Vony Menlnor prinse momentul.

— Taav, chestiunea asta e palpitantă pentru fiecare cetăţean al lumii. Chiar de aceea am venit la tine!

— A, numai de aceea?!

— În împrejurări similare şi tu ai fi activat în acelaş mod... Uită-te! Exclamă Vony Menlnor, întlnzându-l un ziar. Sunt câteva minute de când apăru.

Taav luă calm ziarul.

— Ce-i în el?

Îl desfăcu. Aruncă ochii peste titlu: „Vitolul seral." Din jos: „Noua tentativă de sbor Interplanetar, pregătită de profesorul Zait Ramun." Uită subit că Vony Menlnor e de fată şi se apucă să citească febril: „După atâtea încercări eşuate, în ultimele milenii, privitor la stabilirea unei linii de comunicaţie cu o altă planetă cerească, mintea omului n'a cedat şi noi avem favoarea sorţii de a vă anunţa că marele eveniment despre care a vorbit nu demult, în faţa microfonului, Grenuv Tamin, se va produce în curând. Cunoscutul profesor de fizică de la universitatea din Vitol, Zait Ramun, a terminat, în colaborare cu cel mai de seamă ingineri, avionul-rachetă destinat să încerce în istoria omenirii încă o avântare temerară înspre cer şi a stabilit cu ajutorul astronomului Livsn Graenot ruta pe care va descrle-o aparatul printre astre. Obiectivul sborului e planeta Adariaga, situată în constelaţia Sunldlel, la o depărtare de 3 ani lumină de noi. Harta de mal Jos indică poziţia planetei.

Ţinând seamă de iuţeala avionulul-rachetâ care e de 1,200.000 km. pe secundă, deci de trei ori mai mare decât viteza luminii, distanţa arătată se va face într-un an terestru. Avionul va fl condus de un pllot-observator, care va fi ajutat de roboţi şi va putea zbura douăzecj de ani- lumină.

Viteza aparatului, în contact cu atmosfera, se va putea micşora brusc până la două sute de kilometri pe oră.

Bine înţeles că hrana pilotului e condensată în pilule.

Data lansării avlonulul-rachetă se va fixa zilele acestea fiindcă pilotul, care va accepta riscul şi măreţia unui astfel de raid, are nevoe de Instrucţiuni speciale privitor la harta ce~ rească.

Sborul se va face cu ajutorul energiei unul kilogram de fler supus acţiunii de demate* rlallzare. La întoarcere pilotul va folosi acelaş procedeu.

Comitetul organizator roagă deocamdată pe amatorii piloţi să se prezinte în strada Uoro nr. 9, pentru a fi examinaţi de o comlsiune, în acest scop. Detalii:"

Taav se opri aici. Între sprâncene i se formă o tăetură.

— Vony! Exclamă el.

— N'am plecat!

— Eu mă anunţ că pilot pentru avionul- rachetă care va pleca spre Adarlaga! Mergi cu mine?!

— Eşti nebun?! Mi se pare că în loc să citeşti ţl-al închipuit că literele sunt ciuperci, le-ai mâncat şi ai deraiat! Adună-ţ| minţile Taav, că dacă nu brontosaurll nu te vor pune în farfurie!

— Atunci aşteaptă-mă. Mă întorc cât se poate de repede.

Plecă strângând în mână ziarul.

— Taav! Îl zise Vony Menlnor.

Închise uşa.

— Taav!... Taav!

Nu-| răspunse.

Strada Uoro nr. 9! Coborî în fugfi pe trepte. Simţi că-l vine cald. Când ajunse printre lume. Crezu că nu mai răzbate. Se impacientă. Vână locurile unde aglomeraţia e mal mică. Ocoli oameni. Coti la colţuri. Sosi. Strada Uoro nr. 1, nr. 3, nr. 5, nr. 7, nr. 9! S© Informă. Observă: „Comitetul organizator al zborului Interplanetar de sub direcţia profesorului Zait Ramun vă stă! A dispoziţie de la orele 16—19, etajul I, camera nr. 3." Îşi scoase ceasul. 19 fără 10 minute. Urcă peste câte trei trepte. Intră. În faţă îi răsări o domnişoară.

— S'a mal prezentat cineva? Întrebă el grăbit.

— Pentru sbor?

— Dai

— Nimeni, l se rosti liniştit.

— Foarte bine! Te rog să mă seri pe mine: Taav Liedo, nr. aparatului de televiziune 3459.

Domnişoara luă notă.

— Mulţumesc, îl spuse Taav. Şi eşi.

Când se întoarse acâş, Vony Menlnor era plecat. Regretă că nu mai poate repetă cu el erele geologice. Din mijlocul biroului său îl acostă o hârtie piramidală, cu prestanţă de monument. Întinse mâna spre ea. „Nu. Te supăra, citi el dupăce o desfăcuse, că nu te-am aşteptat. Ml-a fost Imposibil să mal rămân. Fapta ta mi-a scos, din pământ, de la amibă până la noi, în şir, toate lighioanele zoologiei şi în singurătate e neplăcut să vez! Un astfel de exod, în care ţi se arată colţi de mărimea omului, reptile cu ochii roşii şi pasări rivale avionului. Îţi închlpue la ce literatură al ajunge

cu asemenea monştri. Mie ml se arătă puţin. Tu nu te înflori? Vony."

Inutilă întrebare...

În afară de glob necunoscutul întrece orice încercare de a-l cuprinde. Însă, în acelaş timp, te aştepţi sau la un clocot fioros (de ce, e Im- preclsabil!) sau la un calm pe care noi aici îl ignorăm. Între polii acestei posibilităţi se mişca aventura Iul. Era stupid prin urmare să se sperie ori să se încânte...

Imită inconştient pe Vony Menlnor, în plimbare. şi deşi decretase că preferinţele afective sunt nelogice, simţi totuş, o dimineaţă intimă în gândurile Iul.

Silueta gestului făcut acum un pătrar de oră îl păru deodată simbol. Va atinge cu degetul Iul cerul, îşi şopti el înveselindu-se. Iar dacă va fl zdrobit? Nu-l nimic. Cutezanţa merită orice pedeapsă.

— Taav, auzi el de pe ecran, pe neaşteptate^ Recunoscu vocea Cundrel Liedo. O privi.

— Te aşteptăm la cină, zise ea placid şi dispăru.

Taav se înfăţişă, nu peste mult, mamei sale şi remarcând o lipsă întrebă:

— Unde-i Vltşo?

— Pe terasă, se anunţă, de alături, cu glas barltonal, vizatul.

— Vă comunic o veste, care vă va lua pofta de mâncarel

— Noi hu suntem Impresionabili, afirmă Vitşo.

— Oricât de teribilă ar fl ştirea?!

— Chiar să fie mai mult decât teribilă, supra- licită Vitşo, apărând în uşă.

— Aţi luat la cunoştinţă sborui interplanetar organizat de Zait Ramun?

— Da! Şi? Îl întrebă Gundra.

— Se caută un pilot pentru avionul-rachetă-

Vitşo înaintă spre masă.

— Nu doriţi cumva să vă permiteţi o călătorie de agrement în eter?! Continuă Taav.

— Ideea nu & de aruncat la coş! Aviză Vitşo-

— Unde mai adaugi fericita ocazie de a scăpa de sub tirania anilor şi a puterilor telurice, cari, moment cu moment, descamează pe om de forţe, rosti Gundra invitându-i cu mâna să se aşeze.

Ocupară loc toţi trei.

— Aşadar voi sunteţi gata să vă angajaţi? Voi să afle Taav.

— Fără discuţie!... Aceasta ţi-i vestea, care nu ne-a luat pofta de mâncare?! Se miră Vitşo.

— Nu.

— Atunci?

— Pilotul care s-a angajat pentru experienţa proectată sunt eu.

— Ne pui la încercare Taav? Îl sondă Gundra.

— Deloc! Înainte cu douăzeci de minute, m'am anunţat comitetului organizator din stradă Uoro. Am fost primul.

— Felicitările mele Taav! Curajul tău îmi dă

Accente de mândrie, rosti patern Vitşo. Riscurile îţi pot fl fatale, Însă şi succesul, în care cred, va deschide omenirii poarta la care se bate de mii de ani. Ce zici Gundra? Al fi crezut? I...

Se întoarseră amândoi spre ea. O aflară uşor aplecată şi cu o' imobilitate de statue în expresie.

— Gundra?! Ţie nu*ţ| pare bine?... Mal înainte a| încuviinţat?! Îl zise Vitşo.

— E adevărat, recunoscu ea. Dar de mine se leagă o bucurie şi o durere.

Tăcură. Un început de tristeţe 1© căzu fie- căruia în farfurie, în loc de aperitiv.

— Nu pentrucă Taav va călători pe un an, doi, ori mal mulţi, ci fiindcă... El nu, abrupse Gundra, dacă te-ai supus acestei misiuni Taav, ratific urările tatălui tău!

— Bravo! Sări cu o treaptă mal sus Vitşo. Sacrificiul dă sens existenţii. Te vom aştepta încrezătorii

— Veţi avea ştiri despre mine când volţi, ţinu să amintească Taav. Rămân în contact permanent, şi vizual şi sonor, cu Vitolul. Zi de zl vă voi transmite jurnalul meu de bord. Va fi interesant, nu? La miliarde şi miliarde de kilometri de alc| nu mă voi simţi nici singur, nici departe... Iar dacă se va> realiza visul Iul Zait Ramun, veşnicia se va apropia ia un pas de noi. Bizar aparat e viteza, Gundra şi Vitşo. Să nu vă supere

Că-l zic astfel. Mie îmi pare aparat însă. Unul care devoră timpul şi ucide moartea. E paradoxal?! Înainte de Invenţia automobilului, media vieţii omului era 80 de ani. de la el s-a înzecit, fiindcă în loc de şase kilometri pe oră a făcut şaizeci şi mal mulţi. N'a câştigat omul nlmlc? L Nu l-a fost lui necesar de zece ori mai puţină durată, decât anterior, pentru a-şi ajunge scopurile? Cine susţine, fără a se trezi rtdicul, că un om, în automobil, nu realizează în 60 de ani ceeace pietonul ar reuşi să facă în 600? Dar de atunci! Avionul... Cu două sute de kilometri pe Oră... (Calculaţi longevitatea vieţii. Se urcă de la opt sute la câteva mii de anii) Cu cinci sute, cu o mie, cu zece mii şi, progresiv, până la avionul meu rachetă, cu 1,200.000 de kilometri pe secundă. Înmulţiţi acum anii pe care îl putem trăi! Îl ştiţi câţi?! Hahaha! Nu ne apropiem noi de eternitate?!...

— Ce-i ea? Eternitatea? Întrebă Vitşo meditativ.

— Putinţa de a vedea într'o clipă totul! Eu mă duc spre ea...

— Eşti cam patetic, aprecie Gundra vesel.

— Hahahal Pentru tlnel... Nu vreu să regreţi niciodată pasul meu? Im| promlţi?

— În calitate de cetăţeană a lumii, da!

— Şi ca mamă?

— La fel.

Taav fu satisfăcut.

— Mai mult, te îndemnăm, se entusiasmă Vitşo. De sute de ani eroismul zăcuse la naftalină. Reapari} ia lui ar fl provocat admiraţia noastră, ori de la cine ar fi venit. Fii împăcat...

Cinară discutând despre eventualele rezultate ale experienţei la care se angajase Taav, pasionat. Peisajul ceresc era tabloul de atracţie. Culorile, muzica, senzaţia de sus îi interesa pe el, în primul rând. Asupra lor emiseră ipoteze peste ipoteze între care intercalau cutare titlu de carte, teoria vreunui profesor şi Impresia lor. Intrară în probleme de fizică. Umplură de calcule o coală de hârtie. Trecură în bibliotecă şi scoaseră din rafturi tratatele de astronomie pe rând, unul aducându-şi aminte de un autor, altul de al doilea. Desfăcură hărţile astronomice. Purtară vârful de creon pe căi virgine. Scormoniră tot ce se scrisese despre Adarlaga. Făcură planuri de civilizare a el, în cazul când ar fi bună de locuit. O decretară loc de vilegiatură. Stabiliră diferite nomenclaturi în legătură cu ea...

Taav se retrase târziu. În camera sa, îl întâmpină amintirea vizitei făcute de Vony Menlnor, ca un ban de bună dispoziţie. Constată că-l lipseşte mutra lul. Prinse manivela aparatului şi învârti sacadat.

— Vony! Agrăi Taav.

Li apăru figura pe ecran.

— E incalificabil procedeul tău Vony!

— ? . . .

— Te-am rugat să mă aştepţi.

— I N'am avut răbdare, pentrucă...

— Ţi-au Inundat lighioanele capul!

— Exacţi Aşteaptă că ţl-le arăt...

Veni cu o pânză pe care se svârcoleau, sfredeleau şi rânjeau, într-un tumult uluitor, joa- venile cuprinse în „hârtia piramidală."

— O expui?

— Nu ţi-o dau (ie suvenire pentru avionul- rachetă. Te duci?

— Probabil. Tu?

— Eu de preferinţă m'aş duce la culcare. Mâne... (Cineva strigă: Vony!... Vony!...) Mâne vin la tine!' (I se repetă numele.)

— Eşti chemat. Te dispensez, în seara asta. Dar să mă cauţi întâi la aparat, dacă mă cercetezi, îl preveni Taav.

Ecranul rămase goi.

Pânza. O ai în faţa ta. E albă. Nu-i nici o cută' pe ea. Nici o umbră. Nici o linie. Te Impresionează lăptos cumva. Nu strident. Moale. Ca o mângăere de puf. Privind-® fix, te apucă de pe la claviculă moliciuni care se propagă la coate, la podul palmei, la genunchi, anestezic şi eşti capabil să spui că ţi-e somn. Te desculţi şi te miri că varul e culoarea nopţii. O demonstrează pernele. În spumă lor, te crezi albină într'o coajă de nucă lăsată pe apă calmă. Pentruce tocmai albină? Să nu-ţi pui o astfel de întrebare grea şi filosofică dupăce ţi s'au lipit genele, fiindcă adormi cu siguranţă. E adevărat? „Banana cerului a căzut în unde", îl spuseră bu~ zele automat... Imposibil, îşi zise Taav. Când aţipise?!

— Banana cerului a fugit din unde, auzi «I într'adevăr.

Era Linii.

Golul de lapte, care îl jucase la culcare rol de serenadă fără muzică, se umpluse de umbre, de llnll, de nuanţe, de

tonuri, de lumini. Îşi duse reflex mâna dreaptă peste ochi, sări de pe dormeză, îmbrăcă halatul şi se prezentă la chemare.

— Sunt matinală? Se grăbi să descopere Unu îndată ce fu stabilită legătura între el.

— Din contră! E mal nimerit să se afirme că eu sunt postum, se acuză Taav.

— Orice ar fl, în timp sau nu, îmi permit o întrebare...

— Da.

— Ştii despre sborul avlonului-rachetă „Zait Ramun?"

— Din „Vitolul serali"

— Ce părere ai despre el?

— Una minunată.

— În plus?

— Trec şi peste superlativul absolut!

— Şi deasupra lul?

— Nu mal poate fl nimici

— Eu am ceva!

— Al cincilea grad de comparaţie?

— O ştire!

— Care?

— A! Auzit cine va fl pilotul avionului?

— Nu, slmulă Taav.

— Vony Menlnor!

— Hahaha! Hahaha! Hahaha!

— de ce râzi?

— Hahaha! Hahaha!

— S'a transmis la radio ieri seară!!

Taav deveni gânditor.

— Imposibil! Rosti el serios. Imposibil...

Unu surâse.

— Vezi dacă te ascunzi!... Al crezut că nu sunt informată!

— Eu n'am ascultat ştirile... Dar Zait Ramun ce opinie are despre oferta mea?

— i-a fost surpriză.

— Şi ţie?

— E dificil să răspunzi... Eu m'am aşteptat din partea ta şi îmi pare bine că nu m'am înşelat.

Linù se întoarse în profil, atrasă de o apariţie. Păru o camee pe care gândurile ar purta-o în reverul hainei unul cult. Fruntea placid arcuită, linia nasului drept, văpaia desenului în care I se conturau buzele, bărbia fragedă şi discretă, contrastau, prin claritatea expresiei, cu părul ei inelar, şi îmbinarea lor impunea o inefabilă exclamaţie Interioară. Privirile lui Taav o certificară şi, ca să nu le surprindă LinCi, bruscă momentul în paranteză Indiferenţii valvular, din mândrie şi cu regretul de a I se fi prezentat prea târziu.

— Bion! Vestj ea. Delegatul preocupărilor metafizice! Nu? Sau numai de fizică? Incă nu ml-al lămurit! Îl încunoştinţa ea pe Bion.

Anunţatul veni lângă LinO.

— Resping Taav titlul acordat de sora mea. £u nu sunt nimic...

— E într'o criză de pesimism! Falsifică acidulat ea. Când nu pricepe pentruce avem cinci degete la o mână şi nu cincizeci, cum ar pretinde claviatura pianului şi condiţiile necesare unul progres rapid în virtuozitatea legată de acest Instrument cu gură şi dinţi, atunci declară că totul e fără sens.

Descoperit în parte, Bion se apără:

— Să nu admiţl că spune adevărul. Sunt sclavul nenumăratelor semne de întrebare, recunosc, însă nu am trecut niciodată în lanţurile lor.

— Însfârşit, iată o afirmaţie de masculină Independenţă, pe care o aşteptamdeani de Zile, rosti repede Linù. Nu cumva am iluzii au Ditive?!

— de ce îl superi Linù?! Reproşă Taav.

— Exact, întări Bion.

— Ca să aibă o temă de analizat: cauză că eu îl mânii!

— Pe ea, dacă nu te ofensezi, ţi-o spun numaidecât.

— Te invit.

— Vrei?

— Pentrucă să plec de aici...

— Hahaha! Ai lovit în plin!

— Nu? Spuse jenat Bion.

— Şi în acelaş timp eşti un adversar periculos.

___???!

— Fiindcă Inventezi bombe din nimic!... îmi descoperi o lăture nouă!

— Dacă e astfel, pentru a nu te obosi cu descoperirile, vă părăsesc, spuse hotărât Bion şi voi să plece, cum mai încercase la recepţie.

— Stai că al greşit. Tu ziseşi: pentru a nu te obosi... vă părăsesc. Taav nu s-a plâns de tine. de ce fugi de el?

— Lui îi cer permisiunea de a pleca.

— Dar el nu ţi-o dă, îi spuse Taav. Imj place să discut cu tine.

— Ca s'q dovedeşti vino în vizită la noi.

— Voi fl oaspele tău?

— Numai.

— Accept.

— Linù însă va fi exclusă din convorbirile noastre, ca represalii.

— în calitate de Invitat primesc toate dispoziţiile tale domestice.

— Chiar cu riscul de a te plictisi?

— Cu un amfitrion ca tine?!

— Nu? Bănuiam... Auzlşl Linù? Aviatorul cosmic vine la mine şi vom diseca singuri ce-l dincolo de spaţiu şi timp.

— iar cazi în abstracţiuni?! Îl apostrofă Linù medicinal.

— E adevărat... Cum? Tu îmi consideri boală predilecţia pentru ele?

— Termenul folosit de tine e prea grav.

— Dar eu vreau să ştiu tot!!!

— Cine ţl-o contestă? E permis. ŢI se pune numai în vedere că există teme în cer ş! Pe pământ. Pe cele din urmă tu nu le cam observi...

— Cari sunt?
— Veseliile... Jocul... Mişcarea...
— Da. Ai dreptate Unu. M'am depărtat de drum... E vina mea Taav?... Că m'am perdut?...
— Creaţia întotdeauna merge prin ceaţă şi n'are cale bătătorită... De aceea par rătăciţi aleşii ei.
— Nuu? Dă replicai invită Bion pe Linii.
— Poate că ţie nu ţl se potriveşte această manieră aforistică.

În pupilele lui Bion năvăliră avalanşe de gânduri. Se duse în vag.

— Te-al supărat pe mine? Îl întrebă încet Unu.
— Pentru mine nu se nimereşte nici o formulă... Cuvintele tale au temei. M'am convins şi singur înainte de a ml-o arăta tu, spuse el Tn şoaptă.

Scena trecu într'o tăcere muzicală. Se răspândi încet parfumul corzilor de violoncel în aer şi sufletul muri în vibraţii din ce în ce mal rari, mai scăzute. La capătul lor plecarea Iul Bion fu, ca o pauză fatală, Irezistibilă.

Dupăce eşi, Linù se adresă către Taav:

— Mă duc să-l împac...

Ecranul se stinse.

Taav se îndreptă spre fereastră.

— Amice aventurier, I se strigă, din spate.

Se învârti ca la comandă.

— Vonyf... (Restabili contactul.) Bine că

Apăruşi Vony! Am o pisică în sac pentru tine. Ghiceşte!

— Ai renunţat la sbor!
— Fugi!
— Al comis vreo butadă în legătură cu mine!!
— Sări în apă!!
— lai ore de scrimă pentru eventuale dueluri cu dinosaurll!!!
— Îneacă-te, pentrucă tot la proştii îţi umblă mintea!!!
— Desleagă atunci tu gura cu surprize!
— Vony te duc în Adarlaga!
— Pe mine???!!!
— Am vorbit cu Zait Ramun şf el a elogiat Ideea participării tale.
— Ieftin elogiu!
— Pentrucă îl depreciezi tu!... A spus că e mai mult decât necesar un pictor pentru a prinde cromatica înălţimilor.
— Şi?
— Te-am lăudat unturos.
— Mănâncă-ţl laudele!
— Curajul tău a fost capitolul pe care m'am sbătut să-l colorez cât mal viu. Şi am reuşit. Vony Menlnor are epidermă de erou înaintea lui acum.
— Dar numai epidermă.
— Eşti invitat în consecinţă să j te prezinţi.
— Lasă-mă în pace!
— Vrea să te cunoască neapărat.
— În acest caz îl trimit autoportretul.
— Vony tu îţi închipui că glumesc?

— Fără îndoială. Altcum te-ai compromite... Taav râse.
— Vony! Serioşi
— Serios!
— După masă poţi veni cu mine în vizită la Linù Ramun?...

Vony Menlnor îşi căscă tăetura migdalată a pleoapelor şi baiansă din cap a ezitare.

— Eşti împiedecat? Se informă Taav.
— ' De... Să-ml consult oracolul.
— Scapi ocazia. Pe Linù o cunoşti?
— Din pictura penelului tău verbal. şi personal am vorbit ieri cu ea dupăce am plecat de la tine.
— Pe Seida?
— Din pastelul aprecierilor tale frecvente.
— Pe fratele LinCiei?
— Nu-l ştiu nici din cărbune.
— Pe Ala Ramun?
— Ml-a! Schlţat-o de câteva ori cu tempera.
— Pe Zait Ramun?
— Îl văd reliefat cu guaşa admiraţiei tale şi m! - E familiar din toate buzele.
— Aşadar vl| la o expoziţie variată de desene şi vel fl în elementul tău.
— Eşti încrezut bine!
— 7??
— S'ar putea să n'ai talentl
— Eu... Modelele nu! Te convingi tu.
— încerc... Pe la câte ore?
— Cinci.
— Să te Iau de la domiciliu?
— Punct.

Se despărţiră.

În Vitol, oraşul cu oameni de sticlă, de fler sau de carton (după Impresia fiecărui spectator) Aşteptarea se perimase demult. şi nu numai instinctele s'au emancipat de sub tutela resorturilor oarbe ci şi nervii au fost asiduu educaţi la şcoala sângelui rece. Pe deasupra strada clipei mişuna în cazul dativ fără a lăsa vlduri legate cu dorinţa evadării din ele. Omul e animalul plenltudlnilor. Îl Interesează massa, conţinutul, curentul, în contactul cu ele prosperează ca un elefant de cauciuc în care sufli. Cât nu face un covor pe parchet, un tablou în prânzltor, circulaţia intelectuală şi câte goluri nu umple surâsul: acest simbol al plinătăţii pe care cineva i-a expus pe soclul proverbelor pentrucă să arate că e armă superioară tunului. Deşertul, în schimb, pompează mirajul oazei, ori, în cea mal bună situaţie, psihoza el. E nimerit să se scrie despre ea? Nu.

Dela ora opt şi jumătate dimineaţa până la cinci după amlazi, Taav nu avea să se îngrijească de Ingrediente, străveziu de ce , şi la Jvirea Iul Vony Meninor în uşă întrebă surprins:

— Eşti accelerat?!

Ni

— Nu, tren de marfă! Am trecut cu zece minute hotarul fixat de tine. Îmi închipui că n'ai anunţat ora vizitei.

— Din pedeapsă ar trebui să-fi răspund afirmativ.

Vony Menlnor îşi diluă faţa, mulţumit.

— Atunci te părăsiaml

— Ar fi fost urât din partea ta. Unde mal laşi adausul unei noi probe de laşitate!

— Pentru mine însă chestiunea are însemnătatea unui accident de toaletă. Şifonat e Imposibil să te duci la o expoziţie.

— Numai atât?! E puţin! Îţi aplicăm eu călcătorul scuzei.

— Iar pielea mea primea arsura!...

Faţa lui Taav fu electrizată de acel fluid mistic şi cu simptome roşii, care, trădând fără mustrări superioritatea replicel, îţi face gura elipsă şi trăsăturile tristeţii arc ogival trunchiat, pentru a permite oficierea unei rămăşiţe de limbaj ancestral, cu aceeaş silabă în cascadă şi cu valabilitate Internaţională, întotdeauna.

— Ţl-e uşor ţie, reluă Vony Menlnor pre- făcându-se plouat, să fii erou de după paravan!

— Mai cu seamă după unul pitoresc, precum eşti tu, care n'are nici curajul acestui oficiu!

— E, e, e! Ai răbdare până după bătăile. Ca să seduc societatea mă voi metamorfoza într'urr panou decorativ de roze cu rouă...

— Detest şi roua şi rozele.

— Atunci de urzici? Ne afişăm cu logică de răsbol, făţiş. Vom mângâia cu frica acidului for- mic aspiraţiile delicate. Oricum tu trebue să învingi.

— Nu-mi îngădue timpul, Vony, ca să-ţl dau cu paravanul imaginat peste obraz, pentru a-l constata calitatea în primul rând la tine, fiindcă trebuia să fim ajunşi la Zait Ramun. Să mergem, invită Taav.

— Constat că eşti brutal.

— Cum?

— Mă şi simt plesnit.

— Ciudat! Dacă...

— Îmi cresc linte roşiatice pe corp!

— ... îţi aruncam alegoric tuberoze ai fi fost afectat. Te temi şi de metafore decadentule.

— Taavl

— Ce-I?

— Să nu mă ofensezi că nu te car în maşina mea până acolo! Rată Vony Menlnor ascedenţa voit teatrală a pugilatului lor de cuvinte.

Izbucniră în râs, simultan.

— Opreşte că e Seida la volanul maşinii care vine, zise Taav.

— Parcă e o acvarelă facilă arătarea asta.

— Taci! Nu observi că e tristă?!

— Dela o sută de metri e Imposibil să-i cunoşti voia cuiva.

— Îşi închipue maniacii fanatici ai culorii, pentru care semenii, în cel mai bun caz, sunt material de conservă în pânză! Stopează, îţi spun.

Vony se execută.

Maşina Seldei apucă la dreapta mlcşorân- du-şl viteza şi stătu în dreptul lor.

— Ţl-e atât de alarmată expresia feţii Seida. Ce-I? Întrebă Taav.

Vony Menlnor înregistră că ochii acvarelel aburiră.

— Bion e mort, ziseră buzele ei obosit.

Inima lui Taav se făcu bombă şi explodă.

— Nu c-he<...

Un sughiţ îi tăie verbul cred, pe care voi să-l rostească în timp ce geamurile sufletului îl târâiră Infernal.

— Ş... încercă să reia el fără a fi capabil.

Muşchii lablali ai Seldei începură să tremure.

Vony Meninor fu ca o cutie de rezonanţă pentru sunetul transitiv: se impreslonă. Involuntar.

— L-au şi Incinerat, II se comunică.

Taav se chinul a treia oară să vorbească, însă fără succes. Limba Iul era groasă, inflexN bilă, de piatră.

— A fost victima vreunui accident? Întrebă Vony Meninor după un răstimp apăsător.

Genele acvarelei palpitară strivind slăbiciuni lichide.

— E mister... spuse ea comprimat. Înainte de amiazl a plecat, bine dispus, cu Sugor, la câmp...

— Şi? Îngână Taav.

— Pela douăsprezece Sugor s-a întors singur, abătut, acâş... întrebat de Linù unde-l Bion, el I s-a gudurat la picioare, a început să latre şi a plecat afară. Imediat a fost anunţat Zait Ramun şi Ala. Toţi trei au plecat cu maşina pe urmele cânelui. În dreptul Stâncilor Vânate, Sugor a părăsit autostrada şi în Interval de cincisprezece minute, la poalele rocilor de bazalt, prăvălit până aproape de Nlvrada, le-a ară* tat pe Bion, autorul unui spectacol cu sânge, desfigurare şi leşin...

Taav auzi în el un vâjâit de sirenă care alerga alambicat înfăşurându-l tot mal strâns. Ca să înlăture obsesia întrebă:

— Iar Linii?

— Nu ţi-o pot descrie...

— Tu cum ai luat la cunoştinţă moartea?

— Sosisem în vizită...

O maşină ciaxonă strident venind spre el. Sunetul îl atinse pe Taav ca sensaţla unul sfre- del în timpane. Simţi lavă prin vine. În creer îl năpădi un furnicar de gânduri inutile.

— Să mă mal duc la el Seida? Întrebă el desorlentat.

— Neapărat, îi răspunse ea.

— Dar eu nu, hotărî Vony Menlnor. Te duc numai cu maşina până la destinaţie.

— Nu-l nevoe. Mal am câţiva paşi. Intoarce- te cu Seida.

Descinse. Nici nu observă că maşina în care venise se întoarse şi pornise după ceealaltă. Era cald... Şi în plus, în flecare celulă I se trezise recent un radiator de căldură sufocantă. Păşi simţind că nu el merge. Nu mal putu să

cugete. Trotuarul devenise de cremene. Tălpile Iul de fier. Cerul se degradă în sur. Casele se întunecară. Emagldul se clătină, la gura străzii, peste acoperişuri, de câteva ori. Înţepeni. I se arătase, ca din deget, negativ. Pricepu şi se întoarse.

A doua zl Taav află pe Llnft la fereastră. Intră.

Din oglindă clipelor funebre Bion apăru ca o elegie acum. Veşnicele sale întrebări chinuite

Trecuseră într'o aducere aminte tristă. Totuş Ivirea Iul părea sigură de după fiecare uşă, pentrucă pe retina sufletului continua să trăiască. Iar vocea îl sună pe un disc de ceaţă pe care nu* mai mintea îl aude şi detaliul înşelător era primul strat din pudră uitării pe cutele suferlnţli.

În Vitol moartea era un fenomen pe care nimeni nu se hotărâse să-l oprească. Închiderea ochilor pentru totdeauna făcea ca o intrigă de film ş| nu trebuia să sperie, din educaţie împreunată cu convingerea Inutilităţii. Dar afectiv problema se aduna într'o aliniere de corzi cărora un arcuş nevăzut le dădea expresie şi Intensitate, Inevitabil. Cu ele pe vioara melancoliei deschise Taav uşa LinCiei, într'o mişcare minoră. Camera se umplu de fluturi şi deşi nu ve- dea pe nimeni spuse Intermitent:

— Am volt să vin eri... precum promisesem... Însă... în faţa porţii voastre am renunţat. Lartă-mă...

Răspunsul fu o multiplicare în zeci de di" recţll a propoziţiilor Iul, pe aripi de ecou Interior, după care auzi mătasea unu| suspin reflex de două optimi. Începu să-şl revină. Cernerea luminii se rări treptat, până la oprire.

Pe faţa Linùei rămăseseră două urme.

— Doriam să te întâlnesc, îl mărturisi ea... Convorbirea de alaltăerl proectează o umbră -sinistră asupra mea.

— de ce Linù?!...

— înclin să cred că Bion s-a sinucis dlrv cauza observaţlunllor mele.

Pupilele Iul Taav fulgerară.

— Nu Linù. El era destul de matur. Eu cred că a alunecat de pe pietre... La despărţirea ultimă îmi spuneai că te duci să-l împaci. Ţi-a reuşit?

— Aproape. Afară de o vagă nemulţumire, care sunt sigură că nu era din cauza mea.

Alte două optimi certificară o rană pe portativul lacrimilor.

— Noaptea, nu sunt capabilă să dorm, continuă ea... M'am convins că moartea cuiva e reverberarea vieţii Iul. De ieri Bion trăeşte într'adevăr în preocupările mele... Il adun din mii de locuri... şi din toate m'a uluit o fatalitate: predilecţia Iul pentru studiul gravităţii... Ea l-a ucis...

Succedară câteva segmente de pauză...

— Tu când sborl?...

— Nu s-a fixat încă. Înainte de amlazl am luat abia contact cu avlonul-rachetă şi m| s'au servit primele Instrucţiuni. Sunt simple...

— Taav, exclamă Linù şi tăcu brusc.

— Dai?...

— Dacă îţi adresez o rugăminte mă refuzi? Întrebă ea energic.
— La nici un caz!
— Orice ţl-aş cere?!
— Orice!
— Mă lai cu tine?!
— Unde?!
— În Adariaga! Ţin să ştiu şj eu ce este dincolo de scoar (a pământului.
Taav păli.
— Bine Unu, zise el, dar sunt rlscurll
— M'am gândit!
— Şi ce spune Zait Ramun şi Ala?!
— Ei mi-s cea mai dificilă baricadă. Cu toate acestea sunt decisă să trec peste ea. Mal ales că Zait Ramun e convins de succesul încercării. În cazul că tu m'ai admite le-aş comunica plecarea din avion...
Taav fu paralizat de această întorsătură şi fruntea i se încreţi perpendicular.
— Îmi răspunzi cu minus?! Întrebă Linù.
— Zici că nu} l-e teamă de nimic?!
— De nimic!
— Hm! Să-ţi spun drept?!
— Da!
— Mie îmi produce plăcere propunerea ta. Însă...
— Însă interpretarea gestului nostru de către glob?!
— Să fie!
— În oceanul vidului eteric ea mal numără?
— E adevărat Linù. Fii deci soaţa mea de călătorie, poate spre moarte, poate spre viaţă!
Restul problemei cu pregătirea zborului interplanetar a fost pentru Taav şi amuzant şi plictisitor. În faza primordială, luase contact cu membri comisiei, fusese examinat şi declarat «les dlntr'un grup de nenumăraţi candidaţi ferm decişi să reediteze încercări care nu demult nu s'au terminat nici, cel puţin, în sarcofag sau în cremator. Din acest moment felul de a exista i s-a schimbat catastrofal. Il asaltară păduri de amatori şi reporteri cinematografici. I se solicitară, oriunde era întâlnit, autografe. Năvăli spre el o ploaie torenţială de scrisori admirative de la poeţi, filosofi, savanţi, studente, elevi, profesori. Trebui să vorbească în faţa microfonului şi să se lase văzut de întreg pământul. Auzi conferinţe despre el la radio. Ziarele îl consacrară pagini elogioase. Bughln Crat, într-un editorial, a încercat să demonstreze că aventura Iul Taav echivalează cu descoperirea unei Inimi simbolice, care, în caz de succes, va pulsa pe artere noi omenirea de mâne, spre o magnifică fizionomie atât morală cât şi fizică. Pentru „cetăţenii lumii", profeţia el, se va naşte altă literatură, altă cântare alte legi estetice. Fatal va veni şi o înviorare de
Vocabular. Intelectul se va modifica mal întâi. Impresiile siderale vor determina o conformaţie deosebită în suflete. Şi pământul se va reforma în dimensiuni pe care nu se poate nici să ţl le închipui.

Un capitol savuros fură pentru Taav caricaturile figurii sale, primite ca dar din partea lui Vony Meninor, care I le colectase din toate publicaţiile până când a umplut trei albume.

Cu Zait Ramun şi Liven Graenot avea zilnic conferinţi. I se des'tăinulră secrete astronomice şi metode de Investigaţie ştiinţifică. Studlă planul avionului-rachetă. Se famlllarlză cu aparatele din el. Luă la cunoştinţă rostul robotulul-fotograf şi robotuiul-pilot.

Paralel, Informă şi pe LinCi despre flecare eveniment, Iar, după treizeci de zile exploratoare, clipa decolării, care avea să se producă în faţa omenirii întregi, îl află mal mult decât pregătiţi, pe amândoi. În acest răstimp însă Taav a trăit febril, ultându-se pe sine.

Toamnă. Ca o agonie calmă. Lumina soarelui putea fl calificată de miere sau ceară de stup.

Peisajul vegetal renunţase de jumătate la clorofilă. Numai Nivrada rămase aceeaş. Dar Linù plimbându-se cu Sugor pe ţărmul ei nu remarcă nici un amănunt. O trepidaţie dură. pe care o alimentau două umbre în luptă, îi ţineau fegate privirile de arătătoarele ceasului de mână. Vâjâia. Secundele îl intraseră în sânge şi deveniseră palpitaţii.

La orele trei fără un sfert se duse acâş şi anunţă pe Ala că se vor întâlni după sbor. I s-a încuviinţat comunicatul.

Maşina Iul Taav îl eşi în cale lângă Opera mare şi peste cincizeci de minute Linù fu închisă în avfonul-rachetă, cu discreţie de complot.

Aici bătălie Inimii se reîntoarseră în secundar. Gândurile Linùei reveniră şi cu ele sosi Vitolul, Zait Ramun, Ala, Seida şi o fiinţă lipsă...

Afară, la vechea aerogară din sudvestul oraşului, începură să vină cei două sute de invitaţi, ca să asiste la plecarea Iul Taav.

Aparatele de transmisiune a sborulul fură
Puse la punct.

Apăru Taav. După el şi Zait Ramun în aceeaş, limuzină cu Liven Graenot. Discutară. Puţin. Taav se îndreptă spre avion. Publicul înmărmuri.

Se deschise o uşă.

Se închise...

Şi în locul rachetei nu se mal văzu nimic.

E P I L O G

O frunză de palmier pendulă leneş.

— O vezi? Întrebă Linù. Orologiul nostru!

Cerul era de spumă albastră.

— Îl simţi? Făcu la fel Taav. E plapoma noastră!...

— Oare câte ore sunt?!

— Iar întrebi?!

Linù îşi duse mâna la gură, ca pedeapsă.

— Nu te supăra Taav. Uitasem. Pentru noi nu mal există Timp şi Calendar.

— În orice caz, pentrucă volşl să ştii, îţi spun cât indică arătătorul impresiei mele: suntem înainte de răsăritul soarelui.

— Val, atunci e târziu! Se prefăcu ea. Trebue să ne sculăm!

Sări în sus.

— Tu Taav?!

— Mai stau. N'am de ce să mă grăbesc...

— Cum, nu faci bale?!

— Unde?

— În golf!

Taav privi spre mare.

— Ce liniştită e... Îmi pare rău s'o turbur, spuse el.

SOS

Pe litoral se înşirau cocotierl şi banani.

— Nici nu ţi-e foame? Voi să ştie Unu.

— Aerul are gust de frişcă şi mă satur cu el... Dă-mi mânai

— În ce scop?

— Vreau să vii lângă mine.

— Şi?

— Să privim...:

— Spre Vitol?

— Il regreţi Linù?

— Nu Taav. Deloc. Ceeace nu mă împacă e starea Alei şi a lui Zait Ramun. Aparatul de ra- dloteleviziune nl s-a defectat înainte de aterl- sărea în Adariaga şi de atunci câţi ani sunt?

— Doi, trei, cinci, nu-ml dau seama...

— Şl e| nu mal au nici o ştire despre noi...

— Linù)

— Dai

— Iţi dau un burete.

— Să şterg tristeţea?!

— Mal mult! Aventura din Adariaga Improprie pentru locuit şi rătăcirile până când am ajuns aici, pe care nu ţi le mal număr! E bine că am văzut cerul LlnO, nu de pe pământ, ci plutind în el. Nu-l enorm favorul nostru?! Adu-ţl aminte despre tot ce al simţit sus şi Nai comunicat Iul Zait Ramun şi prin el întregii lumi părăsite de noi.

Suprafaţa mării se umplu de aur.

— Iţi place peisajul Linù?

— Ca şi ţie.

— Atunci uită ca ş| mine explozia de ieri a avionulul-rachetă... Pământul e interesant, clima dulce, forţe avem. Cu aceste condiţiuni. Prin munca noastră, vom pune piatra fundamentală a unei civilizaţii, care se va urca, peste mii de ani, la înălţimea celei din Vitol!...

— Crezi că va fi posibil?

— Sunt sigur LinCi! Omul tinde. Şi atinge lent toate culmile!...

Soarele le surâse ca o pâne caldă.

Se sculă şi Taav. Inspiră adânc şi îşi ridică religios mânile către răsărit.

— Dar cum să ne botezăm noua împărăţie? Întrebă Linţi. Să-l zicem Vitolia?

— Nu, rosti surprins Taav. Noi suntem rupjl definitiv de lumea veche... Ne trebue o nomenclatură nouă... Să Inventăm un numel De pildă: At...

— E prea scurt!

— Atlan... Atlantida!

LlnO aplaudă.

— Accept! Atlantida!!! Leagănul de mâne al culturii! Atlantida! Atlantida!!!...

Unu îl prinse pe Taav de mână şl-l trase spre ţărmul golfului. În scurt timp suprafaţa de oglindă a mării se frânse. Porni un val în larg. După el altul. Sute. MII. Nenumărate...

Crescură copii la marginea apel, cărora II

Se spuse, de mici, o poveste frumoasă, dar neînţeleasă, cu oameni perfecţi, cu maşini de sbu- rat şi cu vapoare miraculoase. Copiii se înmulţiră multiplicând basmul şi, în acelaş timp, în- văluindu-l, ca pe un sâmbur luminos, într'o coajă de ceaţă, care se îngroşă pe măsura veacurilor.

Şi mitul, venit din ureche în ureche, trăeşte şi azi, printre noi, în peana unui întemeietor de religie Ilustrată cu „alungarea din rai"...

FINE.

ACEASTĂ CARTE s-a TIPĂRIT ÎN ATELIERELE INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE.HUNIADI", TIMIŞOARA. - CULESUL S'^ FĂCUT CU LITERELE.NEU. ZEIT BORGIS’ LA LINOTYPE

PREŢUL: 100 LEI